

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 107

Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 54

6 aprilie 2011

<u>Numărul informării</u>	Cuprins	Pagina
	I <i>Rezoluții, recomandări și avize</i>	
	AVIZE	
	Comitetul Economic și Social European	
	A 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011	
2011/C 107/01	Avizul Comitetului Economic și Social European privind accesul la materiile prime secundare (fier vechi, hârtie reciclată etc.) (aviz din proprie inițiativă)	1
<hr/>		
	III <i>Acte pregătitoare</i>	
	COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN	
	A 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011	
2011/C 107/02	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Consolidarea coordonării politicilor economice pentru stabilitate, creștere și locuri de muncă – Instrumente pentru o mai bună guvernare economică în UE COM(2010) 367 final	7

RO

Preț:
4 EUR

(continuare în pagina următoare)

2011/C 107/03	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană – Fonduri de soluționare a situației băncilor neviabile COM(2010) 254 <i>final</i>	16
2011/C 107/04	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană – Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile COM(2010) 301 <i>final</i>	21
2011/C 107/05	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2000/25/CE în ceea ce privește dispozițiile pentru tractoarele introduse pe piață în cadrul mecanismului de flexibilitate COM(2010) 607 <i>final</i> – 2010/0301 (COD)	26
2011/C 107/06	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) COM(2010) 537 <i>final</i> – 2010/0266 (COD) și privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori COM(2010) 539 <i>final</i> – 2010/0267 (COD)	30
2011/C 107/07	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament (UE) nr. .../... al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii COM(2010) 498 <i>final</i>	33
2011/C 107/08	Avizul Comitetului Economic și Social European privind foaia de parcurs pentru un sistem energetic cu emisii reduse de carbon până în 2050 (aviz exploratoriu)	37
2011/C 107/09	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Plan de acțiune privind aplicațiile Sistemului global de radionavigație prin satelit (GNSS) COM(2010) 308 <i>final</i>	44
2011/C 107/10	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind utilizarea scanelor de securitate în aeroporturile din UE COM(2010) 311 <i>final</i>	49
2011/C 107/11	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a primului program pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio COM(2010) 471 <i>final</i> – 2010/0252 (COD) și privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Banda largă europeană: o investiție într-un promotor digital al creșterii COM(2010) 472 <i>final</i>	53
2011/C 107/12	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Agenția europeană pentru securitatea rețelilor și a informațiilor (ENISA) COM(2010) 521 <i>final</i>	58

I

(Rezoluții, recomandări și avize)

AVIZE

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 469-A SESIUNE PLENARĂ DIN 16 ȘI 17 FEBRUARIE 2011

Avizul Comitetului Economic și Social European privind accesul la materiile prime secundare (fier vechi, hârtie reciclată etc.) (aviz din proprie inițiativă)

(2011/C 107/01)

Raportor: **dl Josef ZBOŘIL**

Coraportor: **dl Enrico GIBELLIERI**

La 15 iulie 2010, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

Accesul la materiile prime secundare (fier vechi, hârtie reciclată etc.).

Comisia consultativă pentru mutații industriale, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 13 ianuarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 88 voturi pentru și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul își exprimă aprecierea pentru analizele efectuate de asociații industriale individuale, care explică situația actuală și scenariile probabile care ar putea duce la grave dezechilibre între cerere și ofertă pe piața materiilor prime secundare.

1.2 Comitetul observă, de asemenea, că disponibilitatea materiilor prime în sine este privită și tratată drept o chestiune strategică în anumite țări (SUA, China). Desigur, nici materiile prime secundare nu sunt excluse de la un regim la fel de strict în aceste țări. De aceea, CESE salută faptul că eficiența materialelor a devenit prioritatea principală a DG Mediu.

1.3 Accesul sectoarelor industriale la materiile prime specifice lor diferă considerabil de la un sector la altul, ca de altfel și fluxurile de materiale în sine, în funcție de natura acestora și de modurile de utilizare tradiționale ale materiilor prime respective. În unele cazuri, cum ar fi industria sticlei și

cea a oțelului, obiectivul eficienței materialelor poate fi realizat pur și simplu prin ajustarea și echilibrarea sistemelor și proceselor de producție existente, cu ajutorul unor stimulente bine definite. CESE atrage atenția asupra faptului că astfel de stimulente nu trebuie să afecteze nici numărul și nici calitatea locurilor de muncă din industria de reciclare și prelucrare.

1.4 În prezent, se exportă mari cantități de materii prime secundare colectate, deși acestea sunt extrem de importante pentru industriile producătoare de materiale de bază și cele de procesare din Europa. Această tendință pune grav în pericol ocuparea forței de muncă din întregul sector al prelucrării.

1.5 Pentru a reduce presiunea reprezentată de excesul de deșuri colectate prin sistemele specifice existente se procedează adesea la simpla vânzare, în mod nediferențiat, a acestor categorii de deșuri colectate, fără prelucrare suplimentară și fără a se asigura utilizarea finală a acestora în UE.

1.6 Din păcate, adesea se recurge la practici comerciale ilegale pentru a se eluda controlul direct al fluxurilor de materii prime secundare importante. De exemplu, se folosesc declarații vamale false prin care deșeurile se clasifică drept bunuri uzate, pentru a se evita Regulamentul privind transferurile de deșeuri pentru anumite fluxuri de materii prime secundare.

1.7 În acest mod, fluxurile de deșeuri colectate în numele contribuabililor din UE nu aduc beneficiile scontate, ci reduc de fapt competitivitatea industriilor în cauză, prin limitarea resursei de materii prime secundare și/sau ridicarea în mod nejustificat a prețului acestora.

1.8 În același timp, este evident că numeroasele reglementări specifice din domeniul reciclării nu au fost configurate în mod coerent. Acestea tind să se concentreze asupra unor aspecte individuale, izolate ale colectării și reciclării și nu iau în calcul forțele pieței care se manifestă în sisteme și procese.

1.9 Regulamentul REACH cauzează, de asemenea, probleme în anumite industrii de reciclare, deoarece nu există o distincție clară între bunurile aflate la sfârșitul ciclului de viață (deșeuri) și bunurile uzate. De aceea, acest concept bine-intenționat și-a ratat, din păcate, obiectivul. Unele sectoare industriale afectate, cum este cel al hârtiei, au găsit o cale de ieșire din impas, în timp ce altele se află încă în căutarea unor soluții practice. Acesta reprezintă un exemplu grav de incoerență a cadrului juridic, cu privire la care sectoarele industriale emisese deja avertizări.

1.10 Conflictul dintre forțele pieței și cadrul de reglementare existent ar trebui analizat în detaliu, pentru a se ajunge la rezultate mai echilibrate. S-ar putea propune aplicarea unor taxe la export, pentru a combate riscul pierderii unor materiale importante. Asemenea măsuri ar trebui, desigur, să fie în conformitate cu regulile OMC. UE ar trebui probabil să negocieze asupra unor prevederi de urgență cu OMC, stabilind condiții clare și transparente pentru restricțiile/taxele vamale la export aplicabile deșeurilor de importanță strategică.

1.11 O altă opțiune ar fi încheierea de acorduri privind obiective de reciclare flexibile, care să depindă de evoluțiile efective de pe piață: de exemplu, în perioadele de cădere a pieței (cerere redusă) ar putea fi scăzute cotele de reciclare, iar în perioadele de expansiune a pieței (cerere mare), ar putea crește. Totodată, trebuie concepute moduri inteligente de a se asigura menținerea unor niveluri critice de ocupare a forței de muncă în cadrul ciclului economic, de-a lungul întregului lanț de creare a valorii economice, în sectoarele relevante, cum ar fi deșeurile de ambalaje, hârtia etc.

1.12 O a treia opțiune ar fi stabilirea unor obiective/cote de reciclare echivalente doar cu volumele de deșeuri care pot fi refolosite în UE, cu excepția deșeurilor vândute în afara

granițelor care nu ar putea fi utilizate în industria UE. Cu toate acestea, o astfel de măsură ar trebui însoțită de stabilirea unor noi obiective/cote care să se potrivească cu capacitățile de reciclare din UE.

1.13 CESE susține ferm apelul sectorului industrial ca UE să elaboreze o politică cuprinzătoare și coerentă pentru a asigura accesul durabil pe termen lung la materii prime și utilizarea resurselor. Această politică ar trebui să sprijine industria europeană în eforturile acesteia de a utiliza resursele într-o manieră circulară (*cradle to cradle*). Reciclarea ar trebui sprijinită prin îmbunătățirea infrastructurii de colectare, prin crearea de securitate juridică și a unor condiții de concurență echitabile, precum și prin eliminarea sarcinilor administrative inutile. Această cerință esențială necesită un bun echilibru și coerență în toată gama de regulamente, directive și decizii.

1.14 Regulamentele UE privind deșeurile au stabilit obligații juridice pentru toate părțile implicate în ciclul de prelucrare a deșeurilor, iar această răspundere ar trebui verificată strict și impusă de autoritățile respective. Educația și formarea acestora reprezintă condițiile prelabile esențiale pentru combaterea oricăror practici ilegale ale actorilor incorecți de pe piață, mai ales în comerțul internațional.

1.15 Toate elementele individuale ale politicii UE privind schimbările climatice (PESC) ar trebui să ia în considerare beneficiile pe care utilizarea de materii prime secundare (MPS) le aduce mediului, iar incongruențele ar trebui evitate: de exemplu, EU-ETS nu reflectă economiile de energie și de emisii rezultate din utilizarea de materii prime recuperabile în alte sectoare industriale și de construcții, împovărându-le pe acestea inutil cu costuri suplimentare.

1.16 În cele din urmă, gestionarea unui cadru atât de complex ar trebui desfășurată pe fundalul unui dialog social permanent și oficial, pentru a încuraja crearea unor locuri de muncă noi și de calitate pe parcursul lanțurilor relevante de creare a valorii economice.

2. Introducere

2.1 Accesul durabil la materii prime și folosirea durabilă a acestora reprezintă elemente-cheie ale politicii de durabilitate a UE. Acestea stau la baza competitivității prezente și viitoare a industriilor manufacturiere din UE ⁽¹⁾. Lanțurile de aprovizionare cu materii prime – atât primare cât și secundare – reprezintă sectoare economice în sine, care oferă locuri de muncă și creează venituri în Europa. Reciclarea este o activitate economică care aduce o contribuție semnificativă la PIB-ul european. Colectarea materialelor și produselor folosite implică cetățenii, administrațiile și autoritățile publice care au investit în sisteme eficiente de a face față cererii în creștere pentru durabilitate pe termen lung.

⁽¹⁾ Avizul CESE „Inițiativa privind materiile prime – satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă în Europa” JO C 277, 17.11.2009, p. 92.

2.2 Trebuie recunoscute complementaritățile dintre materiile prime primare și cele secundare: în timp ce materiile secundare reprezintă un mod eco-eficient de a reintroduce în economie resurse valoroase, acestea nu sunt în general (încă) suficiente pentru a răspunde cererii tot mai mari de materiale (hârtie, metale și minerale). Ambele tipuri de materii prime sunt necesare și se completează reciproc. Îmbunătățirea sistemelor de colectare și utilizarea MPS în UE vor contribui la atingerea obiectivelor Strategiei UE 2020.

2.3 Sectorul industrial face apel la UE să elaboreze o politică cuprinzătoare și coerentă pentru a asigura accesul durabil pe termen lung la materii prime și utilizarea resurselor. Această politică ar trebui să sprijine industria europeană în eforturile acesteia de a utiliza resursele într-o manieră circulară (*cradle to cradle*). Inițiativa privind materiile prime (IMP), Strategia tematică privind prevenirea și reciclarea deșeurilor, Strategia tematică pentru utilizarea durabilă a resurselor naturale și inițiativa emblematică a comisariatului european Potočnik „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” sunt inițiative corelate, care ar trebui să fie armonizate și integrate. Ar trebui luate în considerare și alte inițiative, cum ar fi CPD (consumul și producția durabile), Directiva-cadru privind deșeurile sau alte politici privind reciclarea și resursele.

3. Identificarea principalelor fluxuri de materii prime secundare ⁽²⁾

3.1 Există bunuri care se reciclează în mod tradițional, cum ar fi deșeurile feroase și neferoase, hârtia și cartonul, precum și sticla - materiale a căror reciclare în cicluri mai mult sau mai puțin închise are o istorie și o tradiție lungă. Aceste industrii în special nu pot supraviețui fără o aprovizionare constantă cu materiale recuperate și bunuri folosite. Alte materiale, cum ar fi masele plastice, sunt reciclate abia de relativ puțin timp și, în comparație cu bunurile tradiționale, procesul de refolosire a materialului în acest caz nu sfârșește neapărat într-un ciclu închis.

3.2 Caracteristicile de reciclare ale principalelor materii prime secundare predetermină fluxurile specifice ale acestora și actorii care iau parte la lanțurile de valorificare.

3.2.1 **Fierul și oțelul vechi** În general, reciclarea fierului și oțelului vechi presupune colectarea, sortarea, compactarea, împachetarea, tăierea, forfecarea, mărunțirea și/sau calibrarea și, în final, topirea la turnătorie. Deșeurile feroase sunt fie colectate separat, fie amestecat, și apoi sortate pe terenurile de recuperare a deșeurilor și vândute întreprinderilor de reciclare sau trimise direct turnătorilor. Din momentul sosirii deșeurilor la întreprinderea de tratare a acestora, diferitele tipuri de metale sunt separate și pregătite pentru mărunțire/calibrare. Adesea, mărunțirea și calibrarea sunt necesare pentru o etapă de separare. În cazul oțelului inoxidabil, bucățile mai mari sunt colectate separat sau sortate pe terenul de recuperare înaintea mărunțirii. Bucățile mai mici de oțel inoxidabil sunt separate prin procese cu mai mulți pași. La turnătorie, deșeurile de fier și oțel sunt în general introduse direct în cuptoare.

⁽²⁾ Date colectate în cea mai mare parte din studiile privind deșeurile efectuate de Centrul Comun de Cercetare (CCC) (<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/>) și din statistici provenind din sector.

3.2.1.1 Industria europeană de recuperare a oțelului (la faza de tratare) este destul de concentrată, 7 întreprinderi fiind sursa a aproximativ 40 % din totalul deșeurilor de oțel livrate turnătorilor. Conform Biroului pentru reciclare internațională (BRI) și Federației europene pentru recuperarea și reciclarea materialelor feroase (FER), în UE27 se găsesc circa 42 000 de terenuri de recuperare. Din estimările sectorului recuperării reiese că aproximativ 250 dintre acestea au statutul unor mari întreprinderi, 9 000 sunt întreprinderi mijlocii până la mari, care procesează peste 120 000 de tone pe an, iar restul, deci aproximativ 36 000 de întreprinderi, sunt de dimensiuni mici și mijlocii.

3.2.1.2 Sistemul de colectare poate varia în funcție de tipul de produs și de țară. Produsele mari scoase din uz și produsele generate în cantități mari, ca de exemplu deșeurile provenite din construcții și demolări sunt de obicei transportate direct la terenul de recuperare sau la întreprinderile de tratare a deșeurilor. Atât Directiva VSU cât și Directiva DEEE atribuie producătorilor răspunderea recuperării, și, prin urmare, pe cea a colectării de deșeuri. Produsele mici, cum ar fi ambalajele, sunt colectate de autoritățile locale, ceea ce înseamnă că, în cazul acestora, colectarea nu depinde de industria deșeurilor metalice, deși există câteva inițiative din partea sectorului în ceea ce privește dozele de băuturi, de exemplu centre de colectare și terminale de deșeuri, unde dozele de oțel și cele de aluminiu sunt separate și compactate pentru transportul către întreprinderile de tratare sau rafinării.

3.2.1.3 Deșeurile feroase reprezintă unul din puținele MPS pentru care Europa se poate aștepta ca disponibilitatea să rămână aceeași sau chiar să crească; de mai multe decenii s-au încetățenit atât comerțul cu deșeuri în cadrul UE, cât și importul din și exportul către alte țări. În UE este dificil de estimat cantitatea totală de deșeuri feroase transportate. Datele estimate cu privire la import și export (din 2008) sunt 5,3 milioane de tone/an și, respectiv, 12,9 milioane de tone/an, în condițiile în care consumul total de deșeuri a atins 112 milioane de tone/an în același an.

3.2.2 **Deșeurile metalice neferoase și alte fluxuri de deșeuri care conțin astfel de metale** Comparând categoria materialelor neferoase cu fierul și oțelul, se observă o mult mai mare variație în ceea ce privește a) metalele în sine, b) resursele existente și c) metodele care trebuie folosite pentru separarea și extragerea anumitor metale din fluxurile de deșeuri. Metalele cele mai importante și mai frecvente sunt aluminiul, zincul, plumbul și cuprul, dar în fluxurile de deșeuri se găsesc și metale precum cositorul sau metalele prețioase, care pot fi extrase prin metode adecvate.

3.2.2.1 Sistemele de colectare sunt fie aceleași, fie similare celor utilizate pentru deșeurile feroase. Pentru a obține resturi de metal recuperat de bună calitate din produsele scoase din uz (VSU sau DEEE), se folosesc tehnologii sofisticate. Pe de altă parte, metalele neferoase de bază „extrase” din fluxurile de deșeuri au o rată de recuperare și de utilizare de asemenea foarte ridicată.

3.2.2.2 Un rol important în recuperarea metalelor neferoase prin tehnologii speciale îl joacă și cenușa și zgura. În reziduurile miniere din zonele miniere ale UE se pot găsi resurse mari, încă neexploatate, de metale neferoase. Deși aceste reziduuri miniere⁽³⁾ sunt excluse din legislația generală a UE privind deșeurile, ar trebui să se acorde atenție și acestor materii prime dacă acest lucru se dovedește fezabil din punct de vedere economic.

3.2.3 **Hârtia reciclată** Industria hârtiei reprezintă un sector bazat de la bun început pe resurse regenerabile și pe reciclare, având în vedere că prima materie primă folosită la fabricarea hârtiei a constat din materialele textile uzate. Până în prezent, reciclarea hârtiei a fost destul de simplă, predominând utilizarea acesteia ca materie primă. Există două surse principale tipice (la fel ca în cazul metalelor feroase) – hârtia recuperată industrial (printre altele, din industria ambalajelor și din cea tipografică) și deșeurile post-consum (colectate la nivel local). Sunt preferate tipurile de hârtie sortate, la nivel local impunându-se deci separarea deșeurilor de hârtie uzată și efectuarea de operații elementare de sortare.

3.2.3.1 Fluxurile de deșeuri au fost afectate grav de recesiunea din ultima perioadă: utilizarea de hârtie recuperată a scăzut cu 7,6 %, ajungând la 44,9 milioane de tone în 2009. Rata colectării a scăzut și ea pentru prima oară, cu 3,6 %, ajungând la 56,6 milioane de tone, în timp ce consumul de hârtie s-a redus în aceeași perioadă cu 10,1 %. Exporturile de hârtie recuperată către țări din afara UE, Norvegia și Elveția au continuat să crească, ajungând la 12,8 milioane de tone, din care 96,3 % sunt trimise către piețele asiatice. În Asia, majoritatea materialului s-a îndreptat către China (71,4 % din exporturile europene). Ca urmare a evoluțiilor înregistrate în acest an excepțional, rata de reciclare a sărit la un procentaj record de 72,2 % în 2009, în comparație cu 66,7 % în anul anterior. În momentul în care economia se va redresa, s-ar putea să apară o pendulare temporară în direcția opusă, având în vedere că reciclarea nu va putea ține pasul imediat cu creșterea reinnoită a consumului de hârtie. Din pricina evoluțiilor recente din structura industriei, hârtia recuperată reprezintă 44,2 % din fibrele utilizate pentru producerea hârtiei în țările CEPI, iar materialul lemnos, 40,4 % din acestea.

3.2.4 **Sticla** Sticla poate fi reciclată 100 %, în mod repetat, fără nicio pierdere a calității, pentru a se produce un alt recipient de sticlă. Sticla colectată este folosită pentru producerea de sticlă nouă de aceeași calitate. Acest fapt face ca sticla să reprezinte un adevărat material reciclabil într-o manieră circulară (*cradle to cradle*). Până la 90 % din deșeurile de sticlă pot fi folosite pentru fabricarea de noi recipiente din sticlă, singura limită reală pentru folosirea deșeurilor de sticlă fiind în momentul de față cantitatea de sticlă recuperată și disponibilitatea deșeurilor de sticlă în Europa.

3.2.4.1 Sistemul de recuperare a sticlei este destul de simplu – majoritatea sticlei recuperate provine din deșeurile de ambalaje (recipiente folosite), iar o mică parte este recuperată din deșeurile de construcții (sticlă plană). Rata medie de colectare pentru reciclarea ambalajelor de sticlă atinge 65 % pentru țările UE27; în 2008 se colectau, în întreaga Europă (inclusiv Norvegia, Elveția și Turcia), aproape 11,5 milioane de tone de ambalaje de sticlă.

3.2.4.2 Provocarea, în cazul reciclării sticlei, este să se obțină spre reciclare cele 7 milioane de tone de sticlă care au intrat pe piață în 2008, dar nu au fost reciclate. Este extrem de important să se îmbunătățească rata de reciclare și să fie sprijinite în Uniunea Europeană sisteme de reciclare corespunzătoare.

3.2.4.3 Sistemele de colectare și recuperare a sticlei plane și a sticlei provenind de la vehicule scoase din uz (VSU) nu au fost încă suficient dezvoltate; ca atare, această resursă valoroasă încă reprezintă în mai mare măsură o povară asupra mediului.

3.2.5 **Deșeurile de plastic** reprezintă aproximativ 25 % din toate deșeurile solide acumulate în gropile de gunoi. Din pricina rezistenței la degradare a maselor plastice, procesul de descompunere al acestora durează o perioadă foarte lungă după aruncarea lor în gropi de gunoi. Arderea maselor plastice pentru recuperarea de energie din acest proces trebuie să aibă loc în mod controlat, în condiții speciale, din pricina nivelurilor ridicate de emisii toxice.

3.2.5.1 Sectoarele principale în care se consumă mase plastice și care reprezintă și principala sursă a deșeurilor de plastic sunt: ambalajele (38,1 %), bunurile casnice și menajere (22,3 %) și construcțiile (17,6 %). Ambalajele generate de sectorul de distribuție și vânzare cu amănuntul reprezintă peste 80 % din deșeurile de plastic (potențial) colectabile. Colectarea și prelucrarea deșeurilor de plastic din deșeurile menajere amestecate pare a fi una dintre operațiile cel mai dificil de gestionat. Majoritatea maselor plastice folosite în construcții sunt destinate uzului pe termen lung.

3.2.5.2 O parte din deșeurile de plastic nu pot fi reciclate, ca de exemplu ambalajele alimentare sau plasticul amestecat cu alte materiale, deoarece curățarea plasticului contaminat ar fi mai costisitoare decât valoarea produselor, din cauza consumului ridicat de energie. În schimb, aceste materiale pot fi folosite pentru recuperarea de energie.

3.2.5.3 UE 27 este un exportator net de deșeuri, talaș și resturi de mase plastice. Din 1999, diferența dintre importuri și exporturi a crescut constant. După o creștere moderată între 1999 și 2002, exporturile au făcut un salt între 2002 și 2006, atingând 2,1 milioane de tone. Din 1999 până în 2006, importurile au crescut de la 55 000 de tone la 265 000 de tone.

3.2.5.4 În ceea ce privește fibra discontinuă de poliester, sticlele PET reciclate reprezintă 70 % din materia primă reciclată în UE. De aceea, disponibilitatea sticlelor de poliester este esențială. Cu toate acestea, producătorii din Europa se confruntă în prezent cu probleme grave din cauza tendinței în creștere a comercianților de a exporta PET-ul, fie sub formă de fulgi (sticle tăiate mărunț), fie sub formă de baloturi de sticle, în Extremul Orient și în special în China. În prezent, această țară elimină restricțiile la importul de deșeuri PET pentru a facilita exportarea și mai intensă de către UE a acestei importante MPS.

⁽³⁾ Reziduurile miniere fac obiectul Directivei 2006/21/CE.

4. Cadrul legal pentru reciclare

4.1 Reglementarea directă în UE

4.1.1 Reciclarea ar trebui sprijinită prin îmbunătățirea infrastructurii de colectare, crearea de securitate juridică și a unor condiții de concurență echitabile, prin eliminarea sarcinilor administrative inutile. Această cerință esențială necesită un bun echilibru și coerență în toată gama de regulamente, directive și decizii. Deși Directiva-cadru privind deșeurile (2008/98/CE) a demarat în direcția dorită, aceasta trebuie considerată numai o fază inițială, căreia trebuie să i se adauge verificări periodice ale situației reale și ajustări ulterioare.

4.1.2 Alte documente legislative principale sunt, printre altele, Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje în forma actuală, Directiva 2000/53/CE privind vehiculele scoase din uz (VSU), Regulamentul (CE) 1013/2006 privind transferurile de deșeurii și Directiva 2002/96/CE privind deșeurile de echipamente electrice și electronice (DEEE). Directivele menționate stabilesc obiective arbitrare în materie de reciclare, care distorsionează piața liberă a materiilor prime secundare. Având în vedere modificările și amendamentele care apar practic constant, este necesar să fie luate permanent în considerare efectele generate de acest cadru.

4.2 **Reglementarea indirectă:** Procesele de recuperare și reciclare nu sunt reglementate numai prin gama largă de acte normative privind deșeurile, ci se supun și unor restricții și controale suplimentare datorate reglementării legislative a unor sectoare industriale specifice sau a industriei în întregul ei. În acest domeniu, cele mai importante sunt efectele Regulamentului REACH (CE 1907/2006) și ale politicii UE privind schimbările climatice.

4.2.1 În cazul REACH, deșeurile nu sunt subordonate acestui regulament, dar substanța sau amestecul recuperat poate intra în sfera REACH de îndată ce depășește granița dincolo de care nu mai este considerat(ă) deșeu. Comisia a analizat această problemă, grupurile de lucru tehnice relevante încercând să rezolve blocajul prin sugestii mai mult sau mai puțin satisfăcătoare. Cu toate acestea, există în continuare incertitudini, fiind însă disponibile, pe lângă informațiile Agenției Europene pentru Produse Chimice (ECHA), studii foarte utile (la CCC-IPTS a Comisiei în Sevilla), care ar putea contribui la rezolvarea problemelor. Chiar și așa, riscul înregistrării nu este complet evitat, nici în cazurile în care înregistrarea nu poate aduce niciun beneficiu.

4.2.2 Politica UE privind schimbările climatice ar trebui să faciliteze o gamă de măsuri de stimulare care să ducă la o tranziție consecventă și durabilă a societății globale de la sursele de energie primare fosile către surse alternative de energie. PESK constă din elemente individuale considerate ca fiind integrate, deși, din păcate, integrarea reprezintă mai mult o declarație de intenție decât o stare de fapt. Unele din componente afectează serios procesele de recuperare și reciclare: EU-ETS actualizat pentru perioada post-Kyoto le pune piedici operatorilor de întreprinderi de producție, prin abordarea sa

administrativă cu privire la stabilirea de cote pentru perioada 2013-2020. În plus, introducerea treptată a unui sistem de licitații va seca sursele financiare ale operatorilor, care vor avea și mai puțini bani pentru procesele viitoare de reducere a emisiilor de dioxid de carbon. Pe de altă parte, EU-ETS nu reflectă economiile de energie și de emisii rezultate din utilizarea materiilor prime recuperabile în alte sectoare industriale și de construcții.

4.2.3 Directiva privind energia din surse regenerabile aduce cu sine alte probleme. Din cauza tendinței accentuate de recurgere la sursele de energie regenerabile și susținerii masive și dezechilibrate a acestora, există un risc serios de transfer al unor mari cantități de MPS recuperate (toate tipurile de biomasă, hârtia recuperată) de la utilizarea ca material reciclat către generarea de energie și căldură. Toate aceste riscuri trebuie analizate în mod corespunzător și minimizezate adecvat, dacă se dorește ca accesibilitatea MPS să fie menținută și chiar îmbunătățită, acolo unde este posibil. Definiția „biomasei” trebuie respectată și, dacă este nevoie, consolidată pentru a se evita utilizarea greșită a acesteia pentru generarea de energie din surse regenerabile. În unele cazuri, din pricina subvențiilor care cauzează distorsiuni ale pieței, până și materiile prime brute (lemn) sunt pur și simplu arse!

4.2.4 Regulamentele UE privind deșeurile au stabilit obligații legale pentru toate părțile implicate în ciclul de prelucrare a deșeurilor, iar această răspundere ar trebui verificată strict și impusă de autoritățile respective. Educația și formarea acestora reprezintă condițiile prealabile esențiale pentru combaterea oricăror practici ilegale ale actorilor lipsiți de scrupule de pe piață, mai ales în comerțul internațional.

5. Lanțurile de valorificare și părțile implicate în fluxurile principale de MPS

După identificarea acestora în capitolul 3, este clar că există diferențe mari între fluxurile de MPS. Unele dintre acestea sunt aproape autosusținute, pe baza naturală a unor sisteme de colectare, pretratare și tratare (inclusiv sortare) a deșeurilor înainte ca materialul recuperat să fie predat unei mari întreprinderi de producție, sisteme care funcționează în mod tradițional. Se pot menționa câteva caracteristici pentru a identifica riscurile în ceea ce privește procesele de recuperare și de reciclare și a le evita.

5.1 Valoarea comercială a MPS este unul din factorii-cheie care afectează accesibilitatea finală a materialului. Colectarea și pretratarea fluxului de deșeurii sunt etape relativ ieftine în cazul fluxurilor de deșeurii concentrate (fier, sticlă și hârtie), iar MPS rezultate rămân destul de accesibile, la un preț rezonabil. În întregul ciclului închis se aplică condiții de piață. Pe de altă parte, există un segment în continuă creștere al reciclării care nu funcționează la prețul pieței pentru materiale, ci pentru a se conforma politicilor UE privind deșeurile. Majoritatea deșeurilor provenite din ambalaje, a deșeurilor electronice, electrice sau biodegradabile sunt prelucrate pentru a se atinge obiectivele diverselor directive.

5.1.1 Producția de MPS din aceste fluxuri de deșeuri nu este durabilă economic pe piața globală. Colectarea, sortarea și prelucrarea acestor deșeuri au loc fie în aplicarea unor reglementări ample privind răspunderea producătorului, fie în virtutea unei finanțări publice directe. În ambele cazuri, cetățeanul european plătește conversia, fie în calitate de contribuabil, fie în calitate de consumator.

5.1.2 Europa generează un rezervor de MPS, care este ușor accesibil oricărui actor de pe glob în orice moment, în condițiile în care cererea globală de material se află în creștere. Volume imense de deșeuri colectate și neprelucrate sunt exportate, în principal către Asia. Dat fiind că piața globală este fluctuantă, nivelul prețurilor fluctuează de asemenea semnificativ. Atunci când piața globală propune prețuri scăzute, MPS recuperate se adună, deoarece trebuie atinse obiectivele privind reciclarea. Această situație creează grave distorsiuni ale pieței în interiorul UE.

5.1.3 Întreprinderile de reciclare din UE trebuie să facă investiții mult mai mari decât concurenții lor din Asia la construirea capacităților respective, deoarece trebuie să mențină standarde tehnologice superioare și o capacitate de prelucrare suplimentară. Ulterior, în momentele de creștere a pieței materiilor prime, aceste capacități de procesare care au costat scump nu sunt utilizate, întrucât deșeurile colectate părăsesc Europa în stare neprocesată. Este deci extrem de necesară echilibrarea forțelor economice care ghidează fluxurile de materii prime la nivel global și a cadrului de reglementare a deșeurilor, pentru a evita perturbarea pieței și pentru a facilita accesul industriei din UE la MPS.

5.1.4 Impunerea de restricții asupra comerțului ilegal sau semilegal cu MPS ar putea să se bazeze pe cerința strictă de prezentare a unor certificate de calitate recunoscute internațional, cum sunt certificatele bazate pe standardele ISO, de către partenerii din afara UE care primesc MPS. De asemenea, statele membre ar trebui să aplice toate măsurile legale atunci când verifică originea legală a deșeurilor colectate, în toate cazurile când aceasta ar putea fi problematică.

5.1.5 Dat fiind că politica în ceea ce privește materiile prime reprezintă o chestiune de siguranță strategică în multe părți ale

lumii, sprijinul UE pe parcursul întregului lanț de creare a valorii economice, în special în ceea ce privește MPS de calitate ridicată („calitate superioară”) ar putea rezolva multe probleme privind accesul la MPS. Desigur, este necesar să se revizuiască specificațiile europene ale materiilor prime secundare pentru a putea defini o „calitate superioară” pentru MPS.

5.2 Impactul unei reciclări raționale asupra mediului trebuie să aducă beneficii tuturor sectoarelor importante care folosesc volume mari/o proporție substanțială de MPS. Această afirmație generală este valabilă și în cazul utilizării de tehnologii sofisticate pentru procesarea fluxurilor de deșeuri dificile. În general, consumul total de energie este redus, uneori până la o proporție ne semnificativă din consumul standard de energie pe care îl presupune prelucrarea de materii prime extrase prin procedee miniere sau prin recoltare. Acest fapt aduce cu sine și emisii mai scăzute de dioxid de carbon, în general emisii mai scăzute de gaze etc. Din cauza impurităților din fluxurile de deșeuri, apar alte deșeuri care trebuie prelucrate și, în unele cazuri, trebuie folosite și instalații eficiente de tratare a apei. Astfel de fluxuri dificile sunt caracterizate și de costuri mai ridicate în materie de pretratare și tratare, ceea ce face întregul proces mai costisitor.

5.3 Concurența pentru utilizarea MPS în afara industriei specifice prezintă riscuri grave pentru aceasta (a se vedea 4.2.3). Concurența este denaturată grav de finanțări destinate unor scopuri cu totul diferite, fapt care ar putea cauza distorsiuni extrem de grave ale piețelor de materii prime. Industria hârtiei nu poate concura pentru lemn (ca materie primă principală) și pentru hârtie recuperată (a doua materie primă ca proporție) cu întreprinderile care generează energie și căldură din materiale din surse regenerabile și care beneficiază de subvenții pentru materialele din surse regenerabile. Trebuie să se ia măsuri de protecție adecvate pentru a asigura accesul la materiile prime de bază. Dacă astfel de măsuri nu dau rezultate, una din ramurile industriale principale ale UE va fi în pericol. Sprijinul pentru producerea de MPS „de calitate superioară” va spori cererea de mână de lucru, ceea ce va avea un impact social pozitiv în perioadele de criză ale consumului de MPS.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 469-A SESIUNE PLENARĂ DIN 16 ȘI 17 FEBRUARIE 2011

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Consolidarea coordonării politicilor economice pentru stabilitate, creștere și locuri de muncă – Instrumente pentru o mai bună guvernare economică în UE

COM(2010) 367 final

(2011/C 107/02)

Raportor: **dl Stefano PALMIERI**

La 30 iunie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Banca Centrală Europeană, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Consolidarea coordonării politicilor economice pentru stabilitate, creștere și locuri de muncă – Instrumente pentru o mai bună guvernare economică în UE

COM(2010) 367 final.

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 17 februarie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 240 de voturi pentru, 2 voturi împotriva și 14 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE întâmpină cu satisfacție faptul că Comisia Europeană a înțeles necesitatea unei mai bune integrări a coordonării politicilor economice europene, înscriind printre prioritățile de pe agenda sa exigența consolidării guvernancei economice a Uniunii.

1.2 CESE recunoaște că, într-adevăr, actuala criză economică a pus la grea încercare capacitatea economică, socială și chiar politică a Uniunii Europene (UE) în general și a Uniunii Economice și Monetare (UEM) în particular, relevând o slabă capacitate de coordonare a statelor membre (SM). Aceasta s-a manifestat atât în intervențiile urgente de limitare a consecințelor financiare și reale ale crizei, cât și în acțiunile de re-proiectare a arhitecturii globale – și în special a zonei euro –, pentru a evita riscul de a ne regăsi într-un viitor apropiat în

aceeași situație. De asemenea, este clar că datoria publică ridicată a anumitor state membre – generată, cel puțin în parte, de amplele operațiuni de salvare a băncilor – blochează investițiile publice și reprezintă o piedică în ceea ce privește sustenabilitatea cheltuielilor sociale.

1.3 CESE recomandă să se realizeze consolidarea guvernancei economice europene, acordându-se o atenție la fel de mare cerințelor de stabilitate și de creștere menită să creeze noi locuri de muncă.

1.4 CESE își propune să contribuie la găsirea unui amplu consens, necesar consolidării eficiente a guvernancei economice, evidențiind, pe de o parte, unele limite și riscuri inerente abordării Comisiei și, pe de altă parte, potențialul important al acesteia.

1.5 În primul rând, trebuie depășită faza actuală de stagnare prin care trece UE, rezultat al neajunsurilor constituției europene și al extinderii la 27 de state membre cu istorii și viziuni politice foarte diferite, ceea ce crează dificultăți în identificarea obiectivelor comune pe plan economic, social și ecologic, obiective ce trebuie să servească drept fundament guvernantei economice.

1.6 În același timp, regulile pentru viitor trebuie să se bazeze pe o analiză unanim acceptată a trecutului, în special cu privire la limitările de care au suferit instrumentele de coordonare existente, care au condus la o punere în aplicare ineficientă a Pactului de stabilitate și de creștere (PSC) și la insuficiența îndeplinire a obiectivelor stabilite la Lisabona.

1.7 În al doilea rând, referitor la termene, s-a hotărât lansarea semestrului european – de la 1 ianuarie 2011 – fără a se fi stabilit normele și conținuturile de aplicat și, mai mult decât atât, fără a se fi ajuns la o sincronizare efectivă a propunerilor diverselor organisme instituționale interesate.

1.8 Participarea limitată a instituțiilor reprezentative ale cetățenilor europeni (Parlamentul și Comitetele), atât la dezbaterile cât și la implementarea noii guvernante, riscă să inducă în rândul opiniei publice percepția că, în contextul reducerii intervenției politice discreționare și al unei mai frecvente aplicări automate a normelor, consolidarea acestora din urmă nu este altceva decât un „deficit de legitimitate” al opțiunilor Uniunii, în paralel cu pierderea încrederii în UE, ilustrată de datele Eurobarometrului.

1.9 CESE consideră că este absolut necesar ca afirmarea legitimității democratice a coordonării politicilor economice europene să treacă prin Parlamentul European. În acest context, CESE speră că Parlamentul European va putea să-și asume un rol esențial în procesul inițiat prin semestrul european, atât în faza de control, cât și în cea de evaluare a intervențiilor corective prevăzute de comunicarea Comisiei Europene.

1.10 Numai menținând corespondența dintre obiectivele de creștere și dezvoltare economică și socială ale Strategiei Europa 2020 – pentru care sunt necesare niveluri de investiții probabil incompatibile cu restricțiile bugetare – și cerințele stabilității monetare și financiare cuprinse în PSC, va fi posibil să se faciliteze acceptarea restricțiilor bugetare de către opinia publică.

1.11 În acest scop, este necesară și adoptarea unui set corespunzător de indicatori complementari PIB-ului, în măsură să includă realizările sociale și de mediu, dar și pierderile în aceste domenii, reflectând așadar preocupările reale ale cetățenilor, prin implementarea efectivă a celor cinci acțiuni prevăzute pentru a identifica și alți indicatori de dezvoltare decât PIB-ul (*Beyond GDP* – „Dincolo de PIB”). Aceasta presupune utilizarea indicatorilor de mediu și a celor sociali,

obținerea, aproape în timp real, de informații și de date precise privind distribuția și discrepanțele, elaborarea unui tablou de bord european privind dezvoltarea durabilă și extinderea sistemului conturilor naționale la aspectele sociale și de mediu.

1.12 În virtutea rolului său de organism consultativ, CESE ar putea contribui la mai buna funcționare a semestrului european, printr-o sesiune anuală specială dedicată discuțiilor cu privire la recomandări și la modul în care se poate ajunge la un consens asupra reformelor, la nivel național, ținând cont de impactul social al măsurilor adoptate. O atare dezbateră ar putea avea loc în toamnă, după ce recomandările pentru statele membre vor fi fost adoptate în mod oficial, pe baza concluziilor sale urmând să se poarte discuții cu diferitele consilii economice și sociale naționale, cu parlamentele naționale și cu Parlamentul European.

1.13 În special concentrarea atenției asupra negocierilor dintre partenerii sociali, mai ales în cadrul zonei euro, unde statele membre nu mai dispun de instrumentul devalorizării, face ca relațiile dintre sindicate și asociațiile patronale să devină parte integrantă din strategia elaborată de Comisie. O soluție ar putea fi utilizarea mai intensă și funcțională a dialogului macroeconomic (*macroeconomic dialogue* – MED), care să ducă la o evaluare edificatoare, împărtășită de guverne și de partenerii sociali, a situației economice de la nivelul UE și a acțiunilor care trebuie întreprinse, în strânsă legătură cu procesele de dialog social de la nivel național.

1.14 Instituirea unei coordonări efective a politicilor economice europene reclamă în mod necesar un acord asupra cadrului macroeconomic de referință și a celui estimativ. În acest scop, CESE recomandă să fie asigurate condiții, astfel încât Eurostat să dispună de baze de date corespunzătoare pentru ca Comisia Europeană să poată formula propuneri estimative corecte și să se instituie un sprijin activ între celelalte organisme interesate: Banca Centrală Europeană, Consiliul European, Parlamentul European și parlamentele naționale.

1.15 CESE recomandă ca, măcar pentru țările din zona euro, coordonarea politicilor economice europene să fie primul pas către o politică economică comună propriu-zisă și către coordonarea politicilor bugetare.

1.16 Dacă, pe lângă politica fiscală și monetară, se ajunge în cadrul unei coordonări mai strânse a politicilor economice la o intensificare a coordonării politicii salariale în zona euro, trebuie să se țină seama de autonomia privind negocierile colective ale salariilor – în acest context, pragurile stabilite de guvern pentru contractele colective, și cu atât mai mult reducerile salariale ordonate de guvern sunt inacceptabile și trebuie respinse.

2. Consolidarea guvernancei economice europene în comunicarea Comisiei Europene ⁽¹⁾

2.1 Comunicarea Comisiei se înscrie în linia ideilor formulate în Comunicarea „Consolidarea coordonării politicilor economice” ⁽²⁾ și a orientărilor adoptate de Consiliul European EUCO 13/10, care dau curs rezultatelor obținute până în prezent de Grupul operativ privind guvernanta economică (*Task Force VAN ROMPUY*).

2.2 Documentul elaborat de Comisie se întemeiază pe recunoașterea implicită a faptului că efectele crizei economice și financiare au generat o serie de presiuni asupra capacității economice și financiare a UE în general și a UEM în special, evidențiind astfel o slabă capacitate de coordonare a politicilor economice europene.

2.3 În acest context, comunicarea își propune să stabilească un cadru de măsuri care să asigure o mai bună coordonare a politicilor economice europene între cele 27 de state membre ale UE și, mai ales, între cele 16 state membre ale UEM, pentru care sunt prevăzute norme specifice. Construcția preconizată tinde către fuzionarea Pactului de stabilitate și de creștere cu Strategia Europa 2020 (SE 2020).

2.4 În contextul procesului de consolidare a guvernancei economice europene, Comisia își propune, în esență, îndeplinirea a trei obiective.

2.4.1 Primul obiectiv constă în *consolidarea coordonării și a supravegherii politicilor economice și vizează:*

- reducerea dezechilibrelor naționale, printr-o supraveghere macroeconomică mai riguroasă, pe baza unor mecanisme de alertă și sancționare;
- cadre bugetare naționale mai omogene, prin adoptarea unor cerințe minime uniforme între SM și prin trecerea de la o planificare bugetară anuală la una multianuală;
- un PSC mai eficient, prin punerea accentului pe dinamica datoriei și a deficitelor.

2.4.2 Al doilea obiectiv constă în *instituirea unui sistem de măsuri de prevenire și corectare, precum și de sancțiuni care să fie aplicate în cazul în care se constată încălcări din partea SM ale UE.*

2.4.3 Al treilea obiectiv – și ultimul – constă în *instituirea unui semestru european de coordonare anticipată a politicilor economice aplicabile inclusiv reformelor structurale și măsurilor de sprijinire a creșterii economice prevăzute în SE 2020.*

⁽¹⁾ COM(2010) 367 final.

⁽²⁾ COM(2010) 250 final.

2.5 Aceste obiective se regăsesc în legislația secundară a Comisiei, în pachetul prezentat la 29 septembrie 2010, privind adoptarea a șase comunicări ⁽³⁾ care se referă detaliat la modalitățile concrete de îndeplinire. Ele vor face obiectul a două avize specifice ale CESE, dintre care unul privind reforma PSC iar celălalt privind dezechilibrele macroeconomice. Astfel, prezentul aviz se limitează la considerații cu caracter general privind sistemul de guvernanta propus de Comisie, în ansamblul său, fără a aborda chestiunile de fond ale pachetului legislativ, de care se vor ocupa în mod expres cele două avize sus-menționate.

3. Observații generale

3.1 Trebuie întâmpinată favorabil decizia Comisiei, de lansare a unui proces de consolidare reală a coordonării politicilor economice europene. Într-adevăr, este vorba despre o necesitate semnalată de la o vreme de multe organisme instituționale europene (printre care și Parlamentul European) și neeuropene. În special importanța unei mai bune integrări a guvernancei Uniunii a fost invocată de mai multe ori de CESE, în avize care au tratat această problemă în trecut ⁽⁴⁾.

3.2 Criza financiară și economică a pus la grea încercare capacitatea productivă, socială și politică a UE în general și a UEM în special ⁽⁵⁾.

3.3 Contextul social și economic pare a fi marcat de instabilitate și nesiguranță, necesitând, prin urmare, o organizare eficientă și o bună funcționare a instituțiilor. Este din ce în ce mai evident că, fără cooperarea factorilor responsabili cu politicile economice de la nivel național, statele membre nu pot fi orientate toate în aceeași direcție în confruntarea cu provocările generate de globalizarea financiară și a producției și de mutațiile tehnologice profunde, aflate în desfășurare.

⁽³⁾ COM(2010) 522 – 527, pentru detalii accesați http://ec.europa.eu/economy_finance/articles/eu_economic_situation/2010-09-eu_economic_governance_proposals_en.htm

⁽⁴⁾ Avizele CESE pe următoarele teme: „Consecințele crizei datoriei publice asupra guvernancei UE”, JO C 51, 17.2.2011, p. 15; „Redresarea economică: situația actuală și inițiative practice”, JO C 48, 15.2.2011, p. 57; „Criza financiară și impactul său asupra economiei reale”, JO C 255, 22.9.2010, p. 10; „Politicile economice care contribuie la strategia industrială europeană”, JO C 10, 15.1.2008, p. 106; „Orientările generale de politică economică și guvernanta economică – Condițiile unei coerențe crescute în elaborarea politicilor economice în Europa”, JO C 324, 30.12.2006, p. 49; „Consolidarea guvernancei economice – reforma Pactului de stabilitate și creștere”, JO C 88, 11.4.2006, p. 68.

⁽⁵⁾ După cum a ținut să precizeze comisarul european responsabil cu afacerile economice și monetare, Olli REHN, în audierea de la Parlamentul European, din 5 iulie 2010, „criza a dezvăluit deficiențe sistemice majore ale actualei Uniuni Economice și Monetare. Mai precis, trebuie să consolidăm și să îmbunătățim coordonarea politicilor economice ale UE. De asemenea, avem nevoie de o punere în aplicare mai riguroasă a normelor UEM. Dacă nu sunt respectate, normele nici nu mai contează.” (REHN, O., *Reinforcing economic confidence in Europe – Consolidarea încrederii economice în Europa*, discurs ținut în fața Comisiei ECON a Parlamentului European, Strasbourg, 5 iulie 2010).

3.4 În absența coordonării politicilor economice, criza a avut deja o serie de consecințe de natură economică și socială deosebit de grave pentru UE, în special în ceea ce privește oportunitățile de creștere economică și de ocupare a forței de muncă. Acestea au fost identificate clar în proiectul de raport privind criza financiară, economică și socială, prezentat Parlamentului European de dna Pervenche BERÈS, raportor ⁽⁶⁾.

3.4.1 După o creștere dificilă în 2008 (+0,5 %), produsul intern brut (PIB) al UE a scăzut brusc în 2009 (-4,2 %) și ar trebui să crească din nou, încetul cu încetul, în 2010 și 2011 (previziunile sunt de +1 % și, respectiv, +1,7 %). Prăbușirea aceasta este deosebit de gravă în cele trei țări baltice (la sfârșitul lui 2011, Letonia va fi pierdut 22 % din PIB-ul său pe 2007) și în Irlanda, iar în mai mică măsură, în Italia, Grecia și Finlanda. În același timp, exporturile SM – atât către alte SM, cât și în afara UE – au scăzut cu 12 % în perioada 2007-2009, maximele depășind 15 % în Finlanda, Malta, Bulgaria, Suedia, Estonia și Regatul Unit ⁽⁷⁾.

3.4.2 În consecință, obiectivele stabilite prin Strategia de la Lisabona (SL) pentru piața forței de muncă devin mai greu de îndeplinit pentru majoritatea statelor membre: în UE, rata de ocupare a scăzut de la 65,4 % în 2007 la 64,6 % în 2009, cu scăderi de peste cinci puncte procentuale în Estonia, Irlanda, Spania și Letonia; în aceeași perioadă, rata șomajului a crescut în UE de la 7,1 % la 8,9 %, depășind pragul de 10 % în Spania (unde a atins 18 %), Slovacia, Irlanda și în cele trei țări baltice.

3.5 Într-un asemenea context, deosebit de dificil, care reclamă soluții drastice, pe măsură, sunt oarecum surprinzătoare abordarea și termenele stabilite de Comisie în procesul de consolidare a guvernantei economice europene. Este vorba despre factori care, pe lângă faptul că împiedică ajungerea la un acord – cât mai larg împărțit – asupra procesului lansat în instituțiile comunitare și în rândul opiniei publice, ar putea oculta chiar obiectul coordonării propuse.

3.6 În primul rând, acțiunea UE menită să consolideze coordonarea politicilor economice nu poate face abstracție de definirea – împărțită în mod real de către statele membre – a ce se înțelege practic prin „guvernanta economică”, precum și de o evaluare atentă a motivelor care au condus – în cursul ultimului deceniu – fie la o punere în aplicare lipsită de eficiență a PSC, fie la o insuficiență îndeplinire a obiectivelor stabilite la Lisabona.

3.6.1 Pe de o parte, termenul „guvernanta” evocă imaginea unei arhitecturi instituționale descentralizate, în care nu acționează un singur centru de putere, ca în statele naționale,

⁽⁶⁾ Parlamentul European, „Proiect de raport privind criza financiară, economică și socială: recomandări cu privire la măsurile și inițiativele care trebuie adoptate” (raport intermediar). Comisia specială privind criza financiară, economică și socială. Raportor: dna Pervenche BERÈS, 6 mai 2010.

⁽⁷⁾ Date preluate din baza de date Eurostat (septembrie 2010) și reproduse în tabelele 1 și 2 din anexă.

ci o multitudine de subiecți de tip guvernamental și neguvernamental ce cooperează pentru atingerea unor obiective comune. Dar UE se află încă într-un impas, din cauza neajunsurilor constituției europene și a extinderii la 27 de state membre, fiecare cu istoria și viziunea sa politică, cu mult diferită de ale celorlalte. De aici și necesitatea ca instituțiile UE și SM să subscrie efectiv la noile obiective economice, sociale și ecologice, care însă întârzie să se materializeze după efortul depus în anii '80 și '90 în vederea creării pieței unice și a adoptării monedei euro.

3.6.2 Pe de altă parte, stabilirea de reguli pentru viitor nu pare să se întemeieze pe o analiză unanim acceptată a trecutului. Într-adevăr, nu este lipsit de importanță să se stabilească dacă deficiențele PSC provin din greșeli comise inițial în proiectarea obligațiilor din cadrul UEM în situații de criză gravă sau din opțiuni politice inoportune pe parcursul punerii lui în aplicare, ori, în sfârșit, din viziuni diferite asupra obiectivelor și strategiilor aferente ce trebuie avute în vedere (inflație scăzută, creștere economică și a ocupării forței de muncă, rolul monedei euro ca valută de rezervă etc.) ⁽⁸⁾. Și în cazul versiunilor precedente ale PSC existau în Uniune, de peste un deceniu, reguli de conduită destinate SM, fără ca ele să fi împiedicat totuși apariția frecventă și repetată a situațiilor critice.

3.6.3 Totodată, neîndeplinirea majorității obiectivelor cantitative stabilite în SL – chiar făcând abstracție de criza economică – suscită puternice îndoieli cu privire la alegerea indicatorilor și la capacitatea acestora de a reflecta eficient procesul de creștere a competitivității și dinamismului.

3.7 În al doilea rând, referitor la termene, s-a hotărât lansarea semestrului european – de la 1 ianuarie 2011 – fără a se fi stabilit normele și conținuturile de aplicat și, mai mult decât atât, fără a se fi ajuns la o sincronizare efectivă a propunerilor diverselor organisme instituționale interesate: Comisia Europeană, Parlamentul European, Grupul operativ privind guvernanta economică (prezidat de VAN ROMPUY), Banca Centrală Europeană (BCE), CESE, Comitetul Regiunilor. Procesul de dezbateri ar trebui să se încheie cu aprobarea de către Parlament, cel mai devreme până în vara lui 2011.

⁽⁸⁾ Chiar președintele Consiliului European, dl Herman VAN ROMPUY, a recunoscut la 20 septembrie 2010 acest „handicap instituțional”, afirmând: „trebuie să trăim cu dilema unei uniuni monetare care funcționează fără o uniune bugetară avansată. De la introducerea euro, instituțiile europene sunt responsabile de politica monetară, statele membre păstrând responsabilitatea politicilor lor bugetare și coordonându-și politicile economice. Acest lucru creează tensiuni. Și, de aici, deciziile uneori alambicate de care vă vorbeam ... ! Putem deplânge un defect de concepție, «păcatul originar al monedei euro» în opinia unora. Eu l-aș numi mai degrabă «handicap structural». Însă la vremea aceea – cea a negocierilor asupra Tratatului de la Maastricht, între Germania și Franța, în special – trebuia făcută o alegere. Fără acest păcat originar, euro nici nu s-ar mai fi născut!”. VAN ROMPUY, H., „Nu renaționalizarea politicii europene, ci europeanizarea politicii naționale”, discurs ținut la invitația asociației *Notre Europe* în Marele amfiteatru de la Universitatea de Științe Politice din Paris (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/fr/ec/116622.pdf).

3.8 Într-o situație extrem de critică, precum cea din primăvara lui 2010, este evident că preocuparea Comisiei a fost mai degrabă de a ieși repede din criză – pentru a răspunde așteptărilor piețelor financiare globale și ale opiniei publice – decât de a demonstra eficiența pe termen mediu și lung a reacției sale, nu doar în plan financiar, ci și în cel al producției, în plan social și politic.

3.9 În opinia Comisiei, ieșirea din criză reclamă reguli mai stricte și sancțiuni mai clare, însoțite de diminuarea intervenției politice discreționare și de o mai mare frecvență de aplicare automată a normelor. Însă, dat fiind faptul că situațiile de criză gravă sunt provocate aproape întotdeauna de evenimente neobișnuite și imprevizibile, care scapă atât capacităților predictive ale specialiștilor, cât și capacităților de reacție ale normelor prestabilite, niciun ansamblu de reguli nu le poate face față în mod eficient. Utopia unei „guvernări prin norme”, care să scutească mediul politic de responsabilitatea alegerii, este greu de atins și chiar periculoasă, în măsura în care insuflă un sentiment de siguranță iluzorie, dând impresia că ne aflăm la adăpost de orice sursă de incertitudine⁽⁹⁾. În plus, o abordare de acest fel comportă două tipuri de riscuri, care trebuie evaluate cu atenție.

3.9.1 În primul rând, există riscul subestimării avantajelor abordării comunitare, cu implicarea instituțiilor care îi reprezintă pe cetățenii europeni în cea mai mare măsură, prin contrast cu logica interguvernamentală, cu decizii luate în primul rând de Consiliu și cu un rol limitat pentru Parlament și Comitate. Singura excepție o reprezintă implicarea, în cadrul semestrului european, a Parlamentului European, căruia Comisia îi va prezenta în luna ianuarie analiza anuală a creșterii, pentru a lansa dezbaterile asupra orientărilor în materie de coordonare.

3.9.1.1 Prevalența logicii interguvernamentale poate să ducă la aceeași subestimare a deficitului de cetățenie europeană, deja înregistrat în cazul SL. Este vorba despre o amenințare pentru capacitatea economică, socială și politică a UE, în aceeași măsură cu cea a crizei mondiale, care ar putea să reinvie iluzia revigorării suveranității naționale prin renunțarea la euro (și chiar la Uniunea însăși), în sensul relansării improbabile a unei dezvoltări naționale eliberate de constrângeri și de tehnocrația europeană. Nu este întâmplător faptul că un atent observator al Uniunii Europene – Charles KUPCHAN⁽¹⁰⁾ – a avertizat, într-un articol publicat la 29 august 2010 în Washington Post, că există riscul „renaționalizării” proiectului european: „Europa trece printr-o perioadă de renaționalizare a vieții politice, cu țări care încearcă să-și recâștige suveranitatea

⁽⁹⁾ VEROLA N., *L'Europa e la crisi: squilibri finanziari ed equilibri costituzionali* (Europa și criza: dezechilibre financiare și echilibre constituționale), Paper for ASTRID, 2010, disponibil online la adresa <http://www.astrid-online.it/Riforma-de/Studi-e-ri/VEROLA—L-Europa-e-la-crisi—squilibri-finanziari-ed-equilibri-costituzionali.pdf> (doar în limba italiană).

⁽¹⁰⁾ Director de studii europene la Consiliul pentru Relații Externe și profesor la Universitatea din Georgetown.

pe care și-au sacrificat-o odinioară de bunăvoie, în căutarea unui ideal comun”⁽¹¹⁾.

3.9.1.2 Cetățenii europeni par a manifesta această pierdere de încredere, nu atât în raport cu instituțiile Uniunii ca atare, cât în ceea ce privește utilitatea apartenenței la UE. Într-adevăr, sondajele Eurobarometru⁽¹²⁾ revelă faptul că – din primăvara lui 2007 până în cea a lui 2010 – proporția europenilor care consideră pozitivă apartenența țării lor la UE a scăzut de la 57 % la 49 %, crescând în schimb proporția celor care o consideră negativă (în prezent 18 %) și a nehotărâților (29 %). În paralel, a scăzut de la 59 % la 53 % procentul cetățenilor care consideră că țara lor a beneficiat în ansamblu de condiția de membru al Uniunii, în timp ce procentul celor care neagă existența unor astfel de beneficii a crescut la 35 %.

3.9.2 Cea de-a doua problemă este riscul de a adopta o abordare tradițională pentru rezolvarea problemelor, bazată pe primatul rigorii financiare în raport cu temele creșterii, echității sociale și degradării mediului, chiar dacă în prezent argumentele novatoare⁽¹³⁾ sunt răspândite și convingătoare.

3.9.2.1 Relațiile dintre cheltuielile publice, performanțele economice și obiectivele sociale sunt mai complexe decât ar vrea să lase de înțeles ipoteza simplificatoare a echilibrului dintre echitate și eficiență. Sistemele de protecție socială și de reglementare ecologică bine gândite duc la sporirea eficienței și a competitivității, ajungând să fie considerate un factor de producție care contribuie la stabilitatea și la dinamismul economic al economiilor postindustriale.

3.9.2.2 Afirmția este cu atât mai valabilă în etapa de criză pe care o traversează economiile europene. În Planul său european de redresare economică⁽¹⁴⁾, Comisia a recunoscut atât necesitatea diminuării „costurilor umane ale încetirii creșterii economice și ale impactului acesteia asupra persoanelor celor mai vulnerabile”, cât și faptul că criza ar trebui să fie văzută ca o ocazie de accelerare a „trecerii la o economie cu emisii scăzute de carbon”, prin punerea în aplicare a unei strategii „care va încuraja noile tehnologii, va crea noi locuri de muncă ecologice și va deschide noi posibilități pe piețele mondiale în creștere rapidă”.

⁽¹¹⁾ KUPCHAN, C., *As nationalism rises, will the European Union fall?*, Washington Post, 29 august 2010. A se vedea și considerațiile cu privire la impozitare și reprezentare formulate de DE GRAUWE P., *Why a tougher Stability and Growth Pact is a bad idea*, VoxEU.org, disponibile online la adresa <http://www.voxeu.com/index.php?q=node/5615>.

⁽¹²⁾ Eurobarometru 73 – primele rezultate sunt reproduse în graficele 1 și 2 din anexă.

⁽¹³⁾ Referitor la durabilitatea mediului, cf. DALY H., *Beyond Growth: The Economics of Sustainable Development*, 1996. Referitor la bunăstarea socială și la echitate, cf. BEGG I., FERRERA M., HODSON D., MADSEN P., MATSAGANIS M., SACCHI S., SCHELKE W., *The Cost of Non Social Policy: Literature Review*, raport adresat Comisiei Europene, Bruxelles, 2003. Referitor la paradigma dezvoltării umane, cf. SEN A., *Inequality Reexamined*, 1992 și SEN A., *Development as Freedom*, 1999.

⁽¹⁴⁾ COM(2008) 800 final, „Un plan european de redresare economică”, p. 5.

3.9.2.3 În plus, trebuie amintit că criza nu a luat naștere în sectorul public, ci în cel privat, din cauza dezechilibrelor dintre expansiunea globală a ofertei de bunuri și servicii și încetinirea creșterii puterii de cumpărare a consumatorilor⁽¹⁵⁾. În mare măsură, deteriorarea bugetelor SM în raport cu PIB-ul a fost doar o consecință a intervențiilor de urgență, urmare a scăderii numitorului (venitul național) și a creșterii număratorului (cheltuielile publice pentru salvarea sistemului financiar și de producție, ca și pentru introducerea unor stabilizatori automați, care aveau rolul de a limita efectele potențial dramatice ale crizei)⁽¹⁶⁾. După cum scrie, pe bună dreptate, FITOUSSI: „Problemele bugetare ale Europei sunt generate nu atât de acțiunile discreționare ale guvernelor, cât de consecințele pe care sărăcirea societăților le are în mod automat asupra finanțelor publice.”⁽¹⁷⁾.

4. Observații specifice

4.1 Sensul insuficient de clar al sintagmei „governanță economică” și imprecizia obiectivelor fundamentale ale acesteia, ca și percepția neclară a limitelor PSC și ale SL fac necesară identificarea de către SM și de instituțiile UE a unei strategii comune. Această strategie nu trebuie să se limiteze la enunțarea unor reguli și proceduri formale, ci să intre în detaliile politicilor concrete – cu atât mai mult într-un context sensibil, ca urmare a crizei economice – menite să îmbunătățească calitatea vieții cetățenilor europeni, să crească rata de ocupare a forței de muncă (inclusiv în cazul grupurilor dezavantajate, precum persoanele cu dizabilități și minoritățile etnice), și să consolideze capacitățile competitive ale sistemului european de producție (inclusiv ale întreprinderilor mici și mijlocii și ale economiei sociale).

4.2 În acest sens, nu ne putem limita la respectarea normelor contabile – indispensabile, de bună seamă – pentru a controla echilibrul venituri-cheltuieli. Sunt necesare acțiuni pe termen mediu și lung pentru consolidarea încrederii cetățenilor și pentru a răspunde așteptărilor acestora cu privire la UE, acțiuni care să facă posibilă concilierea dintre rigoarea bugetară necesară și capacitatea de a concepe și pune în aplicare proiecte de dezvoltare economică și socială, care este tot atât de importantă. Prin urmare, este necesară, la nivel european, o mai bună conștientizare a unei Uniuni Europene văzute ca entitate politică a cărei ambiție este de a coordona diversele politici naționale pentru atingerea unui țel realmente împărțit, precum și ca subiect activ pe scena mondială.

4.3 O Europă mai conștientă implică un rol mai incisiv, precum și o mai mare capacitate de înțelegere a mutațiilor în

curs din partea instituțiilor care îi reprezintă pe cetățeni și pe partenerii sociali – Parlamentul și Comitetele –, în care procesul de coordonare prevăzut de Comisie poate găsi o puternică legitimitate democratică și un amplu consens, necesar unei implementări eficiente.

4.4 Pentru moment însă, Parlamentul pare să joace un rol modest în cadrul semestrului european, limitat la faza inițială de dezbatere și de primă orientare a procesului de coordonare, deși rolul său ar putea fi mai important și mai eficient dacă și-ar coordona activitățile cu cele ale parlamentelor naționale, care trebuie să discute și să aprobe bugetele diferitelor SM. Parlamentul poate juca un rol esențial în ceea ce privește definirea tipului de governanță economică pe care trebuie să îl adopte Uniunea și garantarea legitimității democratice a procedurilor de prevenție și corectare, inclusiv a sancțiunilor pecuniare aplicate SM.

4.5 În acest context – și ținând seama de rolul său de organism consultativ al instituțiilor europene – CESE poate contribui la consolidarea guvernancei economice europene printr-o sesiune anuală specială dedicată discuțiilor cu privire la recomandări și la modul în care se va ajunge la un consens asupra reformelor la nivel național, ținând cont de impactul social al măsurilor adoptate. Valoarea adăugată a CESE constă chiar în reprezentarea, în cadrul său, a organizațiilor care determină, la nivel național, consensul social asupra politicilor economice; astfel, CESE ar putea să aibă o contribuție semnificativă la implicarea și responsabilizarea nu doar a liderilor politici, ci și, mai ales, a cetățenilor statelor membre.

4.5.1 O atare dezbatere ar putea avea loc în toamnă, după ce recomandările pentru statele membre vor fi fost adoptate, urmând ca pe baza concluziilor sale să se poarte discuții cu consiliile economice și sociale naționale respective, cu parlamentele naționale și cu Parlamentul European, devenind astfel posibile atât evaluarea strategiilor adoptate, cât și diseminarea și asumarea lor la nivel național.

4.6 O pondere sporită a Parlamentului și Comitetele ar reduce riscul subestimării obiectivului de creștere și dezvoltare economică și socială în raport cu nevoia de stabilitate monetară și financiară, fiind astfel posibilă menținerea coerenței reciproce între PSC și SE 2020. Într-adevăr, cu toate că stabilitatea economică – în special în timpuri de criză – este fundamentul creșterii și menținerii nivelului de trai al cetățenilor europeni, obținerea unei stabilități sporite nu trebuie să impiezeze asupra veniturilor și drepturilor cetățenilor. Continuarea în comun a reformei guvernancei economice și a realizării SE 2020 ar înlesni așadar acceptarea restricțiilor bugetare de către opinia publică.

⁽¹⁵⁾ OIM-FMI, *The Challenges of Growth, Employment and Social Cohesion* (Provocările creșterii, ocupării forței de muncă și coeziunii sociale), document de discuție pentru Conferința comună OIM-FMI, Oslo, 13 septembrie 2010, p. 67-73.

⁽¹⁶⁾ Datoria publică cumulată din zona euro a ajuns, de la 72 % în 1999, la 67 % în 2007 (graficul 3 din anexă), în aceeași perioadă crescând gradul de îndatorare a familiilor și a sectorului financiar (graficul 4 din anexă). Începând cu 2008, gradul de îndatorare al sectorului public a crescut (graficul 5 din anexă) odată cu acțiunile de salvare a sistemului bancar întreprinse de guverne și de susținere a activității economice într-o conjunctură de recesiune (reducerea PIB și a veniturilor fiscale).

⁽¹⁷⁾ FITOUSSI J.P., *Crise et démocratie, le paradoxe européen*, Le Monde, 16 octombrie 2010. A se vedea și DE GRAUWE P., *What kind of governance for the eurozone?*, CEPS Policy Brief, nr. 214, septembrie 2010.

4.6.1 În stadiul actual, cu toate că atenția Comisiei pare a se concentra asupra situării celor două strategii pe picior de egalitate, se nasc serioase îndoieli cu privire la intenția reală de a se trece la o fuzionare efectivă a acestora, strategiile rămânând de fapt distincte. Rezultă mai degrabă un efect de reducere a dimensiunii sociale în favoarea factorilor de productivitate și flexibilitate a muncii, deoarece se consideră că aceștia pot spori competitivitatea întreprinderilor europene.

4.6.2 Se pornește de la premisa majoră că supravegherea macroeconomică – alături de supravegherea tematică a reformelor structurale cerute de Comisie – creează un context favorabil pentru a se garanta, totuși, o creștere economică durabilă, favorabilă atât SE 2020, cât și PSC. Însă experiența celor peste 10 ani de existență a monedei unice (timp în care zona euro s-a aflat în imposibilitate de a utiliza instrumentul devalorizării) nu lasă să se întrevadă, în cadrul UE și al UEM, o dispariție rapidă a discrepanțelor în materie de competitivitate.

4.7 Urmărind o competitivitate sporită sub aspectul calității, SE 2020 pare să se îndrepte în direcția cea bună, preconizând intervenții în domeniul cunoașterii, inovării și durabilității mediului. Cu toate acestea, se naște o contradicție între obiectivele SE 2020 și consolidarea PSC, mai ales în contextul economic și social european al ieșirii lente din criză.

4.7.1 Îndeplinirea obiectivelor ambițioase ale SE 2020 – o creștere inteligentă (bazată pe cunoaștere și inovare), durabilă (mai eficientă, ecologică și competitivă) și incluzivă (coeziune socială și teritorială prin ocuparea forței de muncă, cu acordarea unei atenții speciale lucrătorilor dezavantajați) – reclamă într-adevăr finanțarea unor investiții corespunzătoare. În același timp însă, astfel de intervenții, care necesită cheltuieli publice mai mari, directe sau prin măsuri (inclusiv fiscale) de stimulare a actorilor privați, s-ar putea dovedi incompatibile cu constrângerile bugetare pe care Comisia intenționează să le înăsprească, în vederea respectării PSC și a îmbunătățirii guvernantei economice.

4.7.2 În plus, tot în ceea ce privește PIB-ul, este adevărat, de bună seamă, că soliditatea conturilor publice și a monedei euro constituie un fundament necesar pentru construirea unor politici de dezvoltare de largă respirație, dar normele contabile, prin ele însele, nu garantează evoluția pozitivă a finanțelor SM pe termen lung. Într-adevăr, conform *principiului neutralității*

bugetare enunțat de STIGLITZ, SEN și FITOUSSI⁽¹⁸⁾, valoarea agregatelor contabile la nivel național nu trebuie să varieze în funcție de diferențele instituționale, economice, sociale și politice dintre diverse țări, trebuind comparate situații pe cât posibil omogene. Cu alte cuvinte, pentru a verifica durabilitatea pe termen lung a conturilor publice, nu este suficientă supravegherea deficitului și a datoriei de la an la an, ci trebuie să se țină cont și de perspectivele viitoare ale piețelor private, în primul rând cele financiare, imobiliare și de asigurări sociale, care, în situații de criză și de urgență, pot avea o influență relevantă asupra solidității finanțelor publice ale SM, de pildă prin salvarea instituțiilor financiare și a întreprinderilor mari.

4.7.3 De asemenea, concentrarea asupra dezechilibrelor de competitivitate presupune o monitorizare constantă a dinamicii costurilor unitare ale muncii care, la rândul său, impune acordarea unei atenții sporite negocierilor dintre partenerii sociali, în special în cadrul zonei euro, unde SM nu mai dispun de instrumentul devalorizării. Relațiile dintre sindicate și asociațiile patronale ar trebui așadar să facă parte integrantă din strategia elaborată de Comisie; acest aspect, deși important, lipsește din comunicarea Comisiei.

4.7.3.1 O soluție ar putea fi utilizarea mai intensă și funcțională a dialogului macroeconomic, care să ducă la o evaluare acceptată atât de guverne, cât și de partenerii sociali, a situației economice de la nivelul UE și a acțiunilor care trebuie întreprinse, în strânsă legătură cu procesele de dialog social de la nivel național. S-ar produce astfel un salt calitativ care ar permite acestui dialog să joace rolul de instrument ce permite implicarea efectivă a partenerilor sociali, alături de Banca Centrală Europeană, de Comisie și de Consiliu, pentru a asigura conformitatea dintre dinamica comunitare și cele naționale⁽¹⁹⁾.

4.8 Instituirea unei coordonări efective a politicilor economice europene reclamă acordul unanim al celor 27 de state membre asupra cadrului macroeconomic de referință și a cadrului macroeconomic estimativ, deoarece pe acestea se va întemeia elaborarea politicilor economice și fiscale identificate de SM și comunicate în cursul semestrului european. În acest context specific, un rol de o importanță capitală revine analizelor Eurostat, propunerilor estimative ale Comisiei Europene, Băncii Centrale Europene, ca element de sprijin, și reacțiilor Consiliului European și ale Parlamentului European.

⁽¹⁸⁾ STIGLITZ J.E., SEN A., FITOUSSI J.P., *Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress* (Raportul comisiei privind măsurarea performanței economice și a progresului social), adresat președintelui Republicii Franceze, Paris, 2009 (pp. 22-23).

⁽¹⁹⁾ WATT A., *Economic Governance in Europe: A Change of Course only after ramming the Ice*, Social Europe Journal, 30 iulie 2010, disponibil online la adresa <http://www.social-europe.eu/2010/07/economic-governance-in-europe-a-change-of-course-only-after-ramming-the-ice/>.

4.9 Din cauza strânsei interacțiuni a obiectivelor economice, sociale și de mediu, este necesar să se utilizeze indicatori mai compleți, nu doar creșterea PIB-ului. Merită amintit că, în comunicarea Comisiei intitulată semnificativ „Dincolo de PIB – Măsurarea progreselor într-o lume în schimbare”⁽²⁰⁾, se pledează de fapt pentru noi indicatori „care să încorporeze în mod concis realizările pe plan social și al mediului (de exemplu îmbunătățiri în domeniul coeziunii sociale, al accesibilității produselor și a serviciilor de bază, al educației, al sănătății publice și al calității aerului), precum și pierderile în aceste domenii (de exemplu, adâncirea sărăciei, creșterea criminalității, epuizarea resurselor naturale)” și care, prin urmare, „răspund preocupărilor cetățenilor”.

4.10 Pentru a fi eficientă și a-și atinge obiectivele, consolidarea guvernancei necesită implementarea efectivă a celor cinci acțiuni prevăzute pentru a identifica și alți indicatori de dezvoltare decât PIB-ul: (i) utilizarea indicatorilor de mediu și a celor sociali; (ii) obținerea informațiilor aproape în timp real,

pentru susținerea procesului decizional; (iii) accesul la date mai precise privind distribuția și discrepanțele; (iv) elaborarea unui tablou de bord european privind dezvoltarea durabilă; (v) extinderea conturilor naționale la aspectele de mediu și sociale.

4.11 Procesul de consolidare a guvernancei economice europene, aflat în curs de desfășurare, este un proces care, ca și altele petrecute în istoria UE, se va dovedi, cu siguranță, complex. Aceasta este, de altfel, o caracteristică implicită a Uniunii înseși. Este, desigur, adevărat – după cum a amintit un jurnalist italian – că „Europa suferă (în comparație cu Statele Unite) din pricina faptului că natura sa nu este prea bine definită: ea a fost, încă din faza de proiect, o călătorie în căutarea unei destinații⁽²¹⁾”. A sosit însă momentul ca această călătorie să aibă o destinație precisă și clară, la care să subscrie cetățenii europeni, parlamentele lor și organismele instituționale naționale și europene. Doar astfel va putea fi atins țelul pe care Uniunea Europeană îl urmărește încă din primele zile de la constituirea sa.

Bruxelles, 17 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽²⁰⁾ COM(2009) 433 final, p. 3-4.

⁽²¹⁾ BASTASIN, C., *Questo secolo può essere ancora europeo*, Il Sole 24 ore, 2 septembrie 2010.

ANEXĂ

la Avizul Comitetului Economic și Social European

Următorul amendament, care a primit cel puțin un sfert din totalul voturilor exprimate, a fost respins în sesiunea plenară:

Punctul 4.7.3.1 - Amendamentul 1, depus de dl Páleník

După punctul 4.7.3.1 se adaugă un nou punct, cu numărul 4.7.4:

„4.7.4. Prin analiza amănunțită a datoriei publice și a sustenabilității bugetare, Comisia Europeană se concentrează – între altele – asupra pasivelor implicite, mai ales cele legate de îmbătrânirea populației. Această chestiune trebuie abordată metodic și de o manieră mai concretă, luând în considerare țările care au optat pentru reforme bazate pe sisteme de pensii finanțate prin capitalizare.”

Expunere de motive

În cea de-a treia parte a documentului examinat, Comisia abordează chestiunea pasivelor implicite. Cu toate acestea, Comisia nu aduce nicio precizare cu privire la conținut și la aplicare, ceea ce ar fi contribuit la calitatea propunerii.

Rezultatul votului:

Voturi pentru:	69
Voturi împotriva:	160
Abțineri:	19

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană – Fonduri de soluționare a situației băncilor neviabile

COM(2010) 254 final

(2011/C 107/03)

Raportor: **dna Lena ROUSSENOVA**

La 26 mai 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană – Fonduri de soluționare a situației băncilor neviabile

COM(2010) 254 final.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 1 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 193 de voturi pentru și patru abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE împărtășește principala preocupare a Comisiei, și anume că banii contribuabililor nu ar trebui să mai fie utilizați de acum înainte pentru a acoperi pierderile băncilor, și susține în principiu crearea unei rețele armonizate a fondurilor naționale *ex ante* de soluționare a situației băncilor neviabile (FSSBN), legată de un ansamblu coordonat de mecanisme naționale de gestionare a crizelor. Totuși, CESE este preocupat de faptul că, pentru a putea crea o schemă viabilă a fondurilor de soluționare a situației băncilor neviabile, statele membre trebuie să cadă de acord în prealabil asupra adoptării unor metode comune și unor norme uniforme, pentru a evita denaturarea concurenței. Semnele actuale par însă să sugereze contrariul. Destul de multe state membre au lansat deja sau preconizează măsuri fiscale menite să le redreseze bugetele deficitare sau să le consolideze piețele: condițiile de concurență sunt deja inechitabile. Dintr-o perspectivă realistă asupra situației actuale și pe baza experiențelor anterioare, este **greu să fim optimiști** în ceea ce privește găsirea rapidă a unei soluții. O abordare mai treptată ar putea, eventual, permite reducerea diferențelor în timp.

1.2 În ce privește **concurența**, menținerea unor condiții de concurență echitabile la nivel național, european și mondial trebuie să fie întotdeauna un obiectiv fundamental. Schema FSSBN, așa cum este concepută în prezent, riscă să aibă efecte perturbatoare la nivel național (dat fiind că afectează numai o parte a sectorului financiar), la nivelul UE (prin impunerea unor noi constrângeri pentru anumite sectoare naționale deja slăbite), dar și la nivel mondial (deoarece este puțin probabil că se va ajunge la un consens la nivelul G20).

1.3 **Scenariul macroeconomic reprezintă o preocupare majoră.** Toate autoritățile naționale și internaționale fac presiuni asupra sectorului bancar pentru ca acesta să îmbunătățească situația acordând mai multe credite economiei reale. Se

estimează că sunt necesare noi norme prudențiale, noi cerințe de capital și noi impozite, autoritățile trebuind să caute un echilibru rezonabil între **nevoile de capital pentru sprijinirea bugetului național și nevoile contrare ale economiei reale.** În prezent, schema FSSBN este prea vagă pentru a permite efectuarea unor calcule precise, în scopul de a garanta investițiile necesare în producție, creștere economică și locuri de muncă. Este greu de obținut beneficii în ambele sensuri fără a stabili în mod adecvat prioritățile și calendarul de punere în aplicare a fiecărei etape a schemei FSSBN propuse.

1.4 CESE consideră că, înainte de a se lua vreo măsură pentru impunerea de taxe băncilor, Comisia ar trebui să efectueze o evaluare detaliată a efectelor cumulative ale taxelor și ale FSSBN și ar trebui să ia în considerare preocupările noastre exprimate anterior, în special cele de la punctul 1.3. Luarea unei decizii privind introducerea FSSBN necesită estimarea costului întregii scheme, a gradului în care aceasta ar afecta capacitatea de creditare a sectorului bancar și a perioadei de timp care se va scurge până când FSSBN vor deveni suficient de puternice sau vor ajunge la dimensiunea țintă. CESE recomandă ca estimările să ia în calcul cel mai pesimist scenariu, pentru a garanta fezabilitatea și funcționalitatea schemei în perioadele de criză când, pe de o parte, băncile se vor confrunta cu dificultăți în ce privește virarea contribuțiilor lor către FSSBN, iar pe de altă parte acesta va fi exact momentul în care va fi nevoie de resursele fondurilor.

2. Introducere

2.1 Comisia Europeană a salutat mesajul care a reieșit în urma reuniunii G20 de la Pittsburgh, din septembrie 2009, și anume că banii contribuabililor nu ar trebui să mai fie utilizați de acum înainte pentru a acoperi pierderile băncilor, și face eforturi pentru atingerea acestui obiectiv prin cel puțin două cai complementare:

- a) reducerea probabilității de faliment bancar, printr-o **supraveghere macro și microeconomică mai riguroasă, o mai bună guvernare instituțională și standarde de reglementare mai stricte**; și
- b) garantarea **disponibilității unor instrumente adecvate - inclusiv a resurselor suficiente - pentru o soluționare ordonată și în timp util a situației băncilor neviabile**, atunci când aceasta apare în pofida măsurilor menționate anterior.

2.2 COM(2010) 254 final explică viziunea Comisiei privind modul în care sectorul financiar ar putea să participe la costul legat de finanțarea soluționării situațiilor băncilor falimentare în cadrul ansamblului de instrumente pentru prevenirea și gestionarea crizelor. Comisia consideră că fondurile *ex ante* de soluționare a situației băncilor neviabile, finanțate printr-o taxă impusă băncilor, trebuie să facă parte dintr-un cadru de stabilitate financiară și dintr-o serie de reforme mai ample ale sistemului financiar, care să pună accentul pe prevenire. Aceste fonduri sunt considerate a fi instrumentul adecvat pentru a interveni și a soluționa situația băncilor falimentare într-un mod care reduce la minimum costul acestor falimente pentru public. Comunicarea explică scopul, dimensiunea potențială, precum și condițiile în care FSSBN ar putea fi instituite.

2.3 Obiectivul Comisiei Europene este de a introduce o abordare la nivelul UE a FSSBN și, în ultimă instanță, de a înființa un fond paneuropean de soluționare a situației băncilor neviabile, acesta fiind considerat o soluție foarte recomandabilă. Cu toate acestea, Comisia consideră că ar fi foarte dificil să se înceapă cu crearea unui fond paneuropean de soluționare a situației băncilor neviabile **în absența unui cadru integrat de supraveghere și de gestionare a crizelor la nivelul UE. Din acest motiv, se consideră că, într-o primă fază, ar trebui creat un sistem care să aibă la bază o rețea armonizată a fondurilor naționale ex ante de soluționare a situației băncilor neviabile, legată de un ansamblu coordonat de mecanisme naționale de gestionare a crizelor.**

2.4 CESE salută orice propuneri care au ca scop consolidarea sectorului financiar și prevenirea crizelor viitoare și, în acest context, este de acord, **în principiu**, cu inițiativele și recomandările Comisiei privind o abordare la nivelul UE a FSSBN așa cum sunt ele formulate în COM(2010)254 final, însă totodată are anumite rezerve. CESE este conștient că, în acest stadiu, unele inițiative ar putea fi impracticabile și inacceptabile pentru anumite state membre, în timp ce altele necesită examinări, analize și clarificări suplimentare.

2.5 Obiectivul noului cadru de gestionare și prevenire a crizelor va fi acela de a se asigura că, în eventualitatea unor situații grave de faliment bancar, statele membre vor dispune de

instrumente comune care să poată fi utilizate în mod coordonat pentru a proteja sistemul bancar în ansamblul său, evitând costurile suportate de contribuabili și garantând condiții de concurență echitabile. Se așteaptă ca aceste **instrumente comune de soluționare** să garanteze faptul că falimentul ordonat este **o opțiune credibilă pentru orice bancă, indiferent de mărimea sau de complexitatea sa**. Conceptul **dimensiunii** este important. În timp ce, în principiu, „toate” falimentele ordonate ar trebui să fie garantate, ceea ce este important este **definirea conceptului de „situații grave de faliment bancar” sau „de mari proporții”**. **Instituțiile financiare foarte mari și complexe** (și anume grupurile internaționale, nu neapărat în totalitate europene sau cu sediul în spațiul european) **ar putea ridica anumite probleme**. Falimentele de proporții mai mari ar putea necesita abordări diferite, care ar putea include preocuparea constantă de a menține activitatea entității juridice în decursul restructurării, măsurilor de reducere a datoriilor și dizolvării/lichidării acționarului. O finanțare suplimentară dintr-un fond ar putea fi necesară, ca parte a pachetului de măsuri.

2.6 La 20 octombrie 2010, Comisia a adoptat o foaie de parcurs care a stabilit programul, măsurile, instrumentele și planurile unui cadru complet al UE de gestionare a crizelor. În primăvara anului 2011 vor fi prezentate propunerile legislative relevante privind gestionarea crizelor și fondurile de soluționare a situației băncilor neviabile. În acest stadiu, nu putem avea decât câteva așteptări și observații preliminare. **Data de începere** va fi stabilită printr-o directivă, în cazul în care o asemenea directivă va fi adoptată. O estimare avizată, având în vedere circumstanțele și promisiunea Comisiei de a aproba propunerile legislative relevante până în 2011, preconizează în cel mai bun caz o dată în 2013-2014. Orice fond va avea nevoie de timp pentru a atinge dimensiunea țintă, însă, deoarece va încorpora atât finanțare *ex post*, cât și finanțare *ex ante*, teoretic va deveni operațional de îndată ce legislația va intra în vigoare în statul membru respectiv. Totuși, nu trebuie să uităm că unele state membre au anunțat că nu intenționează să impună taxe băncilor în viitorul apropiat, deoarece sectoarele lor bancare nu au fost afectate grav de criză și au rămas în continuare stabile. În aceste condiții, FSSBN trebuie considerate a fi un **instrument pentru gestionarea crizei financiare pe termen mediu spre lung**.

3. Observații specifice

3.1 Abordarea FSSBN

3.1.1 **CESE este de acord cu abordarea Comisiei, care propune într-o primă fază crearea unei rețele armonizate a FSSBN naționale, legată de un ansamblu coordonat de mecanisme naționale de gestionare a crizelor.** În același timp, Comitetul recomandă totuși ca rețeaua fondurilor să fie creată **progresiv și analizând cu atenție caracteristicile fiecărui stat membru**. Germania și Suedia au început să se ocupe de crearea propriilor lor fonduri, care vor colecta banii adunați din taxe/contribuții. **Fiecare stat are propria sa metodă și propriile sale reguli pentru crearea fondului, iar în acest stadiu CESE nu poate sugera ce reguli trebuie privilegiate.**

3.1.2 Având în vedere faptul că unele țări impun deja taxe și contribuții pentru bănci și introduc sisteme naționale specifice, CESE consideră că, **în primă instanță, ar trebui să se dezbată și să se cadă de acord asupra unor principii de bază comune și a unor parametri comuni privind aceste taxe**, pentru a evita denaturarea concurenței în cadrul sectorului financiar al UE. CESE este în favoarea unei abordări treptate, care distinge între obiectivele pe termen scurt și cele pe termen mediu ⁽¹⁾. Pe termen scurt, este de așteptat ca statele membre să cadă de acord asupra ratei și domeniului de aplicare ale acesteia, menținând o anumită flexibilitate, date fiind schimbările care afectează în prezent cadrul reglementar și actualele evoluții către un grad mai mare de armonizare. În etapa următoare, s-ar putea avea în vedere o abordare progresivă vizând introducerea unei taxe simple și adecvate, urmată de introducerea unui sistem mai armonizat de taxe impuse băncilor și de FSSBN.

3.1.3 În opinia CESE, abordarea treptată este mai adecvată și mai realistă, deoarece poate reflecta atât modurile diferite în care criza financiară a afectat diversele state membre, cât și răspunsul specific al acestora la criză.

— Criza a afectat diversele state membre la date diferite, în moduri diferite și într-un grad diferit. Ele ies sau vor ieși din criză la date diferite, iar momentele în care vor fi capabile să-și înființeze propriile FSSBN vor varia la rândul lor.

— Sectoarele financiare ale unora dintre statele membre nu au fost grav afectate de criza financiară și nu au solicitat ajutor. În schimb, economiile lor reale au suferit de pe urma crizei financiare și economice globale, cu anumite întâzieri. Sectoarele bancare ale acestora, deși solide, încă se străduiesc să evite apariția oricărei crize, presupunându-se ca tot ele să sprijine și redresarea economică. Astfel de țări ar putea manifesta reticență față de înființarea unor FSSBN naționale într-un moment în care majoritatea statelor membre ar fi dispuse să o facă, dar și pentru că unele dintre ele au fonduri de garantare a depozitelor (FGD) a căror misiune o depășește pe cea a schemelor de garantare a depozitelor (SGD), incluzând unele funcții de soluționare a situației băncilor neviabile.

3.1.4 CESE salută intenția Comisiei de a analiza „potențialele sinergii dintre SGD-uri și fondurile de soluționare”, exprimată în COM(2010) 579 final. În opinia Comitetului, dacă actuala bază de finanțare a FGD este lărgită, funcțiile de garantare a depozitelor și de soluționare a situației băncilor neviabile ar putea fi îndeplinite de un singur fond, fără a pune în pericol capacitatea SGD și a fondurilor lor de a-și îndeplini obiectivul de protejare a depunătorilor. Această analiză este deosebit de adecvată pentru acele state membre ale căror FGD au deja anumite funcții preventive și de soluționare, reunind ambele domenii de acțiune în cadrul unui fond extins.

⁽¹⁾ A se vedea Grupul de lucru ad-hoc al Comitetului Economic și Financiar (CEF) privind gestionarea crizei, 17 septembrie 2010.

3.1.5 CESE înțelege argumentele Comisiei în favoarea unui fond paneuropean de soluționare a situației băncilor neviabile, precum și îngrijorarea sa privind dificultățile înființării unui astfel de fond, și consideră crearea acestuia ca fiind prematură și inaplicabilă. Având în vedere experiențele trecute și recente, CESE are îndoieli privind posibila eficiență a unui fond european unic de soluționare a situației băncilor neviabile.

3.2 Finanțarea FSSBN: taxa

3.2.1 **Comisia consideră că FSSBN ar trebui să fie finanțate prin contribuții sau taxe plătite de bănci. La 17 iunie 2010, Consiliul European a ajuns la un acord privind faptul că taxele impuse băncilor trebuie să facă parte dintr-un cadru credibil de soluționare a situației băncilor neviabile ⁽²⁾ și că acesta trebuie să fie unul dintre principiile care să stea la baza introducerii lor.**

3.2.1.1 Deși comunicarea explică faptul că obiectivul principal al taxei ar trebui să fie acela de a obliga băncile să contribuie la costurile crizei, la reducerea riscului sistemic, la limitarea denaturării concurenței și la strângerea de fonduri pentru un cadru credibil de soluționare a situației băncilor neviabile, ea nu oferă o definiție clară a acestei taxe. Un document ⁽³⁾ al Comitetului Economic și Financiar definește termenul „taxă” ca fiind o „impunere (fie o contribuție sau un impozit) care vizează instituțiile financiare, pentru a le face să contribuie la costurile crizei financiare”: o taxă este considerată a fi o contribuție atunci când este destinată unui fond din afara bugetului și un impozit atunci când face parte din bugetul guvernamental. CESE așteaptă din partea Comisiei o definiție clară a termenului „taxă”.

3.2.2 **CESE consideră criteriile pentru baza de calcul a taxei, precum și rata taxei drept unele dintre principalele obstacole în obținerea unui consens general și este convins că, într-o primă etapă, trebuie căzut de acord asupra mai multor principii de bază.** CESE consideră, ca și Comisia, că baza de calcul a taxei trebuie să respecte principiile enumerate în Comunicare, la p. 8. Trebuie recunoscut faptul că sectoarele financiare naționale diferă în ceea ce privește **dimensiunea, sistemele de guvernare, eficiența supravegherii și gradul de risc**. Pe baza acestor diferențe, statelor membre ar trebui să li se permită inițial flexibilitatea de a lua în considerare baze diferite de calculare a taxei, însă ulterior baza de calcul a taxei trebuie armonizată.

3.2.3 **Comunicarea consideră că taxele/contribuțiile ar putea fi bazate pe trei parametri: activele băncilor, pasivele băncilor și profiturile și primele băncilor.** Deoarece activele și pasivele din bilanț permit evaluarea riscului mai bine decât alți indicatori, CESE consideră profiturile și primele băncilor ca fiind o bază de calcul mai puțin adecvată pentru contribuțiile băncilor. Fiecare dintre primele două baze de calculare a taxelor are avantajele și dezavantajele sale și poate că ar fi utilă o combinație a acestor două opțiuni.

⁽²⁾ Comisia Europeană, DG Piața Internă și Servicii, documentul neoficial al serviciilor Comisiei privind taxele impuse băncilor, supus spre dezbatere la ședința CEF din 31 august 2010, p. 4.

⁽³⁾ Grupul de lucru ad-hoc al Comitetului Economic și Financiar privind gestionarea crizei.

3.2.3.1 Activele băncilor reprezintă un bun indicator pentru riscurile la care acestea sunt expuse. Ele reflectă atât probabilitatea unui faliment bancar, cât și suma care ar putea fi necesară pentru gestionarea soluționării situației băncii, în cazul în care ar deveni neviabilă. După cum sugerează FMI⁽⁴⁾, activele ponderate în funcție de risc ar putea de asemenea fi considerate o bază adecvată de calcul pentru taxe, deoarece prezintă avantajul comparabilității la nivel internațional datorită acceptării la scară largă a cerințelor de capital specificate în Acordul de Basel. Pe de altă parte, deoarece activele băncilor sunt supuse cerințelor de capital ponderate în funcție de risc, o taxă bazată pe acestea ar dubla efectele cerințelor de capital impuse de Comitetul de la Basel.

3.2.3.2 CESE consideră că pasivele băncilor, exceptând depozitele garantate și capitalul propriu al băncii (adică primul nivel în cazul băncilor) și incluzând unele rubrici neincluse în bilanț, sunt probabil baza cea mai adecvată pentru contribuțiile/taxele impuse băncilor⁽⁵⁾. Ele sunt un bun indicator pentru costurile care ar trebui să fie acoperite atunci când va fi necesară o soluționare a situației unei bănci neviabile, sunt simple și, deși o anumită suprapunere nu poate fi exclusă, ea nu ar fi atât de mare ca în cazul abordării bazate pe active⁽⁶⁾. Alte pasive ar putea fi, de asemenea, excluse: datoriile subordonate, datoriile garantate de guvern și tranzacțiile cu datorii în cadrul grupului. Cu toate acestea, dat fiind că statele membre au introdus deja sisteme naționale specifice de taxe, ale căror baze de calcul diferă considerabil, o abordare inițială armonizată, care să aibă la bază ansamblul pasivelor și evaluările calitative anterioare ale acestora, ar putea fi mai ușor de acceptat.

3.2.4 CESE este de acord cu perspectiva Comisiei, exprimată în COM(2010) 579 final, potrivit căreia fiecare FSSBN va primi contribuții de la instituțiile autorizate în același stat membru, iar contribuțiile vor acoperi inclusiv sucursalele lor din alte state membre. Astfel, filialele vor fi supuse taxelor statului gazdă, iar sucursalele vor fi supuse celor ale statului de origine. Dacă toate statele membre ar impune taxe instituțiilor financiare conform acestor principii, s-ar putea evita riscul dublei impozitări și cel al denaturării concurenței.

3.2.5 CESE insistă asupra faptului că momentul introducerii taxei trebuie stabilit cu grijă, având în vedere provocările cu care se confruntă în prezent atât băncile, cât și economia. De obicei, după o perioadă de criză financiară severă, băncile se opun asumării de riscuri și, timp de câțiva ani,

acordă cu reticență împrumuturi, în ciuda eforturilor tuturor autorităților naționale și internaționale de a le încuraja să sprijine redresarea economică. În același timp, băncile trebuie să suporte costurile noilor cerințe de capital și de lichidități. Conform recomandării formulate de CESE la punctul 1.4, instituțiilor financiare ar putea să li se acorde o perioadă adecvată de tranziție, pentru a-și consolida baza de capital propriu, a se adapta la noul regim de reglementare și a finanța economic reală. Pe termen mediu, ar putea fi oportune anumite ajustări ale ratei, pentru a ține cont de eventualele evoluții viitoare ale reglementărilor, precum și de dezvoltarea cadrului UE de soluționare a situației băncilor neviabile.

3.3 Domeniul de aplicare al FSSBN și dimensiunea lor

3.3.1 Domeniul de aplicare al FSSBN și dimensiunea lor depind de modul în care Comisia definește sarcina fondurilor de a finanța soluționarea ordonată a situației în care se află entitățile financiare care se confruntă cu dificultăți majore, inclusiv băncile. CESE sprijină punctul de vedere al Comisiei, conform căruia fondurile respective ar trebui să fie disponibile pentru soluționarea situației băncilor, dar utilizarea lor pentru a salva aceste instituții trebuie exclusă în mod clar. Totuși, CESE consideră inacceptabil faptul că respectivul cadru de soluționare a crizelor dezvoltat de Comisie **se concentrează în principal asupra sectorului bancar**, deoarece toate instituțiile financiare ar putea fi periculoase pentru investitori atunci când își asumă riscuri mari. CESE recomandă ca **toate băncile și toate instituțiile financiare supravegheate** (cu excepția societăților de asigurare, pentru care este în prezent în curs de pregătire un sistem propriu de garanții) să fie incluse în cadrul de soluționare⁽⁷⁾, pentru a asigura condiții de concurență echitabile și, de asemenea, pentru a evita inducerea în eroare a opiniei publice, care ar putea avea impresia că doar un singur segment al comunității financiare este responsabil pentru criză.

3.3.2 Comunicarea nu a specificat încă dimensiunea pe care ar trebui să o aibă fondurile, ci numai faptul că sectorul financiar trebuie să suporte toate costurile de soluționare – dacă este necesar, prin mecanisme de finanțare *ex post*. Problema va fi cum să se **calculeze dimensiunile țintă adecvate** pentru fiecare țară. Aici, vedem două probleme: una este faptul că **sistemele cele mai slabe vor solicita, proporțional, cele mai mari contribuții**, ridicând astfel semne de întrebare privind echitatea condițiilor. Cealaltă este intervalul de timp utilizat pentru calcul: **limita țintă este calculată pe baza situațiilor actuale și a celor preconizate**. Înainte de a atinge limita țintă, este posibil ca situația să se fi schimbat semnificativ, făcând astfel necesară ajustarea atât a țintei, cât și a contribuțiilor. Regulile trebuie să aibă în vedere **posibilele schimbări ale condițiilor și calculelor inițiale**. În plus, deoarece riscurile variază în decursul ciclului, rata taxei va trebui ajustată astfel încât să ajute la reducerea tendinței sistemului financiar către ciclicitate.

⁽⁴⁾ FMI, „O contribuție corectă și substanțială a sectorului financiar”, raportul final pentru G20, iunie 2010, p. 17.

⁽⁵⁾ FMI își exprimă preferința pentru o gamă largă de pasive, inclusiv unele rubrici neincluse în bilanț, excluzând însă capitalul și pasivele garantate. Comisia susține, de asemenea, abordarea bazată pe pasivele de piață în documentul său neoficial din 20 august. Patru state membre au adoptat deja o abordare bazată pe pasive diferențiate.

⁽⁶⁾ Propunerile Comitetului de la Basel prevăd controlul riscurilor privind lichiditatea și transformarea, cu care se confruntă băncile.

⁽⁷⁾ În COM(2010) 579 Comisia promite să aplice cadrul UE pentru gestionarea crizelor din sectorul financiar tuturor instituțiilor de credit și anumitor societăți de investiții, fără să le definească în mod clar pe acestea din urmă. În opinia CESE, cadrul de soluționare ar trebui să se aplice tuturor instituțiilor financiare supravegheate.

3.4 *Independența și guvernanta FSSBN*

3.4.1 **CESE este de acord cu punctul de vedere al Comisiei, conform căruia FSSBN trebuie să rămână separate de bugetul național. CESE este de acord că independența funcțională a FSSBN față de guvern ar garanta faptul că ele vor acoperi numai măsurile de soluționare și nimic altceva.** Totuși, statele membre urmează la ora actuală două abordări diferite pentru alocarea fondurilor colectate din sectorul financiar. Țări precum Germania, Belgia și Suedia adoptă principiul că ar trebui creată o legătură clară între partea de încasări și partea de cheltuieli a mecanismului de soluționare. Alte țări permit ca fondurile colectate prin intermediul taxei să fie absorbite de bugetul general, întrucât nu este intenționată nicio legătură explicită cu cadrul de soluționare pentru sectorul financiar. Mecanismele care creează impresia că instituțiile financiare vor primi asistență de la guvern ar putea pune în pericol obiectivul cadrului propus, și anume introducerea unei soluționări ordonate a situației instituțiilor financiare aflate în dificultate, cu excluderea posibilității de a le salva cu participarea financiară a contribuabililor. CESE împărtășește opinia Comisiei privind faptul că instituirea unor fonduri dedicate soluționării situației băncilor neviabile ar putea conduce la o dependență din ce în ce mai redusă a sectorului financiar de fondurile publice și ar putea reduce problema reprezentată de hazardul moral în cazul instituțiilor „prea mari pentru a da faliment”. CESE este de părere că, la fel ca în

cazul fondurilor de garantare a depozitelor, banii colectați prin intermediul taxei trebuie să se afle sub controlul și guvernanta altor autorități decât cele responsabile de chestiuni fiscale, de exemplu cele însărcinate cu asigurarea guvernantei cadrului de stabilitate financiară.

3.4.2 Înainte de a se lua o decizie finală privind guvernanta FSSBN, trebuie prezentate răspunsuri clare la următoarele întrebări:

- Fondul face parte din reglementarea prudențială? sau
- Este conceput ca o măsură fiscală cu scopul de a solicita sectorului financiar să contribuie la recuperarea banilor publici cheltuiți? sau
- Este doar o acțiune fiscală care vizează o piață mai transparentă prin combaterea speculației financiare?

În cazul în care Comisia consideră că FSSBN sunt o măsură parafiscală și parte a unui cadru de stabilitate financiară, ar trebui să se asigure că acest lucru este bine înțeles, deoarece nu se poate institui o guvernanta corectă a FSSBN decât dacă există o idee clară privind natura lor.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană – Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile

COM(2010) 301 final

(2011/C 107/04)

Raportor: **dl Edgardo Maria IOZIA**

La 2 iunie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Banca Centrală Europeană - Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile

COM(2010) 301 final.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 1 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 164 de voturi pentru și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 „Trebuie să se facă mult mai mult cu privire la supravegherea sectorului bancar. Putem avea cele mai bune legi din lume, dar dacă aplicarea lor nu este supravegheată, totul este inutil.”⁽¹⁾

1.2 Comitetul Economic și Social European (CESE) salută comunicarea Comisiei și identifică în noua reglementare a piețelor financiare instrumentul indispensabil pentru relansarea unei economii sustenabile.

1.3 CESE consideră că atenția acordată acestor probleme scade progresiv, felul în care este percepută necesitatea de a trece urgent la adoptarea prevederilor propuse diferă de la stat la stat și nu mai pare a fi o prioritate comună.

1.4 CESE subliniază și reafirmă importanța de a se ajunge la un acord internațional prin intensificarea eforturilor, însă consideră totuși esențial și indispensabil ca procesul inițiat de instituțiile europene să se încheie rapid și în mod pozitiv, fără a-l subordona unui cadru de acorduri internaționale care, așa cum din păcate s-a putut constata și de curând, sunt departe de a fi încheiate.

1.5 CESE are o opinie pozitivă asupra măsurilor propuse, așteptându-le pe acelea care sunt în curs de definire, cum ar fi revizuirea prevăzută a Directivei privind piețele instrumentelor financiare (importantă sub aspectul garantării solidității și transparenței piețelor, precum și a încrederii investitorilor), și asupra cărora va fi invitat să se pronunțe în timp util.

1.6 CESE susține eforturile Comisiei pentru finalizarea procesului legislativ. Comisia ar putea încredința CESE responsabilitatea de a promova propunerile în discuție și proiectele noilor reglementări pe lângă organizațiile sociale și economice și organizațiile utilizatorilor și consumatorilor de servicii financiare la nivel național.

1.7 Odată cu promulgarea *Dodd Frank Act*, legea de reglementare a piețelor financiare americane, SUA au dat un important impuls, creând premisele pentru o convergență mai puternică la nivel global. Numeroase puncte sunt abordate doar printr-un cadru general de reglementare (sarcina de definire a normelor fiind lăsată pe seama unor autorități competente sau unor prevederi ulterioare amânunțite), în timp ce Comisia Europeană propune prevederi individuale deja detaliate. În final, cele două procese ar urma să atingă obiectivele în paralel.

1.8 CESE apreciază anumite opțiuni originale ale legislației americane și îi propune Comisiei să inițieze un studiu aprofundat asupra propunerii de a institui o autoritate de protecție a consumatorilor de servicii financiare. Pe de altă parte, CESE consideră că s-ar conveni să se analizeze dacă o asemenea autoritate nu ar trebui să beneficieze de o poziție mai autonomă.

1.9 Sunt interesante și de luat în seamă și deciziile de peste ocean asupra modului în care trebuie contracarată concepția *too big to fail*, care poate duce la hazard moral în gestionarea riscului. CESE solicită Comisiei să evalueze atent posibilitatea de a adopta măsuri similare, care să fie incisive și descurajante în raport cu comportamentul imprudent și deosebit de riscant al unor directori de instituții financiare, și care se pot dovedi utile pentru o mai bună gestionare a riscului în cadrul instituțiilor financiare.

⁽¹⁾ D. Strauss-Kahn, Agadir, 1 noiembrie 2010.

1.10 Întregul proces de revizuire normativă ar trebui să se încheie până la sfârșitul anului 2011 și să devină complet operativ începând cu 2013. Acest lucru va fi posibil dacă nu vor exista probleme și dacă foaia de parcurs va fi respectată de toți. CESE este preocupat și se teme că acest lucru nu se va întâmpla. Comisia ar trebui să solicite Parlamentului și Consiliului un *culoar prioritar* pentru toate actele care au legătură cu reglementarea piețelor financiare. Criza financiară a început în 2007 și, încă de atunci, se prefigura necesitatea de a se proceda serios la reglementarea piețelor. Cataclismul a înghițit peste două mii de miliarde de dolari, a cauzat numeroase falimente și pierderea a cel puțin treizeci de milioane de locuri de muncă, cu perspectiva unei pierderi suplimentare de 400 000 000, potrivit directorului FMI. Numai în sectorul financiar, cel puțin 500 000 de persoane și-au pierdut locul de muncă în întreaga lume. Și altele sunt în continuare vizate sau vor fi în viitor.

1.11 CESE solicită o reglementare solidă, cuprinzătoare, eficientă și echilibrată. Pentru a se evita consecințele negative, CESE recomandă efectuarea unui studiu aprofundat privind efectele cumulative ale inițiativelor de reglementare în cazul măsurilor de care este nevoie în sistemul financiar și pe piața de capital. Un sistem stabil și eficient ar urma să promoveze stabilitatea financiară și lichiditățile în cadrul economiei reale.

1.12 Societatea civilă de la nivel european și național trebuie să continue să insiste pe lângă autorități și puterile publice pentru finalizarea rapidă a adoptării noilor reguli în domeniul financiar. Comisia ar putea însărcina CESE să își asume inițiativa de răspândire în statele membre a mesajului privind necesitatea asumării unor decizii rapide și cuprinzătoare de reglementare a piețelor financiare, prin inițiative publice în teritoriu, care să implice partenerii sociali, forțele economice, organizațiile utilizatorilor și consumatorilor de servicii financiare.

2. Comunicarea Comisiei

2.1 În Comunicarea „Reglementarea serviciilor financiare în folosul creșterii sustenabile”, Comisia prezintă obiectivele atinse și o foaie de parcurs pentru inițiativele legislative viitoare, prezentând cele patru mari principii pe care își bazează activitatea: transparență, supraveghere eficientă, o mai mare rezistență și stabilitate a sectorului financiar, precum și protecția consumatorilor.

2.2 „Un sistem financiar mai sigur, mai solid, mai transparent și mai responsabil, a cărui activitate să sprijine economia și societatea în ansamblul său și care să fie capabil să finanțeze economia reală reprezintă o condiție prealabilă creșterii sustenabile. Aceste sistem reprezintă complementul esențial al eforturilor depuse de Europa pentru a consolida finanțele publice și pentru a institui reformele structurale care să conducă la o economie dinamică pe viitor”. Acestea sunt liniile directoare ale activității legislative a Comisiei.

2.3 În acest document, Comisia amintește pasajele care au dus, începând cu zilele marii crize din septembrie 2008, la concretizarea unui cadru de reglementare nou și bine structurat.

2.4 Încă din noiembrie 2008 a fost constituit grupul prezidat de Jacques de Larosière și au fost luate unele inițiative urgente, precum revizuirea directivei privind cerințele de capital și a directivei privind sistemele de garantare a depozitelor. De asemenea, a fost adoptat un regulament referitor la agențiile de rating al creditelor și au fost prezentate două recomandări referitoare la principiile de remunerație.

2.5 În urma propunerilor conținute în raportul grupului, Comisia a adoptat o serie de propuneri din care multe se află încă în fază de discuție în instanțele politice ale Uniunii, adică în Consiliu și în Parlamentul.

2.6 Comisia speră într-o implicare legislativă pe măsura necesității de a finaliza procedurile presupuse de toate prevederile propuse, în vederea punerii acestora în aplicare până la sfârșitul lui 2012.

3. Observații ale CESE

3.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) și-a exprimat în mai multe avize opinia sa cu privire la prevederile pe care Comisia dorește să le adopte, începând cu pachetul propus de grupul de Larosière, iar apoi referitor fiecare prevedere.

3.2 În diverse cazuri, numeroase sugestii și observații ale Comitetului au fost însușite, iar rezultatul final este satisfăcător și suficient. Dar toate acestea vor putea oare readuce încrederea în piețele și instituțiile de supraveghere, precum și în autoritățile publice, care au susținut oarecum în trecut un model foarte liberal, fiind convinse că piața se va autoregamenta? Această iluzie s-a manifestat nu numai în majoritatea statelor membre, ci și în cazul unor importanți exponenți ai Comisiei Europene. Piețele sunt predispușe intrinsec la oscilații iraționale între averșiunea față de risc și înclinarea spre risc. Atenuarea acestor oscilații fără a distruge piețele reprezintă o sarcină dificilă.

3.3 Prin această comunicare, Comisia își recunoaște indirect greșelile din trecut, greșeli pe care CESE le indicase prompt, și trasează o foaie de parcurs morală și în esență completă pentru modificarea arhitecturii reglementărilor ce vizează supravegherea, stabilitatea și transparența piețelor. Este o sarcină importantă, iar Comitetul recunoaște bucuros calitatea muncii desfășurate până în prezent.

3.4 Parlamentul European a contribuit semnificativ la consolidarea și îmbunătățirea textelor propuse, susținând uneori aceleași modificări propuse de Comitet, și a permis elaborarea de regulamente și directive eficiente și coerente.

3.5 În etapa de punere în aplicare se constată însă unele probleme. De exemplu, în cazul Autorității europene pentru asigurări și pensii ocupaționale (AEAPO), care supraveghează piața asigurărilor și fondurile de pensii, este indispensabil ca particularitățile celor două sectoare să fie recunoscute și protejate; în special, este esențial ca sectorului pensiilor suplimentare să i se garanteze aceleași drepturi acordate sectorului de asigurări.

3.6 În mod surprinzător, Consiliul a jucat un rol mai puțin pozitiv, determinând Comisia să revizuiască anumite propuneri bune, de exemplu în cazul autorităților de supraveghere. Compromisul obținut, datorită eforturilor Parlamentului și Comisiei, a fost totuși pozitiv, însă s-ar fi putut face mai mult și mai repede în lipsa vetourilor încrucișate, exprimate în cazul prevederilor individuale.

3.7 S-a făcut însă tot ceea ce trebuia făcut și la momentul potrivit?

3.8 Prin promulgarea, la 21 iulie 2010, alegerii de reglementare a piețelor financiare (*Dodd-Frank act*)⁽²⁾, Statele Unite ale Americii au oferit un răspuns mai cuprinzător și mai prompt la solicitările de reglementare și de protecție ce provin de la partea cea mai fragilă a pieței, consumatorii. În mod evident, trebuie ținut cont de procesul decizional mai lent din Europa și de faptul că prevederile europene tratează în detaliu fiecare aspect, în timp ce în legea americană se face trimitere la legi și reglementări ulterioare. Este important ca cele două procese să evolueze în mod echilibrat și simultan, pentru a oferi un răspuns organic noii reglementări.

3.9 Analizând propunerile Comisiei, CESE intenționează să compare cele două reglementări care se configurează, să evalueze diversele răspunsuri date fiecărei teme și să evalueze dacă, în anumite cazuri, unele situații de peste ocean pot fi introduse cu folos în reglementarea noastră.

3.10 Un exemplu care merită analizat este constituirea unei autorități federale de protecție a consumatorilor (*Bureau of Consumer Financial Protection*). CESE solicită Comisiei să supună unui studiu aprofundat posibilitatea instituirii unei autorități similare în sistemul european.

3.10.1 Autoritatea prevăzută a fi creată în Statele Unite este plasată în cadrul *Federal Reserve* și este dotată cu puteri extinse care reiau o bună parte din funcțiile desfășurate anterior de alte instituții reglementare (*regulators*), în conformitate cu legile referitoare la protecția consumatorului. Autoritatea va deține puteri exclusive de supraveghere a respectării legislației, sub aspectul activităților desfășurate de intermediarii al căror capital depășește 10 miliarde de dolari; în același timp, ea își va împărți prerogativele cu celelalte autorități de supraveghere în situațiile în care capitalul intermediarilor este mai mic de 10 miliarde.

3.10.2 CESE consideră că trebuie analizate cu precădere următoarele puncte:

— în Statele Unite, autoritatea face parte din *Federal Reserve*. Acest lucru poate fi justificat de necesitatea de a restrânge costurile administrative ale autorității: totodată, acest lucru i-ar putea afecta oarecum autonomia și independența. De

aceea, CESE consideră că trebuie să se analizeze dacă o astfel de autoritate nu ar trebui să aibă o poziție mai autonomă;

— puterile autorității ar putea, în anumite situații, să intre în conflict cu cele ale autorităților de control ale intermediarilor financiare. Este necesar să se stabilească *ex ante* o ierarhie a priorităților care va contribui la rezolvarea eventualelor conflicte, ținând cont că, deși stabilitatea intermediarilor și piețelor este o chestiune de primă importanță, la fel este și protejarea investitorilor nu trebuie subordonată niciunui alt principiu. Într-adevăr, creșterea poate fi definită ca durabilă doar dacă pune în centrul sistemului nevoile și protecția celor mai slabi;

— este important ca accentul să fie pus mai degrabă pe serviciile și produsele financiare, decât pe instituțiile financiare. Autoritatea trebuie să poată avea jurisdicție și să intervină oricând asupra serviciilor și produselor financiare oferite publicului, chiar și atunci când acestea nu implică în primul rând intermediari financiare deja supuși altor forme de supraveghere.

3.11 Un alt punct important asupra căruia trebuie insistat este totalitatea legilor menite să combată hazardul moral al principiului *too big to fail*. Opțiunile legislatorului american sunt hotărâte și energice: posibilitatea de a interveni preventiv, ordonând vânzarea unor părți din întreprindere, pentru a evita riscurile sistemice, obligația de a pregăti un plan de dezamblare a conglomeratelor cu activități multiple sau cu dimensiuni care pot face orice intervenție dificilă. Aceleași măsuri se vor aplica și întreprinderilor asociate, stabilite în alte țări, acest lucru urmând să influențeze activitatea unor actori foarte importanți stabiliți în UE.

3.11.1 Crearea Comitetului european pentru riscuri sistemice (*European Systemic Risk Board - ESRB*) se îndreaptă în această direcție. Limitarea puterilor marilor grupuri este salutară din mai multe puncte de vedere. Pe lângă reducerea riscului sistemic, lăsând băncile prost administrate să falimenteze, ar ajuta concurența care, la rândul său, va trebui să țină sub control ratele dobânzilor, făcând creditul mai accesibil pentru clienți. Aceste considerații erau deja cunoscute în trecut și, probabil, autoritățile de reglementare ar fi trebuit să le aprofundeze mai mult, având în vedere mai ales specificitatea activității financiare, care nu are prezintă măcar limitările fizice din alte sectoare.

3.11.2 Cu toate că dimensiunea este unul dintre cele mai importante aspecte, trebuie să se țină cont că relevanța sistemică a unui intermediar nu depinde doar de dimensiunile sale, ci și de rolul îndeplinit în interiorul sistemului, de măsura în care este de neînlocuit, precum și de gradul de corelație a grupului la nivel național și internațional. Unii intermediari, în ciuda dimensiunii lor excesive, ar putea falimenta în același timp deoarece sunt supuși acelorași riscuri.

(2) Pub.L. 111-203, H.R. 4173.

3.11.3 În ceea ce privește reglementarea financiară, CESE subliniază necesitatea adoptării unei abordări echilibrate, insistând asupra beneficiilor substanțiale pe termen lung pe care reglementarea mai strictă a instituțiilor financiare le va aduce stabilității financiare, creșterii economice și eficienței economiei reale.

3.12 Un sistem de alarmă avansat pentru marile riscuri sistemice, reglementarea sistemului non-bancar, crearea unui consiliu pentru stabilitate financiară, o legislație eficientă referitoare la agențiile de rating de credit (*Credit Rating Agencies - CRA*), măsuri de transparență și garantarea seriozității instrumentelor neuzuale, inclusiv a piețelor extrabursiere (*Over the Counter - OTC*), securitizările prin intermediul titlurilor garantate cu active (*asset-backed securities - ABS*) și fondurilor speculative (*Hedge Funds*) sunt câteva dintre prevederile incluse în noua reglementare financiară din Statele Unite ale Americii.

Mai întâi de toate, Uniunea Europeană a reacționat la criză și a susținut necesitatea unei coordonări internaționale, condiție esențială pentru garantarea unor condiții de concurență echitabile la nivel internațional.

3.13 Trebuie să se pună întrebarea dacă reacțiile care vin în mod general de la autoritățile din diferitele state sunt omogene și coerente, având în vedere că una dintre principalele probleme a fost cauzată de asimetria legislativă existentă pe diferitele piețe financiare.

3.14 Europa trebuie să evite orice întârziere suplimentară în finalizarea procesului de reformă, care ar trebui transpus în dreptul intern începând cu 2013, astfel încât să nu penalizeze întreprinderile și sistemul financiar european care, în ochii investitorilor internaționali, nu poate fi guvernat eficient din cauza conflictelor existente între statele membre, precum și din cauza ineficienței modelului legislativ.

3.15 În ciuda implicării Comisiei în vederea reglementării în mod uniform a pieței interne, interese economice și politice foarte puternice împiedică tot mai mult realizarea unui sistem eficient și decisiv de supraveghere europeană.

3.16 CESE a confirmat chiar de curând necesitatea consolidării rapide a cadrului normativ și de reglementare și susține efortul Comisiei în acest sens. Societatea civilă de la nivel european și național trebuie să continue să insiste pe lângă autorități și autoritățile publice pentru finalizarea rapidă a adoptării noilor reguli în domeniul financiar. CESE joacă un rol cu adevărat important, atât în mod direct cât și prin intermediul organizațiilor din care fac parte membrii săi, care ar trebui să încurajeze o dezbatere atentă și responsabilă în statele membre. Viitorul unei noi economii durabile, al unor piețe financiare dedicate dezvoltării echilibrate, precum și al

creșterii durabile va depinde în mare parte de calitatea reglementării financiare. Este nevoie de reguli mai bune și mai puternice pentru o piață care să facă din etica în afaceri steaua călăuzitoare a comportamentului propriu.

4. Observații specifice

4.1 Comunicarea nu menționează nimic referitor la implicarea părților interesate în procesul de evaluare a impactului și la măsurile care au fost adoptate, cu excepția faptului că acest lucru a fost deja îndeplinit. Dar care sunt părțile interesate? Dacă se face referire la obișnuita consultare electronică, care cu siguranță a implicat profesioniștii din domeniu (însă foarte puțin sectorul forței de muncă și consumatorii), sau la câteva grupuri de experți, numiți întotdeauna de sistemul financiar, aceasta indică lipsa unui echilibru real între diversele interese care ar trebui implicate încă de la început în activitatea de reformă.

4.2 CESE solicită Comisiei o atenție sporită pentru instanțele societății civile și o reală implicare. CESE invită Comisia să-și dozeze într-un mod mai eficient eforturile pentru o mai bună coordonare internațională între instanțele democratice ale tuturor țărilor membre UE. Este nevoie de un program serios, finanțat pe măsură, în vederea implicării cetățenilor europeni și informării acestora în privința unor schimbări problematice, dar necesare.

4.3 Efectele cumulative ale diferitelor inițiative legislative nu sunt semnalate clar, aceasta și din cauză că măsurile nu sunt aplicate contextual, iar unele (Basel III, viitoarele principii contabile internaționale), vor fi luate de către organisme terțe, precum Comitetul de la Basel și IASB⁽³⁾.

4.4 CESE solicită o reglementare solidă, cuprinzătoare, eficientă și echilibrată. Pentru a se evita consecințele negative, CESE recomandă efectuarea unui studiu aprofundat privind efectele cumulative ale inițiativelor de reglementare în cazul măsurilor de care este nevoie în sistemul financiar și pe piața de capital. Un sistem stabil și eficient ar urma să promoveze stabilitatea financiară și lichiditățile în cadrul economiei reale. În contextul unei revizuirii totale a întregii arhitecturi de regulare a piețelor, Comisia va trebui să se confrunte cu dificila sarcină de a căuta cel mai bun echilibru între măsurile preventive, creșterea cerințelor de capital, o mai mare acoperire și clasificare a riscurilor și dezvoltarea economiei. Toate acestea în contextul în care criza financiară și economică a fost puternic agravată de măsurile de ajustare a bugetelor publice.

4.5 CESE invită Comisia să își intensifice eforturile pentru a defini orientări comune, împreună cu autoritățile principalelor țări, în special cu cele din G20.

⁽³⁾ *International Accounting Standards Board* (Consiliul pentru standardele internaționale de contabilitate).

4.6 Conform celor declarate de Comisie, treizeci și nouă de propuneri legislative așteaptă să fie discutate și aprobate până la sfârșitul anului viitor, însă nu au fost încă introduse în calendarul lucrărilor parlamentare. CESE se declară foarte preocupat și neîncrezător că programul va putea fi efectiv realizat. Următoarea președinție a Uniunii și cea de după ea vor avea o sarcină foarte complexă de îndeplinit și încă nu se conturează rolul Președintelui Uniunii, care ar trebui să garanteze continuitatea și eficiența acțiunilor. Comisia ar trebui să solicite Parlamentului European și Consiliului un culoar prioritar pentru toate prevederile de reglementare a piețelor, așteptate deja de prea mult timp.

4.7 CESE este dispus să susțină Comisia în acest proces și să contribuie la îmbunătățirea reglementării prin avizele sale și printr-o consultare directă și continuă. Comisia ar putea însărcina CESE să își asume inițiativa de răspândire în statele

membre a mesajului privind necesitatea asumării unor decizii rapide și cuprinzătoare de reglementare a piețelor financiare, prin inițiative publice în teritoriu, care să implice partenerii sociali, forțele economice, organizațiile utilizatorilor și consumatorilor de servicii financiare. CESE, împreună cu rețeaua alcătuită din CES naționale și internaționale, poate sprijini substanțial evoluția pozitivă a procesului printr-o acțiune care:

- să mențină atenția la un nivel ridicat;
- să întărească coordonarea europeană și internațională;
- să comunice propunerile aflate în discuție la nivel european;
- să contribuie cu propria sa experiență și competență.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2000/25/CE în ceea ce privește dispozițiile pentru tractoarele introduse pe piață în cadrul mecanismului de flexibilitate

COM(2010) 607 final – 2010/0301 (COD)

(2011/C 107/05)

Raportor unic: **dl Virgilio RANOCCHIARI**

La 10 noiembrie 2010 și, respectiv, 24 noiembrie 2010, Parlamentul European și Consiliul, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2000/25/CE în ceea ce privește dispozițiile pentru tractoarele introduse pe piață în cadrul mecanismului de flexibilitate

COM(2010) 607 final – 2010/0301 (COD).

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 1 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2010 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 144 de voturi pentru și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) nutrește convingerea că reducerea emisiilor nocive de monoxid de carbon, oxizi de azot, hidrocarburi și particule ale motoarelor destinate tractoarelor agricole și forestiere este indispensabilă pentru atingerea nivelurilor de calitate a aerului prevăzute de UE.

1.2 Totodată, CESE este convins că, mai ales într-o perioadă de criză globală în domeniul financiar, economic și al ocupării forței de muncă, trebuie ca industriei europene producătoare de tractoare agricole și forestiere să i se asigure flexibilitatea necesară pentru a permite dezvoltarea noilor tractoare, fără constrângeri economice excesive, cu neputință de suportat în conjunctura actuală.

1.3 Prin urmare, Comitetul susține propunerea Comisiei de a crește la 50 % gradul de flexibilitate prevăzut inițial la 20 %, sporindu-se proporțional și cantitățile fixe specificate în beneficiul întreprinderilor mici și mijlocii.

1.4 CESE consideră că impactul ecologic al creșterii flexibilității nu depinde de durata aplicării mecanismului în sine, însă recomandă fixarea unei date de încheiere pentru etapele în cazul cărora nu s-a prevăzut încă un termen. Din acest motiv, consideră că, pentru toate categoriile de putere aparținând etapei III B și etapelor următoare, este necesară stabilirea unei durate fixe comune, echivalentă cu perioada cea mai scurtă – fie trei ani, fie durata etapei.

1.5 CESE consideră că mecanismele de conformitate și termenele de realizare a tranziției între diferitele etape sunt

deosebit de împovărătoare și solicitante pentru IMM-uri, dat fiind faptul că costurile prevăzute, atât pentru reprojecțarea tractoarelor agricole și forestiere prin instalarea noilor motoare cât și, mai ales, cele necesare pentru cercetare și dezvoltare tehnologică (CDT) și pentru evaluarea conformității se dovedesc, bineînțeles, cu mult mai greu de suportat pentru o întreprindere mică decât pentru marile complexe industriale.

1.6 Prin urmare, CESE susține propunerea de a rezerva IMM-urilor un număr fix de motoare în cadrul acestui mecanism.

1.7 CESE consideră că este esențial ca, la nivel european și internațional, să se depună eforturi conjugate pentru elaborarea unor norme tehnice clare și unanim acceptate, pentru promovarea schimburilor la nivel global în acest sector, printr-o permanentă armonizare a valorilor-limită ale emisiilor în vigoare în cadrul UE cu cele aplicate sau prevăzute în țările terțe.

1.8 CESE este convins că acest efort de armonizare se poate desfășura, de preferință, în Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite, în particular în cadrul Acordului global de armonizare din 1998.

1.9 CESE reiterează necesitatea de a se monitoriza emisiile tractoarelor agricole și forestiere în condițiile reale de utilizare, mai degrabă decât prin probe teoretice la bancul de probă și solicită Comisiei Europene să prezinte cât mai curând propuneri privind planuri de conformitate în funcționare (*in service conformity*).

1.10 CESE consideră că sistemele electronice joacă un rol esențial în controlarea funcționării motoarelor și a dispozitivelor de post-tratare necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu stabilite.

1.11 În consecință, CESE propune Comisiei Europene să adopte prevederi care să împiedice manipularea programelor informatice de control și să impună adoptarea unor sisteme care să limiteze performanțele tractoarelor agricole în cazul în care nu a fost efectuată corect revizia sistemelor de post-tratare.

2. Introducere

2.1 Directiva 2000/25/CE se referă la motoarele cu aprindere prin compresie cu o putere cuprinsă între 18 kW și 560 kW, destinate instalării pe tractoare agricole și forestiere. Ea stabilește valorile-limită pentru emisiile de monoxid de carbon, oxizi de azot, hidrocarburi și particule. Directiva stabilește valori-limită din ce în ce mai stricte pentru diverse etape (corespunzând unor date diferite), prevăzute pentru aplicarea unor niveluri maxime de emisii de gaze de eșapament și de particule. Etapele următoare deja stabilite poartă numele de III B (începând de la 1.1.2011) și IV (începând la 1.1.2014). Pentru motoarele cu o putere cuprinsă între 37 și 56 kW nu au fost stabilite cerințe în cadrul etapei IV, în timp ce pentru toate celelalte motoare cu o putere superioară nu s-a stabilit încă o fază următoare fazei IV. Având în vedere că durata unei etape începe cu data de la care aplicarea cerințelor acesteia este obligatorie și până la data la care intră în vigoare cerințele etapei următoare, se poate considera că, în prezent, unele etape (în ceea ce privește anumite segmente de putere) au o durată nelimitată.

2.2 Normele privind emisiile tractoarelor agricole și forestiere au fost supuse unei modificări în 2005. Acest amendament a introdus mecanisme de flexibilitate care au permis adoptarea unor limite de emisii foarte ambițioase, introduse în termene scurte, aliniat la cele stabilite de SUA, dar a introdus, măcar în parte și de manieră simplificată, și mecanisme de flexibilitate analoge celor prevăzute de legislația acestei țări pentru a limita presiunea asupra resurselor umane și economice ale întreprinderilor producătoare. Alte legislații, ca, de exemplu, în China, India și Brazilia, nu prevăd astfel de mecanisme în acest sector, dar dispun de calendare de aplicare cu termene mult mai îndepărtate.

2.3 Sistemul adoptat în UE permite unui constructor de tractoare agricole și forestiere, în cursul unei anumite etape, să achiziționeze de la furnizorii săi de motoare un număr limitat de motoare conforme etapei precedente. Numărul de motoare este stabilit definitiv în momentul depunerii cererii, pe baza a două criterii:

- un procent din vânzările (medii) de tractoare din ultimii cinci ani;
- un număr fix la care au dreptul IMM-urile, având în vedere dimensiunile lor reduce.

Numărul de motoare introduse prin mecanismul de flexibilitate este, deci, independent de durata mecanismelor de flexibilitate.

2.4 Recent, Directiva 2010/26/UE a Comisiei din 31 martie 2010 de modificare a Directivei 97/68/CE privind emisiile motoarelor destinate echipamentelor mobile fără destinație rutieră (NRMM – *non-road mobile machinery*), printre alte măsuri, a simplificat procedura administrativă pentru cererile și verificările din cadrul regimului de flexibilitate, în spiritul unei simplificări legislative bine-venite.

2.5 Prezenta propunere a Comisiei Europene ia act de presiunea deosebită impusă întreprinderilor constructoare de către etapa III B, care impune pentru prima oară adoptarea generalizată a dispozitivelor de post-tratare a gazelor de eșapament ale motoarelor. Aceste tehnologii, deși deja cunoscute și aplicate în sectorul transportului greu, trebuie revizuite în întregime pentru a ține cont de condițiile dificile de funcționare a tractoarelor agricole și forestiere. De asemenea, trebuie revizuite proiectele tractoarelor în sine, pentru a se încorpora dispozitivele de post-tratare.

2.6 Pe de altă parte, începând cu 2009, industria europeană producătoare de tractoare agricole și forestiere a fost grav afectată de repercusiunile crizei economice și financiare globale. O criză care are încă un impact serios pe plan social și, mai ales, al ocupării forței de muncă, deși la nivel statistic se zăresc primele semne ale redresării.

2.7 Propunerea de creștere a nivelului de flexibilitate este limitată exclusiv la etapa III B, care coincide cu perioada cea mai gravă a crizei globale.

2.8 Propunerea Comisiei stabilește o limită temporală unică pentru încheierea mecanismelor de flexibilitate ale etapei III B, ceea ce contravine principiului de introducere treptată a etapelor în funcție de diferitele categorii de putere a motoarelor.

2.9 Deși fixarea unei date de încheiere a mecanismelor de flexibilitate este o decizie rezonabilă pentru segmentele de putere cu durată nelimitată (a se vedea punctul 2.1), nu pare oportun ca durata pentru celelalte categorii de putere să nu fie uniformă, variind între trei și numai un an. În mod normal, motivul unei asemenea alegeri l-ar constitui reducerea impactului asupra mediului; în realitate, cantitatea totală de motoare introduse printr-un mecanism de flexibilitate se stabilește la începutul acestuia, în funcție (procentual) de vânzările medii efectuate de un constructor în anii care preced cererea sa, fiindu-i atribuit un număr fix de motoare, care nu variază în funcție de durata aplicării mecanismului. În principiu, un constructor va solicita această cantitate, ceea ce va permite să se țină cont de impactul acestei măsuri asupra mediului. Durata mecanismului de flexibilitate nu are deci niciun impact ulterior asupra mediului, deoarece numărul de motoare care primesc derogare este fixat de la bun început.

2.10 Pentru a se evita disparități nejustificate între segmentele de putere, trebuie definită o durată uniformă a mecanismelor de flexibilitate pentru toate categoriile de putere a motoarelor, iar această abordare trebuie extinsă, prin modificarea propunerii Comisiei, astfel încât să cuprindă toate etapele care nu au încă un termen de încheiere fixat, cum ar fi etapa IV.

2.11 Pentru dezvoltarea în continuare a industriei, cu respectarea protecției mediului, sunt necesare:

- menținerea competitivității industriei europene a tractoarelor agricole și forestiere, prin atenuarea presiunilor imediate ale crizei economice;
- posibilitatea industriei de a finanța în continuare, în cursul etapei III B, activitățile de cercetare și dezvoltare tehnologică (CDT), pentru toate tipurile de produse, în special cele destinate satisfacerii cererilor de nișă;
- limitarea emisiilor parcului existent, prin stimularea înlocuirii tractoarelor agricole și forestiere vechi cu cele cu impact ecologic scăzut și cu un nivel mai ridicat de siguranță pentru operatori. Opțiunea instalării ulterioare a unor dispozitive de reducere a emisiilor oferă avantaje minore din punctul de vedere al emisiilor nocive și nicio îmbunătățire în materie de siguranță;

3. Propunerea de modificare a directivei

3.1 Prezenta propunere prevede următoarele modificări ale Directivei 2000/25/CE:

3.2 În cursul etapei III B este permisă o creștere a numărului de motoare destinate instalării pe tractoare agricole și forestiere introduse pe piață în cadrul mecanismului de flexibilitate, pentru fiecare categorie de putere. Se prevede o sporire a cantităților pentru care se acordă derogare de la 20 % la 50 % din vânzările anuale anterioare de tractoare sau, alternativ, o adaptare proporțională a numărului fix de motoare care pot fi introduse pe piață în cadrul mecanismului de flexibilitate.

Aceste măsuri expiră la data de 31 decembrie 2013.

3.3 Opțiunea prevăzută vizează, astfel, consolidarea regimului de flexibilitate existent. Această soluție este considerată cea mai potrivită, din punct de vedere al echilibrului dintre impactul asupra mediului și beneficiile economice obținute, datorită reducerii costurilor necesare pentru ca piața să se conformeze noilor valori-limită ale emisiilor. Este necesar să reamintim că posibilitatea de sporire a flexibilității era, de altfel, deja prevăzută la articolul 4 alineatul 8 al Directivei 2000/25/CE mai sus menționate.

4. Observații generale

4.1 CESE susține orientarea Comisiei, de asigurare a unei flexibilități sporite în punerea în aplicare a diferitelor etape de implementare a valorilor-limită admise pentru motoarele destinate instalării pe tractoarele agricole și forestiere, în materie de emisii de monoxid de carbon, oxizi de azot, hidrocarburi și particule.

4.2 CESE împărtășește îngrijorarea Comisiei cu privire la menținerea nivelului competitivității și al ocupării forței de muncă în industria europeană a tractoarelor agricole și forestiere, date fiind repercusiunile crizei financiare și economice internaționale, dar, în același timp, subliniază necesitatea atingerii unui nivel ridicat de protecție a mediului și de bunăstare a cetățenilor europeni.

4.3 CESE susține, așadar, propunerea Comisiei de creștere la 50 % a gradului de flexibilitate pentru sectoarele în care se aplică deja mecanisme de flexibilitate, prevăzute de directiva privind emisiile provenind de la motoarele pentru tractoare agricole și forestiere din 2000 și modificările ei ulterioare, exclusiv pentru faza III B.

4.4 În plan mai general, Comitetul consideră că este esențial ca, la nivel european și internațional, să se depună eforturi conjugate pentru elaborarea unor norme tehnice clare și unanim acceptate pentru promovarea schimburilor globale, în vederea unei armonizări progresive a valorilor-limită ale emisiilor în vigoare în cadrul UE cu cele aplicate sau prevăzute în țările terțe. În acest sens, UNECE de la Geneva pare locul ideal de acțiune.

4.5 Trebuie acordată o atenție specială IMM-urilor din sector, pentru care, în opinia CESE, mecanismele flexibile de conformitate, termenele de realizare și cele prevăzute pentru tranziția de la o etapă la alta sunt foarte împovărătoare, dat fiind faptul că, la adaptarea echipamentelor și motoarelor, costurile sunt totdeauna cu mult mai greu de suportat de către o întreprindere mică decât de marile complexe industriale. De aceea, trebuie rezervată în continuare pentru IMM-uri opțiunea unei cantități fixe de motoare exceptate.

4.6 CESE subliniază că, pentru o definiție precisă a obiectivelor, sunt necesare nu doar stabilirea unor valori-limită riguroase, ci și proceduri de testare care să verifice nivelurile de emisii în condiții reale de utilizare, prin planuri de monitorizare a emisiilor motoarelor puse în practică de constructorii de motoare sau de autoritățile de supraveghere, pe calea unor sisteme de conformitate în funcționare (*in service conformity*).

4.7 CESE este conștient de faptul că obiectivele mai ambițioase de reducere a emisiilor necesită adoptarea dispozitivelor de post-tratare și consideră, astfel, indispensabil ca aceste dispozitive să nu poată fi manipulate, operatorii trebuind să efectueze întreținerea corectă a acestora, pentru a le garanta eficiența pe toată durata prevăzută de viață a tractoarelor. În caz contrar, motoarele ar putea genera emisii mai grave decât cele ale motoarelor care corespund unei etape anterioare. În prezent, directiva cuprinde reguli minime cu privire la întreținere și

nicio prevedere împotriva manipulării dispozitivelor și, în special, a programelor informatice pentru funcționarea acestora. CESE recomandă Comisiei Europene să adopte cât mai rapid măsuri care să împiedice funcționarea tractoarelor agricole și forestiere dacă dispozitivele de post-tratare nu sunt întreținute corect și, de asemenea, care să împiedice accesul persoanelor terțe, neautorizate în mod explicit de constructori, la sistemele de programe informatice care asigură funcționarea corectă și controlul emisiilor.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

COM(2010) 537 final – 2010/0266 (COD)

și privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori

COM(2010) 539 final – 2010/0267 (COD)

(2011/C 107/06)

Raportor: **dl Gilbert BROS**

La 11 noiembrie 2010 și la 13 octombrie 2010, în conformitate cu articolele 42, 43 alineatul (2) și 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Parlamentul European și, respectiv, Consiliul au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)

COM(2010) 537 final – 2010/0266 (COD).

La 11 noiembrie 2010 și la 19 octombrie 2010, în conformitate cu articolele 42, 43 alineatul (2) și 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Parlamentul European și, respectiv, Consiliul au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului de stabilire a unor norme comune pentru sistemele de ajutor direct pentru agricultori în cadrul politicii agricole comune și de instituire a anumitor sisteme de ajutor pentru agricultori

COM(2010) 539 final – 2010/0267 (COD).

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 96 voturi pentru și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Alinierea Regulamentelor nr. 73/2009 (plăți directe) și nr. 1698/2005 (dezvoltare rurală) la Tratatul de la Lisabona presupune înlocuirea procedurii de comitologie actuale cu o distincție între actele delegate și actele de punere în aplicare. CESE acordă o mare importanță proceselor de consultare a părților implicate și a statelor membre care au loc la elaborarea actelor europene și solicită menținerea lor.

1.2 Linia de demarcație dintre actele delegate și actele de punere în aplicare face obiectul unor interpretări divergente ale Consiliului și Comisiei. De aceea, CESE consideră că alegerea unei proceduri anume pentru fiecare act trebuie făcută pe baza unor criterii clare.

1.3 În opinia CESE, este imperios necesar ca actele delegate să facă obiectul unei delegări a cărei durată trebuie stabilită. În

plus, acestea ar trebui rezervate pentru domenii în care este nevoie de luarea rapidă a unor decizii.

1.4 Actele de punere în aplicare ar trebui să se refere la cazurile în care este de dorit ca punerea în aplicare să fie armonizată între statele membre. În anumite domenii, această armonizare este recomandată mai ales pentru a se evita denaturarea concurenței. Astfel, în opinia CESE, actele referitoare, de exemplu, la regulile specifice de punere în aplicare a actelor din cadrul celui de-al doilea pilon al PAC sau cele legate de punerea în aplicare a măsurilor din domeniul mediului ar trebui incluse în categoria actelor de punere în aplicare, contrar propunerii Comisiei.

1.5 CESE întâmpină cu satisfacție faptul că Comisia profită de aceste revizuiți ale regulamentului pentru a adăuga măsuri de simplificare. Cu toate acestea, eforturile de simplificare se referă în primul rând la administrație, deși ar trebui să poată simplifica în primul rând activitatea agricultorilor.

1.6 CESE consideră deosebit de importantă prezentarea de către statele membre, la intervale regulate, a progreselor în materie de dezvoltare rurală. Comitetul atrage atenția asupra faptului că, din cauza scăderii numărului de rapoarte pe care statele membre trebuie să le prezinte Comisiei cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a planurilor strategice, informațiile disponibile pe această temă riscă să se împuțineze.

1.7 CESE se exprimă în favoarea măsurii prin care agricultorii foarte mici sunt scutiți de obligația de a declara toate suprafețele agricole. Pragul de un hectar ar putea fi totuși mai ridicat.

1.8 În privința sistemului de consiliere agricolă, CESE se exprimă în favoarea simplificării propuse de Comisie. Aceasta va permite statelor membre să creeze servicii de consiliere pentru agricultorii mai adaptate, care să nu se limiteze numai la ecocondiționalitate.

2. Contextul avizului

2.1 La articolele 290 și 291, Tratatul de la Lisabona prevede modificarea procedurii de decizie între Comisia Europeană, Consiliu și Parlament cu privire la normele de punere în aplicare a textelor legislative ale UE.

2.2 În propunerile Comisiei privind modificarea Regulamentelor (CE) nr. 73/2009 (plăți directe) și nr. 1698/2005 (dezvoltare rurală) sunt preconizate două tipuri de modificări:

- modificările privind alinierea la Tratatul de la Lisabona;
- modificările privind simplificarea regulamentelor existente în diverse domenii.

2.3 Conform normelor în vigoare, comitologia se bazează pe ex-articolul 202 din tratat, potrivit căruia Consiliul „conferă Comisiei, prin actele pe care le adoptă, competențele de executare a normelor pe care le stabilește. Consiliul poate impune anumite condiții pentru exercitarea acestor competențe și, de asemenea, își poate rezerva dreptul, în anumite cazuri, de a exercita în mod direct competențele de executare”.

2.4 Prin urmare, în prezent, pe baza Deciziei 1999/468 a Consiliului, așa-numită „de comitologie”, patru tipuri de comitete se pronunță asupra proiectelor de texte ale Comisiei.

- comitete consultative;
- comitete de gestionare;
- comitete de reglementare;
- comitete de reglementare cu control.

2.5 Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, ex-articolul 202 dispare și se conturează două tipuri de acte: actele delegate și actele de punere în aplicare.

2.6 Actele delegate (articolul 290): este vorba despre o nouă categorie de acte, „cvasi-legislative”, care completează sau modifică anumite elemente „neesențiale” ale unui act legislativ, această competență fiind atribuită Comisiei de către autoritatea legislativă. Nu este prevăzut un act de punere în aplicare a acestui articol: într-adevăr, tratatul prevede că, în fiecare text legislativ, această delegare va lua forma unui mandat de delegare. Dacă Parlamentul European sau Consiliul formulează obiecțiuni cu privire la un act delegat, acesta nu intră în vigoare.

2.7 Actele de punere în aplicare (articolul 291): sunt acte adoptate de Comisie sau de Consiliu în cazuri speciale temeinic justificate și în domeniul politicii externe și de securitate comune (PESC), pentru a asigura armonizarea punerii în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii.

2.8 Astfel, implicarea statelor membre în deciziile de punere în aplicare va suporta modificări profunde. Pe de o parte, comitologia clasică, prin care statele membre dețin puterea de negociere, se limitează doar la cazurile în care este indispensabilă armonizarea punerii în aplicare a unui text între statele membre. Pe de altă parte, alte texte, care în prezent sunt de competența comitetelor (cel mai adesea, de reglementare) se va ocupa în viitor doar Comisia.

3. Observații generale asupra implicațiilor articolelor 290 și 291 asupra celor două regulamente

3.1 Propunerile Comisiei modifică semnificativ competențele respective ale Comisiei, ale statelor membre și ale Parlamentului European în ceea ce privește punerea în aplicare a textelor europene.

3.2 CESE acordă o mare importanță consultării părților implicate în procesul de elaborare a textelor europene. Astfel, în cazul actelor delegate, este important să fie consultați experții din statele membre, chiar dacă acestea nu au putere de decizie. Ar fi astfel posibilă o mai bună însușire, în amonte, a normelor și eventuale răspunsuri la problemele apărute.

3.3 În plus, cu toate că acest lucru nu ține de alinierea la Tratatul de la Lisabona, CESE amintește importanța instanțelor de consultare cu părțile implicate din societatea civilă, care sunt grupurile consultative. Este indispensabil ca aceste instanțe de schimb să nu fie repuse în cauză, căci ele dețin un rol esențial în transmiterea expertizei și pozițiilor către Comisie, facilitând totodată, pentru părțile implicate, procesul de însușire în amonte a legislațiilor în curs de elaborare.

3.4 În privința duratei delegării actelor delegate, CESE este de părere că aceasta ar trebui să poată fi întotdeauna precizată.

3.5 CESE constată că linia de demarcație dintre actele delegate și actele de punere în aplicare face obiectul unor interpretări divergente ale Consiliului și Comisiei. De aceea, CESE consideră că alegerea unei proceduri anume pentru fiecare act trebuie făcută pe baza unor criterii clare. Sunt propuse trei criterii la punctele 3.6, 3.7 și 3.8.

3.6 Anumite acte necesită o armonizare a punerii lor în aplicare între statele membre, divergențele de punere în aplicare riscând să ducă la denaturări ale concurenței extrem de dăunătoare bunei funcționări a pieței unice a produselor agricole. Această armonizare a punerii în aplicare este recomandată mai ales în anumite domenii. În această privință, se poate pune întrebarea dacă, de exemplu, actele referitoare la regulile specifice de punere în aplicare a actelor din cadrul celui de-al doilea pilon al PAC (articolele 20 și 36 din Regulamentul nr. 1698/2005) sau măsurile legate de punerea în aplicare a măsurilor din domeniul mediului (de exemplu, articolul 38 din Regulamentul nr. 1698/2005 privind normele specifice de aplicare a plăților pentru dezavantajele rezultate din punerea în aplicare a directivei-cadru privind apa) nu ar trebui incluse în categoria actelor de punere în aplicare, contrar propunerii Comisiei.

3.7 Alte decizii pot necesita o consultare prealabilă a statelor membre, în vederea unei bune înțelegeri reciproce. Acest fapt permite și Comisiei să beneficieze de expertiza statelor membre. Și în acest caz se justifică includerea în categoria actelor de punere în aplicare.

3.8 În anumite domenii, este indispensabil ca deciziile să poată fi adoptate rapid și să se poată reacționa. În aceste cazuri, este recomandată includerea în categoria actelor delegate.

4. Observații specifice privind propunerile de simplificare în contextul modificării Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 (dezvoltare rurală)

4.1 Comisia prevede reducerea numărului de rapoarte pe care statele membre trebuie să i le prezinte cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a planurilor strategice. Această măsură poate constitui o simplificare considerabilă pentru administrațiile statelor membre. Cu toate acestea, CESE atrage atenția asupra importanței menținerii obligației pe care o au statele membre de a raporta în mod regulat cu privire la progresele înregistrate în punerea în aplicare a acestor planuri.

4.2 Referitor la facilitarea unei utilizări mai personalizate a serviciilor de consiliere, modificarea propusă de Comisie constituie *a priori* o măsură de simplificare relevantă, prin relaxarea condițiilor de acces la ajutor și prin precizarea că

serviciul de consiliere nu trebuie să se refere în mod obligatoriu la ansamblul ecocondiționalității. Într-adevăr, unul dintre obstacolele principale în calea dezvoltării unui sistem eficient de consiliere agricolă în UE este restricția impusă pentru verificarea aplicării ecocondiționalității ajutoarelor. Astfel, deseori consilierul agricol este perceput ca un controlor de către agricultori.

4.3 În ceea ce privește facilitarea utilizării plăților de către statele membre pentru a crea zone care să asigure o continuitate „ecologică” între zonele Natura 2000, Comitetul consideră că ar trebui stabilită o legătură clară între măsurile specifice propuse și cerințele privind speciile și habitatele prioritare la nivel național și european.

5. Observații specifice privind propunerile de simplificare în contextul modificării Regulamentului (CE) nr. 73/2009 (plăți directe)

5.1 CESE consideră că eforturile de simplificare nu ar trebui să se refere doar la administrație, ci ar trebui să poată simplifica și activitatea agricultorilor.

5.2 Curtea de Conturi Europeană a criticat politica ecocondiționalității ajutoarelor într-un raport special, publicat în 2008. Curtea recomandă în special simplificarea cadrului juridic. CESE sprijină această recomandare.

5.3 Comisia preconizează să nu impună declararea tuturor suprafețelor agricole exploatate în cazul agricultorilor care au o exploatare cu suprafață totală mai mică de un hectar. CESE este în favoarea acestei măsuri de simplificare în avantajul exploatarelor foarte mici, pentru care costul controalelor poate fi disproporționat. Cu toate acestea, pragul de un hectar ar putea să crească.

5.4 De asemenea, CESE consideră că metodele de efectuare a controalelor în exploatarele agricole ar trebui să fie mai flexibile. Data efectuării controlului și timpul petrecut de controlor pe exploatare ar trebui să poată fi adaptate în anumite cazuri, în funcție de necesitățile agricultorului. Concret, este inacceptabil ca, din cauza unui control stabilit la o dată nepotrivită, agricultorul să suporte pierderi financiare din cauza obligației de a fi disponibil în ziua respectivă.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament (UE) nr. .../... al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii

COM(2010) 498 final

(2011/C 107/07)

Raportor: **dl José María ESPUNY MOYANO**

La 7 octombrie și respectiv 19 septembrie 2010, în conformitate cu articolele 43 alineatul (2) și 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Parlamentul European și Consiliul au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament (UE) nr. .../... al Parlamentului European și al Consiliului privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii

COM(2010) 498 final.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 17 februarie 2011), Comitetul Economic și Social a adoptat prezentul aviz cu 182 voturi pentru, 9 voturi împotriva și 11 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul propune ca articolul 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene să fie inclus ca bază juridică alături de articolele 42 alineatul (1) și 43 alineatul (2), dat fiind că o simplă referință la articolele privind PAC nu este suficientă pentru adoptarea de măsuri specifice pentru regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene (RUP).

1.2 Comitetul declară că trebuie să se elimine referința la „volum” de la litera e) din alineatul (2) al articolului 18 și să se clarifice redactarea acestei dispoziții în legătură cu alineatul (4) al aceluiași articol, astfel încât să permită o flexibilitate corespunzătoare a programării măsurilor și acțiunilor, stabilind ca fiecărei măsuri să i se aloce fișa financiară corespunzătoare, în locul volumelor, și să se elimine referința la plafoanele maxime ale acțiunilor, dat fiind că acestea ar rămâne fixate la nivelul măsurii.

1.3 Comitetul consideră că, în ceea ce privește conservarea peisajului și a caracteristicilor tradiționale ale terenurilor agricole și, în special, conservarea zidurilor de piatră de sprijin ale teraselor, trebuie să se extindă și la alte regiuni ultraperiferice flexibilitatea de care se bucură Madeira privind dublarea fondurilor cantităților maxime anuale subvenționabile de către Uniune prevăzute în Anexa I a Regulamentului (CE) nr. 1628/2005.

1.4 Comitetul consideră că la articolul 22 trebuie să se includă un nou alineat prin care marile întreprinderi stabilite în regiunile ultraperiferice să aibă derogare de la interdicția de a primi ajutoare de stat destinate plății primelor de asigurare agrare.

1.5 Comitetul pledează pentru majorarea fondurilor alocate sectorului bananelor în cadrul programelor POSEI (Programe de opțiuni specifice distanței și insularității), pentru a atenua efectele negative ale scăderii programate a tarifului vamal aplicat importurilor de banane în UE asupra veniturilor producătorilor comunitari.

1.6 Comitetul consideră că regimul specific de aprovizionare al fiecărei regiuni trebuie trasat în funcție de producția agricolă locală, a cărei dezvoltare nu poate fi limitată de volumul prea mare al ajutoarelor de aprovizionare în favoarea altor produse locale.

2. Introducere

2.1 RUP se bucură de un tratament specific, așa cum prevede articolul 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în care se precizează că, având în vedere caracteristicile și nevoile speciale ale acestor regiuni, trebuie adoptate măsuri specifice orientate, mai ales, către stabilirea condițiilor de aplicare a tratatelor în regiunile respective, inclusiv în ceea ce privește politicile comune. În prezent, articolul 349 din TFUE citează nouă regiuni aparținând la trei state membre:

— Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Réunion, Saint-Barthélemy și Saint-Martin (Franța);

— Azore și Madeira (Portugalia);

— Insulele Canare (Spania).

2.2 În ceea ce privește politica agricolă comună (PAC), regiunile ultraperiferice dispun de măsuri specifice incluse în programele POSEI, ale căror instrumente principale sunt:

- măsurile de sprijinire a producției locale;
- regimul specific de aprovizionare (RSA), menit să atenueze costurile de aprovizionare ale anumitor produse de bază;
- măsurile complementare destinate în principal adaptării PAC la caracteristicile specifice ale regiunilor ultraperiferice.

2.3 Adoptarea de măsuri specifice pentru agricultura regiunilor ultraperiferice a avut loc pentru prima dată în 1991, în cazul departamentelor franceze de peste mări (POSEIDOM), iar în 1992, în cel al Insulelor Canare (POSEICAN), Azore și Madeira (POSEIMA). În 2001, au fost revizuite regulamentele POSEI, modificându-se RSA și, în special, modul de calcul al ajutoarelor corespunzătoare. De asemenea, această revizuire a presupus adoptarea de noi măsuri de sprijinire a producției locale și modificarea celor în vigoare.

2.4 În 2006 regimul POSEI suferă o importantă reformă, reunindu-se cele trei POSEI într-un singur regulament: Regulamentul (CE) nr. 247/2006 al Consiliului. În acest regulament se stabilește o nouă metodă de programare, descentralizându-se crearea și modificarea programelor POSEI, precum și gestionarea și monitorizarea lor, aceste funcții trecând la autoritățile competente ale statelor membre. Noul regim a presupus o gestionare mai flexibilă și mai adaptată necesităților locale, precum și o simplificare a procedurilor de modificare a programelor. În această adaptare a regimului POSEI s-a reflectat și reforma PAC din 2003 privind regimurile de ajutor direct pentru agricultori, căci în această reformă s-a ținut seama de caracteristicile specifice ale agriculturii regiunilor ultraperiferice, acestea fiind lăsate în afara cadrului de aplicare a modulării și decuplării ajutoarelor.

2.5 Ulterior, Regulamentul (CE) nr. 247/2006 al Consiliului s-a modificat în mai multe rânduri pentru a ține seama de reformele din sectoarele zahărului și bananelor întreprinse în 2006, precum și de „bilanțul de sănătate” al PAC, dată fiind transferarea în favoarea programelor POSEI a bugetului corespunzător măsurilor de ajutor direct care se gestiona anterior în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului precum și a altor transferuri de ajutoare directe realizate în 2007 și 2008.

2.6 În prezent, se poate afirma că programele POSEI constituie echivalentul primului pilon al PAC pentru regiunile ultraperiferice și este necesar să se mențină dispozitivele sale, dotându-le cu mijloacele financiare adecvate.

3. Sinteza propunerii Comisiei

3.1 În primul rând, această modificare a Regulamentului nr. 247/2006 al Consiliului se supune necesității de a adapta acest regulament la evoluțiile recente ale legislației și, în special, la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, cu introducerea corespunzătoare a procedurii de codecizie în politica agricolă comună. Prin urmare, este vorba de a face distincția între competența delegată Comisiei de a adopta acte fără caracter legislativ (acte delegate) cu domeniu de aplicare general care completează sau modifică anumite elemente neesențiale ale actului legislativ, enunțată la articolul 290, și, pe de altă parte, competențele de executare conferite Comisiei, enunțate la articolul 291.

3.2 De asemenea, această modificare a regulamentului este destinată reformării și remodelării structurii acestuia din motive de claritate și transparență și vizând mai buna adaptare a dispozițiilor sale la realitatea regimului agricol POSEI.

3.3 Acest nou regulament semnalează mai explicit principalele obiective urmărite în regimul POSEI și pune în evidență rolul central al programelor POSEI. S-au introdus, în plus, în textul regulamentului, anumite dispoziții privind programarea menite să facă mai flexibilă adaptarea programelor, care să se poată, astfel, răspunde mai bine necesităților regiunilor ultraperiferice.

3.4 De asemenea, se propun o serie de modificări foarte concrete:

- extinderea la departamentele franceze de peste mări a posibilității de a reexpedia produse prelucrate local din produse de bază care au beneficiat de regimul specific de aprovizionare, fără rambursarea avantajului;
- mărirea plafonului maxim anual al RSA în cazul regiunilor ultraperiferice ale Franței și Portugaliei, fără ca aceasta să antreneze o creștere a fondurilor totale alocate de la buget;
- în textul regulamentului este inclusă obligativitatea de a se indica în programe modalitatea de stabilire a valorii ajutoarelor pentru producțiile agricole locale.

3.5 În plus, se precizează că regimul specific de aprovizionare trebuie conceput pentru fiecare regiune în funcție de producția agricolă locală, iar dezvoltarea acestei producții nu trebuie limitată prin ajutoare pentru aprovizionare prea substanțiale în cazul unor produse care sunt produse și la nivel local.

3.6 Noua propunere de regulament nu implică schimbări în sursele de finanțare, nici în intensitatea acesteia și, în orice caz, nu implică o reformă importantă de fond, ci de formă.

4. Observații generale

4.1 Agricultură regiunilor ultraperiferice constituie o parte importantă a economiei locale, în special în ceea ce privește ocuparea forței de muncă și, de asemenea, un important sprijin al industriei agroalimentare locale, care reprezintă partea cea mai importantă din producția industrială a acestor regiuni.

4.2 Totuși, producția agricolă a regiunilor ultraperiferice se caracterizează printr-o mare fragilitate datorată, în principal, dificultăților care derivă din îndepărtare, mărimea piețelor locale, fragmentarea lor, condițiile climatice nefavorabile, dimensiunea redusă a exploatațiilor locale sau gradul scăzut de diversificare a culturilor, factori care contribuie la reducerea considerabilă a competitivității lor față de producțiile continentale. În plus, agricultura locală prezintă o puternică dependență de exterior, atât în furnizarea de materii prime cât și în comercializarea produselor, într-un context geografic foarte îndepărtat de sursele de aprovizionare și de piețe.

4.3 În majoritatea regiunilor ultraperiferice, producția agricolă se caracterizează printr-o dualitate foarte pronunțată între o agricultură orientată spre export și o agricultură de aprovizionare a piețelor locale. Totuși, producția destinată exportului trebuie să facă față concurenței producției din țările pieței mondiale (mediteraneene, din America Latină etc.), care își vând, de asemenea, producția pe continentul european, având costuri mai mici și condiții de acces tot mai favorabile, ca urmare a liberalizării progresive a regimului comercial al produselor agricole în UE.

4.4 Cazul bananelor produse în UE reprezintă un exemplu al eliminării progresive și îngrijorătoare a protecției principalelor produse de export ale RUP. Într-adevăr, la 15 decembrie 2009, Uniunea Europeană a semnat un acord multilateral în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului privind comerțul cu banane, în care se stabilește o scădere a tarifului vamal de la 176 EUR/tonă până la 114 EUR/tonă între 2017 și 2019. De asemenea, au fost încheiate diverse acorduri de asociere cu Columbia, Peru și cu țările din America Centrală și, probabil în viitorul apropiat, se va semna un acord cu Ecuador, prin care se stabilește o reducere a tarifului vamal chiar mai mare, ajungând la doar 75 EUR/tonă, cu aplicare din 2020.

4.5 Reforma regimului POSEI din 2006 s-a dovedit a fi foarte pozitivă pentru o mai bună adaptare a regimului la caracteristicile specifice ale agriculturii regiunilor ultraperiferice, dispunându-se ca autoritățile naționale și regionale să aibă competențe mai mari în conceperea programelor, pentru a permite părților interesate să poată participa mai direct la definirea măsurilor de sprijin.

4.6 Modificarea care se propune asigură o mai mare adecvare a dispozițiilor regulamentului la funcționarea actuală a regimului

și conferă o mai mare flexibilitate pentru adaptarea programelor la necesitățile fiecărei regiuni.

4.7 În ceea ce privește compatibilitatea cu Tratatul de la Lisabona, Comisia a făcut un efort deosebit pentru a determina clasificarea în acte delegate și în acte de punere în aplicare, încercând să nu schimbe prevederile în vigoare pentru a permite menținerea funcționării actuale a sistemului, cu toate că propunerea sa este destul de precipitată, întrucât nu dispune de toate informațiile, necunoscându-se încă conținutul regulamentului care va stabili noile proceduri de comitologie.

5. Observații specifice

5.1 În prezent, regulamentul POSEI dispune de o dublă bază juridică: cele două articole privind politica agricolă comună (PAC) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (fostele articole 36 și 37) și articolul specific privind regiunile ultraperiferice [fostul articol 299 alineatul (2)]. Cu toate acestea, în propunerea de reformă a regulamentului, baza juridică se limitează la noile articole 42 și 43 alineatul (2) privind PAC și se omite noul articol 349 privind RUP. Simpla referire la articolele privind PAC nu este suficientă pentru adoptarea de măsuri specifice pentru RUP, întrucât articolul specific constituie temeiul legal pentru toate acele dispoziții legate de caracterul excepțional al condiției de teritoriu ultraperiferic.

5.2 În articolul 18 se propun noi dispoziții în care se stabilește conținutul obligatoriu pe care trebuie să-l aibă programele POSEI prezentate de autoritățile naționale competente. Cu toate acestea, unele dintre aceste dispoziții dau naștere la îndoieli în ceea ce privește modul de interpretare. Ar trebui eliminată litera e) din articolul 18, fiind o dispoziție neclară și, în plus, redundantă, întrucât repetă conținutul alineatului (4) al aceluiași articol, deoarece, în fiecare acțiune, se specifică condițiile ajutorului și produsele. Incluziunea volumelor ca conținut obligatoriu al măsurilor complică mai mult decât ajută; fiecare măsură include diverse acțiuni și nu are utilitate practică referirea la acestea atunci când se descrie măsura. La alineatul (4) din articolul 18, determinarea unui plafon maxim pentru fiecare acțiune nu este necesară și face procesul de gestionare al programului mai puțin flexibil, întrucât ajutorul unitar și beneficiarii acțiunii sunt oricum determinați.

5.3 În ceea ce privește conservarea peisajului și a caracteristicilor tradiționale ale terenurilor agricole și, în special, conservarea zidurilor de piatră de sprijin ale teraselor, în unele regiuni ultraperiferice există și necesitatea de a stimula conservarea acestor caracteristici, dată fiind importanța capitală a acestora pentru peisajul tradițional și buna conservare a terenurilor, din cauza dificilei orografii și a caracteristicilor solului. De aceea, la alineatul (1) din articolul 21, trebuie să se extindă și la alte regiuni ultraperiferice flexibilitatea de care se bucură Madeira cu privire la dublarea fondurilor cantităților maxime anuale subvenționabile de către Uniunea Europeană, prevăzute în Anexa I a Regulamentului (CE) nr. 1628/2005.

5.4 Polițele de asigurări colective, a căror cerință este contractarea de către un sector în totalitatea sa, au o mare importanță pentru unele regiuni ultraperiferice. Faptul că marile întreprinderi nu pot beneficia de ajutoarele statului pentru contractarea de asigurări colective duce la scumpirea primei de asigurare pentru producătorii mici și mijlocii și slăbește viabilitatea sistemului de asigurări. Trebuie avut în vedere faptul că regiunile ultraperiferice dispun de un teritoriu redus și că, în unele dintre ele, se aplică linii de asigurări specifice culturilor lor. Ar fi, așadar, convenabil să se încurajeze ca fiecare subsector în totalitatea sa să poată beneficia de asigurarea colectivă corespunzătoare.

5.5 Scăderea tarifului vamal prevăzută în Acordul multilateral privind comerțul cu banane încheiat la Geneva are deja consecințe negative asupra prețurilor de vânzare a bananelor și, prin urmare, asupra veniturilor producătorilor comunitari. Acest impact negativ va fi amplificat de reducerea adițională a tarifului vamal prevăzută în acordurile bilaterale încheiate cu țările andine și din America Centrală. Pentru a frâna această puternică scădere a competitivității sectorului comunitar al bananelor provocată de importanta reducere a tarifului vamal, este necesară luarea de măsuri de compensare care să reducă la minimum impactul negativ al acesteia, prin majorarea fondurilor alocate programelor POSEI, care să permită menținerea veniturilor producătorilor comunitari.

Bruxelles, 17 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind foaia de parcurs pentru un sistem energetic cu emisii reduse de carbon până în 2050 (aviz exploratoriu)

(2011/C 107/08)

Raportor: **dl Antonello PEZZINI**

La 12 mai 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Foaia de parcurs pentru un sistem energetic cu emisii reduse de carbon până în 2050

(aviz exploratoriu).

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 17 februarie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 193 de voturi pentru, 3 voturi împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul acordă o mare importanță definirii unei politici integrate europene autentice în domeniul energiei, lansând, în acest context, o strategie europeană pe termen mediu și lung, care să includă o Foaie de parcurs pentru reducerea competitivă și durabilă, până în 2050, a conținutului de CO₂ al energiei produse, astfel încât să se răspundă, pe plan mondial, provocărilor ridicate de schimbările climatice climatice și să fie satisfăcute nevoile UE în plan societal și industrial.

1.2 În opinia Comitetului, pentru punerea în aplicare a unei politici energetice comune, într-un context global, este necesară înființarea unei comunități energetice integrate, conform prevederilor articolului 194 din tratat (TFUE).

1.3 În opinia CESE, foaia de parcurs (FP) pentru „decarbonizarea” energiei până în 2050 ar trebui să fie în măsură:

- să pună laolaltă o varietate de trasee de dezvoltare posibile pentru producerea și utilizarea energiei în Europa;
- să examineze piste de tranziție economică unanim acceptate;
- să identifice modalitățile de întreținere a unui dialog permanent cu privire la FP, la diferite niveluri;
- să identifice acțiunile necesare pentru o mai bună înțelegere a deciziilor strategice;
- să instituie sisteme de compatibilitate economică, care să respecte concurența și să fie sprijinite de societate;
- să pună în evidență elementele de flexibilitate absolut necesare pentru adaptarea rapidă la schimbările climatice, la noile tehnologii și la dezvoltarea economică mondială.

1.4 CESE consideră absolut necesară instituirea unor sisteme echilibrate de măsuri politice cuprinzând:

- măsuri de eficiență energetică;
- sisteme sigure de captare și stocare a CO₂ (CSC);
- mecanisme solide de schimburi de emisii;
- dezvoltarea competitivă a surselor regenerabile;
- transformarea centralelor electrice în vederea decarbonizării;
- reconversia durabilă a mijloacelor de transport;
- standardizarea tehnică corespunzătoare la nivel internațional;
- măsuri pentru dezvoltarea unor sisteme eficiente de cogenerare a energiei termice și electrice (*Combined heat and power production* – CHP).

1.5 În opinia Comitetului, la elaborarea FP 2050, trebuie să se țină seama de patru variabile-cheie:

- un puternic impuls dat progresului tehnico-științific și tehnologic;
- angajamentul tuturor țărilor și sectoarelor implicate de a-și asuma în mod clar responsabilitățile;
- durabilitatea unui cadru financiar care să inspire încredere în timp;
- stabilirea unor obiective intermediare măsurabile, care să se poată adapta la evoluția tehnico-științifică.

1.6 În ceea ce privește „dotările” pieței europene integrate a energiei, CESE consideră că este absolut necesar să se treacă, încă de pe acum, la elaborarea programată și consensuală a unui plan de investiții:

- în rețele inteligente (*smart grid*) și în îmbunătățirea rețelelor de transport de energie electrică;
- în cercetarea și dezvoltarea de programe comune, în sectorul energiei durabile, al nanoștiințelor și nanotehnologiilor, al informaticii aplicate la macrosisteme de rețele și în micro-sistemele domotice;
- capacitatea de administrare a sistemelor complexe și de asigurare a unui cadru stabil de referință pentru industrie și pentru operatorii publici și privați;
- consolidarea unui dialog structurat și interactiv cu partenerii sociali, consumatorii și opinia publică;
- un cadru solid de concertare și de cooperare internațională, în măsură să aducă laolaltă, pe baza unor obiective verificabile și stabilite de comun acord, țări în care industrializarea s-a produs cu mult timp în urmă și țări industrializate recent.

1.7 În ceea ce privește obiectivele care trebuie să intre în lucru deja, pe termen scurt, potrivit CESE, atenția ar trebui focalizată asupra inițierii neîntârziată a unor:

- măsuri de eficiență energetică, mai ales în construcții și transporturi, cu un accent special asupra directivelor europene;
- îmbunătățiri rapide și multiple ale mecanismelor de schimb de emisii;
- sisteme concrete de decarbonizare progresivă a energiei electrice, alături de accelerarea și răspândirea proiectelor-pilot actuale;
- un sprijin ferm acordat experiențelor ce vizează realizarea unor portofolii tehnologice cu emisii scăzute de dioxid de carbon și la prețuri reduse;
- răspândirea utilizării energiilor alternative, prin stimulente fiscale și financiare;
- consolidarea mecanismelor educaționale și a sistemelor de formare în discipline științifice, prin modele multidisciplinare integrate;
- dezvoltarea infrastructurii energetice și a rețelelor trans-europene și diseminarea rețelelor inteligente standardizate, prin sisteme europene de standardizare;
- un cadru de cooperare internațională corespunzător.

1.8 În opinia Comitetului, pe termen mediu va fi necesar să se asigure:

- o piață mondială a tehnologiilor cu emisii reduse de dioxid de carbon, la costuri accesibile și cu standarde tehnice comune, la nivel internațional;
 - o verificare punctuală a obiectivelor intermediare, pentru asumarea responsabilităților în cadrul UE și pe piața mondială;
 - o actualizare a obiectivelor, în funcție de transformări, de descoperirile științifice și de schimbările situației economice și comerciale pe plan mondial;
 - o eventuală regândire a strategiilor necesare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu 60-80 %;
 - diseminarea efectivă a instrumentelor comune de administrare a rețelelor și a punctelor de stocare și de sortare a energiei;
 - o îmbunătățire a mecanismelor care vizează capacitatea de administrare, obținerea consensului și dialogul interactiv dintre toți actorii implicați;
 - dezvoltarea tehnologiei de fisiune nucleară de la a III-a la a IV-a generație în statele membre care doresc să utilizeze în continuare această tehnologie și a tehnicilor de refolosire a majorității materialelor;
 - sprijin acordat cercetării în domeniul fuziunii nucleare, pe baza Acordului european pentru dezvoltarea fuziunii (AEDF), și în mod special a experimentului JET (*Joint European Torus*), susținut de Comisia Europeană, pe baza căruia, după 2020, se va lansa ITER;
 - intensificarea luptei împotriva sărăciei energetice, care riscă să excludă categorii tot mai largi de cetățeni și chiar țări întregi.
- 1.9 Comitetul consideră că, într-o etapă preliminară, trebuie avute în vedere:
- angajamente politice pentru un sistem energetic european integrat, cu norme comune;
 - cadre legislative armonizate și stabile;
 - elaborarea unor standarde tehnice comunitare;
 - centrale europene cu standarde de interoperabilitate compatibile;
 - programe comunitare pentru o formare omogenă a personalului;
 - mecanisme eficiente de schimb de bune practici și de tehnologii disponibile;

- sisteme informatice de control și de siguranță interoperabile;
- diseminarea culturii politice de favorizare a durabilității energetice.

1.10 Comitetul consideră esențială dezvoltarea și consolidarea unei politici de comunicare coerente, la nivel european, cu mesaje eficiente, credibile și accesibile destinate diverselor categorii interesate și, mai ales, marelui public.

2. Introducere

2.1 Este recunoscută îndeobște existența schimbărilor climatice la nivel mondial, însă nu, în egală măsură, și natura și amploarea consecințelor acestora.

2.2 UE trebuie să ia o decizie cu privire la ce fel de Europă dorește în perspectiva anului 2020 și după acest an. Comisia propune o creștere durabilă, prin intermediul unei strategii energetice pentru perioada 2011-2020, însoțită de o foaie de parcurs (*Roadmap*) care să aibă ca obiectiv „decarbonizarea” energiei în perspectiva anului 2050.

2.3 Comisia a solicitat CESE două avize exploratorii distincte privind perspectivele de dezvoltare pe termen mediu și lung, unul în perspectiva anului 2020, celălalt în perspectiva lui 2050. Prezentul aviz exploratoriu se concentrează asupra acestei din urmă propunerii.

2.4 Foaia de parcurs (FP) pentru un sistem energetic cu emisii reduse de dioxid de carbon până în 2050 ar trebui:

- să cuprindă o varietate de direcții de dezvoltare competitivă, pentru producerea și utilizarea energiei în Europa, în conformitate cu obiectivele climatice pe termen lung la nivel mondial și cu nevoile UE în plan societal și industrial;
- să analizeze direcții de tranziție economică unanim împărtășite privind deciziile de azi și de mâine din domeniul politicii energetice, direcții care să fie acceptate de partenerii sociali și de societatea civilă, printr-un dialog interactiv permanent;
- să identifice modalitățile de a menține un dialog permanent cu privire la FP, la diferite niveluri, între decidenți politici, autorități publice, gestionari și distribuitori de energie, industrie, sindicate, organizații de mediu, comerț și servicii, utilizatori din sectorul energiei electrice, al locuințelor, al serviciilor și din cel al transporturilor, comunitățile științifice și tehnologice și instituțiile de învățământ, sistemul financiar și instituțiile de credit, agricultori, consumatori și cetățeni;
- să identifice acțiunile necesare pentru o mai bună înțelegere a deciziilor strategice necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu 60-80 %, mai ales printr-o masivă introducere de noi tehnologii energetice, astfel încât, pe termen lung, nivelul concentrației atmosferice de CO₂ să se stabilizeze sub valoarea de 450 ppmv (ppmv – părți pe milion pe volum de aer);

- să elaboreze sisteme de compatibilitate economică, care să respecte concurența și să fie sprijinite de societate, pentru finanțările publice și private, pentru impunerea fiscală și pentru programările bugetare;

- să pună în evidență elementele de flexibilitate inerente schimbărilor – uneori bruște – survenite în cercetarea științifică, în dezvoltarea economică și în evoluția culturii sociale.

2.5 În toate scenariile disponibile până în prezent, cu obiective de reducere cu 80 % a emisiilor până în 2050, un rol central trebuie să revină, în opinia CESE, sistemelor echilbrate de măsuri politice, având drept trăsături caracteristice:

- măsuri de eficiență energetică;
 - sisteme de captare și stocare a CO₂ (CSC) diseminate în teritoriu și mecanisme consolidate de reglementare a schimbului de cote de emisii;
 - creșterea semnificativă a proporției energiei obținute din surse regenerabile;
 - dezvoltarea tehnologiei de fisiune nucleară de la a III-a la a IV-a generație și sprijinirea cercetării în domeniul fuziunii nucleare;
 - creșterea semnificativă a proporției de energie electrică produsă cu sisteme de decarbonizare;
 - o mare contribuție la intensificarea reconversiei transporturilor rutier, aerian și naval și la reducerea consumului de energie în sectorul locuințelor și în cel al serviciilor;
 - investiții în cercetare și dezvoltare tehnologică (CDT) și în transfer de tehnologii, în contextul inovării pieței;
 - accelerarea lucrărilor de standardizare tehnică, la nivelul UE și la nivel internațional;
 - măsuri pentru dezvoltarea unor sisteme eficiente de cogenerare a energiei termice și electrice (CHP).
- 2.6 În ceea ce privește „dotările” pieței energetice europene integrate, necesare indiferent de ansamblul de măsuri politice adoptate și de descoperirile făcute, CESE consideră că trebuie depuse eforturi pentru:
- realizarea unor rețele inteligente de energie electrică și configurării de rețele care să pună la punct tehnologii de stocare a electricității și căldurii;
 - integrarea funcțională, în cadrul Spațiului european de cercetare și inovare în domeniul energetic, a diverselor programe de CDT și de inovare tehnologică;
 - crearea unui context politic solid și stabil, în care toți cei implicați să-și poată desfășura activitatea la un nivel rezonabil de certitudine;

- adoptarea unor măsuri forte de consolidare a capacităților pentru formarea unui sistem de niveluri de guvernanta eficiente și incisive;
- identificarea unor canale de cooperare internațională stabile și motivante.

2.7 La nivel global, raportul Agenției Internaționale a Energiei (AIE) și diverse alte organisme internaționale prezintă o serie de scenarii conform cărora proiecția în timp a gestiunii energetice actuale s-ar dovedi nesustenabilă din multe puncte de vedere: ambiental, economic și social.

2.8 La nivel mondial va trebui ca toate țările să depună eforturi pentru adoptarea, până în 2011, a unor strategii de dezvoltare vizând un conținut scăzut de dioxid de carbon în sectoarele cu emisii puternice. În caz contrar, există pericolul ca industriile europene mari consumatoare de energie să nu mai poată concura pe piața globală și, astfel, să-și mute unitățile de producție (relocarea emisiilor de dioxid de carbon) în afara Europei, fără o reducere efectivă a emisiilor de CO₂. Aceste strategii ar trebui să presupună, de exemplu, și o scădere rapidă a acțiunilor de defrișare în zona tropicală.

2.9 Domeniile strategice de intervenție la nivel mondial, identificate de G20, se împart în două grupuri: unul, pe termen scurt, celălalt, pe termen mediu.

2.9.1 Cel dintâi cuprinde acțiuni destinate promovării cererii și susținerii încasărilor, printre care:

- îmbunătățirea eficienței energetice;
- îmbunătățirea infrastructurii, în vederea reducerii emisiilor de dioxid de carbon (*low-carbon*);
- sprijinirea piețelor prin intermediul tehnologiilor ecologice.

2.9.2 Pe termen mediu și lung au fost finalizate în schimb măsurile de „fidelizare” a investitorilor și întreprinzătorilor privați, în sectoare menite să devină pilonii unei dezvoltări ecocompatibile. Printre acestea se numără:

- lansarea unor proiecte-pilot, în special pentru CSC;
- stimulente destinate cercetării la nivel internațional;
- stimulente pentru investiții în tehnologii *low-carbon*.

2.10 Potrivit anumitor scenarii, la nivel mondial emisiile ar putea fi reduse cu 50 % până în 2050, prin contribuția precum-pănitore a patru factori:

- mai mult de jumătate, prin eficiența energetică;
- circa un sfert, prin utilizarea surselor regenerabile;
- încă un sfert, prin utilizarea tehnologiilor de captare și stocare a CO₂;

- restul, prin utilizarea energiei nucleare.

În realitate, unele tehnologii prevăzute într-un astfel de scenariu nu sunt încă disponibile sau trebuie să facă obiectul îmbunătățirilor substanțiale și reducerii costurilor.

2.11 Se sugerează ca, dintre tehnologiile de utilizat, să se opteze pentru CSC și pentru realizarea de vehicule electrice.

2.11.1 Cât despre vehiculele electrice, sunt așteptate progrese tehnologice semnificative în ceea ce privește:

- capacitatea de reincărcare a bateriilor;
- reincărcarea cu aportul energiilor regenerabile interconectate în rețele inteligente („*smart grid*”);
- tehnicile de amortizare, pentru a preveni discontinuitatea de aprovizionare cu anumite forme de energie regenerabilă, precum și stocarea și conservarea energiei;
- procesele de standardizare, pentru o înlocuire rapidă a bateriilor din vehicule în centre de aprovizionare dotate.

2.12 Progrese însemnate sunt așteptate și, probabil după 2020, în dezvoltarea vehiculelor pe bază de pile de combustie cu hidrogen.

2.13 Referitor la vehiculele electrice, pentru moment lipsește un cadru juridic european corespunzător, dar Comisia intenționează să remedieze această situație în scurt timp [COM(2010) 186 final].

2.14 În opinia CESE, producția de energie electrică cu emisii reduse de dioxid de carbon ar oferi oportunități considerabile de reducere a emisiilor în sectoarele finale (de exemplu, prin trecerea de la o încălzire din surse fosile la utilizarea unor pompe eficiente de căldură cu gaz).

2.15 Scenariul pozitiv, care ar permite o scădere clară a emisiilor din atmosferă, este alcătuit din diverse măsuri combinate (printre care un mix de producție care să cuprindă surse regenerabile și nucleare, eficiență energetică, investiții în noi tehnologii și captarea CO₂), estimându-se (Raportul ETP 2010, AIE – Scenarii și strategii 2050) că, pentru reducerea la jumătate a emisiilor, „va trebui ca, față de nivelurile actuale, fondurile guvernamentale destinate programelor de CDT pentru tehnologiile cu emisii reduse de dioxid de carbon să fie de două până la de cinci ori mai mari” și că „va fi necesară adoptarea bunelor practici existente în domeniul proiectării și difuzării”.

2.15.1 Raportul AIE pe anul 2010 privind perspectivele tehnologice în domeniul energiei analizează și compară diverse scenarii care prezintă principalele opțiuni pentru un viitor energetic mai sigur și durabil.

2.16 CESE consideră că este esențială conștientizarea faptului că multe provocări energetice au un impact enorm asupra populației locale, care dorește să găsească soluții legate de contextul specific în care trăiește și nutrește temeri cu privire la reducerea sau limitarea propriului nivel de trai și de dezvoltare.

2.17 Progresele care trebuie realizate și/sau preconizate, pe baza FP 2050, în vederea unei revoluții energetice propriu-zise, bazată pe tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon, implică numeroase opțiuni, pe baza a 5 variabile-cheie:

- accelerarea progresului tehnico-științific și tehnologic;
- angajamentul tuturor țărilor și al tuturor sectoarelor implicate de a-și asuma în mod clar responsabilitățile;
- durabilitatea cadrului financiar fiabil în timp;
- stabilirea unor obiective intermediare măsurabile, care să se adapteze la evoluția tehnico-științifică;
- comportamentele diversilor actori față de „politica anunțată” și de riscul dezinformării (viziuni prea optimiste sau prea catastrofale).

3. Scenarii și opțiuni

3.1 Există deja diverse scenarii și opțiuni, propuse de organisme internaționale publice și private și de organizații fără scop lucrativ, care își propun să „ofere” bazele unor strategii, politici și instrumente operaționale.

3.2 Scenariul de bază al acestor exerciții pleacă aproape fără excepție de la premisa că guvernele nu vor iniția noi politici energetice și climatice.

3.3 Scenariile **orientate asupra obiectivelor** se deosebesc de cele precedente nu atât prin forma finală, cât, mai ales, prin intervalul diferit de obținere a rezultatelor, definind obiectivele de reducere cu 30 % a emisiilor de CO₂ legate de consumul de energie până în 2030, precum și înjumătățirea acestora până în 2050 (în comparație cu nivelul înregistrat în 2005) și analizând opțiunile mai puțin costisitoare și mai rapide de îndeplinire a obiectivelor, prin diseminarea tehnologiilor cu costuri scăzute și cu emisii reduse de dioxid de carbon:

- investițiile ar fi cu 36 000 de miliarde EUR (1 EUR = 1,28 USD) (adică cu 17 %) mai mari decât cele prevăzute în scenariul de referință, dar suma economisită din costul combustibilului, comparativ cu scenariul de referință, ar fi de 87 000 de miliarde EUR;
- ar fi utilizată tehnologia CSC pentru captarea a 9,4 Gt de CO₂ de la centralele de producție a energiei electrice (55 %), de la centralele industriale (21 %) și de la cele de prelucrare a combustibililor (24 %);
- emisiile de CO₂ din sectorul locativ și al serviciilor ar scădea cu două treimi datorită utilizării energiei electrice cu emisii

reduse de dioxid de carbon, eficienței energetice și trecerii de la tehnologii cu emisii reduse la tehnologii fără emisii;

- aproape 80 % din vânzările de vehicule ușoare ar fi vehicule hibride *plug-in*, vehicule electrice sau alimentate cu pile de combustie cu hidrogen;
- emisiile de CO₂ provenite din producția de energie electrică s-ar reduce cu 76 %, iar intensitatea carbonului ar scădea la 67 g CO₂/kWh;
- emisiile de CO₂ din industrie ar scădea cu circa 25 %, mai ales datorită eficienței energetice sporite, înlocuirii combustibililor, reciclării materialelor utilizate și sistemului de recuperare a energiei prin CSC.

3.3.1 Pentru îndeplinirea acestor obiective ar fi necesară o gamă de tehnologii cu emisii reduse de dioxid de carbon, la prețuri accesibile. Nu există o singură tehnologie sau un grup restrâns de tehnologii care să poată duce la o modificare a sferei de influență pe măsura exigențelor.

3.4 Decarbonizarea sectorului energiei electrice este de o importanță crucială și trebuie să presupună creșterea semnificativă a cotei de energie regenerabilă și – în acele state care s-au decis pentru utilizarea acesteia – a energiei nucleare, precum și utilizarea sistemelor CSC și dezvoltarea sistemelor de cogenerare a energiei termice și electrice la centralele termoelectrice alimentate cu combustibili fosili.

3.5 Eforturile depuse pentru cercetare, testare și lansarea pe piață a tehnologiilor sunt esențiale pentru ca implementarea acestora să țină pasul cu obiectivele de decarbonizare stabilite.

3.6 Scenariul privind dezvoltarea tehnologiei de fuziune nucleară

Fuziunea este sursa de energie a soarelui și a stelelor. Pe Pământ, aceasta oferă perspectiva unei opțiuni energetice sigure, pe termen lung, fără efecte negative asupra mediului, pentru a asigura nevoia de energie a unei populații mondiale în creștere. În cadrul Acordului european pentru dezvoltarea fuziunii (AEDF), oamenii de știință din domeniul fuziunii manipulează în prezent plasmă la temperaturi de sute de milioane de grade, în instrumente de fuziune de dimensiuni industriale, dintre care cel mai mare este JET (*Joint European Torus*). Pe baza acestor realizări, și a altora la nivel mondial, reactorul experimental ITER (*International Thermonuclear Experimental Reactor*) – cel mai important proiect de cercetare în domeniul energiei din lume – se află în construcție în prezent, în Franța; puterea de fuziune a acestuia va fi echivalentă celei produse de un reactor de dimensiuni medii (500/700 MW). ITER este pasul intermediar către o primă centrală demonstrativă și, ulterior, către un reactor comercial cu o producție medie de aproximativ 1,5 GWe (O centrală electrică cu fuziune nucleară consumă puțin combustibil. O centrală de 1 GW are nevoie de cca 100 kg de deuteriu și de 3 tone de litiu pe an pentru a genera cca 7 miliarde de kWh. Pentru a genera aceeași cantitate de energie, o centrală pe cărbune ar avea nevoie de cca 1,5 milioane de tone de combustibil fosil – sursa: <http://fusionforenergy.europa.eu>).

3.6.1 Reacția primară, aflată la baza unei fuziuni, nu produce nici deșeurile nucleare (de reținut că, deși pereții camerei de reacție devin radioactivi, pe durata de viață a reactorului, printr-o alegere judicioasă a materialelor, nivelul de radioactivitate scade în câteva decenii), nici emisii poluante. După 100 de ani, toate materialele pot fi reciclate într-un nou reactor (sursă: www.jet.efda.org). Reacția se produce prin fuziune de atomi foarte răspândiți în natură, îndeosebi în apa de mare. În plus, procesul este sigur prin natura lui.

3.6.2 În reacția primară intră atomi de deuteriu, tritium, litiu și heliu. Procesul de fuziune a acestor atomi degajă o mare cantitate de energie, eliberată sub formă de căldură, într-un schimbător, la o temperatură de 550/650 °C (un reactor de fuziune nucleară de dimensiuni mijlocii generează o temperatură medie de 700 °C). Dezvoltarea materialelor avansate va face posibilă atingerea unor temperaturi de 1 000 °C. Aburul produs alimentează turbina (rotor), care generează curent indus (stator).

3.6.3 Un nucleu de deuteriu (1 proton+1 neutron) fuzionează cu un atom de tritium (1 proton+2 neutroni). Din această fuziune ia naștere un nucleu de heliu (2 protoni+2 neutroni) și este eliberat un neutron. Acest neutron fuzionează cu un atom de litiu (3 protoni+3 neutroni) și generează un atom de heliu (2 protoni+2 neutroni) și un atom de tritium (1 proton+2 neutroni). În interiorul camerei de reacție (torus), materia se află în așa-numita stare de *plasmă*, cu temperaturi medii de 200 de milioane de grade Celsius.

3.6.3.1 Energia necesară pentru încălzirea plasmei, în ITER, este de circa 50 de MW. Prin urmare, energia obținută din procesul de fuziune depășește de 10 ori energia necesară inițierii procesului: $Q > 10$.

4. Observații generale

4.1 CESE ține să sublinieze, cu privire la FP 2050, următoarele chestiuni:

- **costurile și randamentul investițiilor:** trecerea de la o medie anuală de circa 130 de miliarde EUR, în ultimii 3 ani, la o medie de 600 de miliarde EUR;
 - **identificarea de fonduri pentru investiții:** asigurarea unui cadru stabil pentru investitori, stabilirea unor scheme corespunzătoare de rentabilizare a investițiilor, acordarea de îlesniri prin garantarea unui sprijin financiar și fiscal;
 - **decarbonizarea sectorului electric:** o schimbare radicală a politicilor din domeniul energiei, alături de investiții masive, pentru a pune capăt dependenței de sursele fosile;
 - **proiectarea, funcționarea și implementarea de rețele electrice,** asigurându-se flexibilitatea rețelelor inteligente și a centralelor de prelucrare, pentru mai buna gestionare a momentelor de consum maxim și pentru aprovizionarea rațională și redistribuirea diverselor forme de energie (aportul surselor de energie regenerabile – *renewable energy sources/RES*, prin utilizarea contoarelor inteligente, modifică sistemul de transport al energiei);
 - **programe de eficiență energetică,** mai ales pentru reducerea emisiilor de CO₂ din **sectorul industrial** (22 % din total);
 - **reducerea emisiilor globale, directe și indirecte, din sectorul locuințelor** (40 % din total), acționând asupra tuturor elementelor structurale;
 - pentru sectorul **transporturilor** (38 % din total), cu privire la care CESE elaborează în prezent un aviz separat, reducerea semnificativă a emisiilor de CO₂ până la termenul stabilit va depinde de utilizarea în mai mică măsură a combustibililor tradiționali și de creșterea proporției de etanol și biodiesel, de îmbunătățirea calității combustibililor gazoși (GPL, GNC – gaze naturale comprimate, biogaz), de descoperirile și inovațiile tehnologice;
 - **coordonare internațională:** Europa, SUA, Japonia, China, India, Brazilia ar trebui să stabilească obiective comune pentru perioada 2030-2050, respectând specificul fiecărei zone în ceea ce privește nivelul de dezvoltare economică și resursele naturale disponibile.
- 4.2 Obiectivele de reducere a CO₂ cu 20 % sunt deja stabilite în perspectiva anului 2020: în prezent, se află în curs de elaborare un aviz al CESE pe această temă.
- 4.3 CESE dorește să sublinieze, cu privire la perspectivele FP 2050, următoarele aspecte fundamentale:
- accelerarea progresului tehnico-științific și tehnologic: majorarea fondurilor și înmulțirea programelor, nu doar în materie de schimbări climatice și surse de energie, ci și, mai ales, pentru utilizarea și conservarea resurselor naturale și strategice;
 - angajamentul tuturor țărilor și al tuturor sectoarelor implicate de a-și identifica și asuma în mod clar responsabilitățile în cadrul UE;
 - durabilitatea unui cadru financiar care să inspire încredere în timp, ținând seama de bugetul UE, de Pactul de stabilitate și de politicile bugetare ale statelor membre;
 - stabilirea unor obiective intermediare măsurabile, care să se adapteze la evoluția tehnico-științifică;
 - comportamentele diversilor actori sociali, față de „politica anunțată” și de riscul dezinformării;
 - sprijinul acordat culturii științifice și tehnice și stimulentele culturale și financiare care să ducă la creșterea numărului de studenți în învățământul superior cu profil tehnologic;

- o mai riguroasă respectare și punere în aplicare, de către statele membre, a directivelor europene privind eficiența și economisirea energiei (de exemplu, întârzierea transpunerii Directivei 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor);
- îmbunătățirea mecanismelor educaționale și formarea în discipline științifice, precum inginerie, fizică, chimie fundamentală, arhitectură, urbanism și construcții industriale, o atenție specială fiind acordată creării modelelor sistematice integrate, mai ales în domeniul nanoștiințelor și nanotehnologiilor aplicate sistemelor energetice capabile să producă energie cu emisii reduse de dioxid de carbon;
- angajament politic pentru un sistem comunitar integrat al energiei, cu norme comune, pentru un cadru normativ armonizat și stabil, pentru standarde tehnice la nivelul UE, centrale europene standardizate, sisteme comune destinate unei formări omogene a personalului; pentru schimburi de bune practici și informare privind BAT (*Best Available Technologies*) și pentru sisteme informatice de control și de siguranță interoperabile.

4.4 La cele patru inițiative industriale lansate în iunie 2010 (energie eoliană, solară, CSC, rețele inteligente) trebuie adăugate bioenergia și fisiunea nucleară, ca și FCH JTI (*Fuel Cell and Hydrogen Joint Technology Initiative* – Inițiativa tehnologică comună în domeniul pilelor de combustie și al hidrogenului) și ITER (*international thermonuclear experimental reactor* – reactor termonuclear experimental internațional), pentru fuziunea nucleară.

4.5 CESE consideră esențială promovarea unei mai mari eficiențe nu doar în utilizarea energiei, ci a tuturor resurselor naturale, în special a celor hidrice.

4.6 CESE subliniază că este important „să se acorde prioritate dezvoltării unor tehnologii și combustibili alternativi pentru transport, ca și pentru producția de căldură și lumină. Cea mai bună strategie de combatere a schimbărilor climatice este găsirea unor alternative energetice la combustibilii fosili” (a se vedea CESE 766/2010).

4.7 În opinia CESE, este necesară intensificarea combaterii sărăciei energetice, care riscă să excludă categorii din ce în ce

mai largi de cetățeni (opțiunile ecologice pot fi costisitoare din cauza tarifelor majorate și/sau a sarcinilor fiscale, în special pentru categoriile mai vulnerabile ale populației) și este necesară colectarea experiențelor europene pentru înființarea de noi locuri de muncă ecologice – efective, durabile și competitive – și pentru reducerea inegalităților⁽¹⁾, asigurându-le „cetățenilor”, în calitatea lor de consumatori, accesul la serviciile energetice și la locurile de muncă generate de economia cu emisii scăzute de CO₂⁽²⁾.

4.8 În opinia CESE, producția de energie electrică reprezintă un domeniu prioritar de acțiune, în care trebuie să crească proporția de surse de energie regenerabile, ca și producția prin fisiune nucleară de a III-a și a IV-a generație (cu o cantitate minimă de deșeuri). Sunt necesare investiții în tehnologii de tratare a deșeurilor, precum și studii privind posibilele moduri de re folosire a acestora în cadrul nanoștiințelor.

4.9 Potrivit CESE, sistemele CSC sunt deosebit de importante pentru reducerea emisiilor și, de acum înainte, „această tehnologie ar trebui dezvoltată mai rapid și utilizată cât mai curând posibil⁽³⁾” cu costuri abordabile și competitive, nu doar la 5 proiecte-pilot.

4.10 CESE consideră că este esențială consolidarea pieței unice a energiei „în ceea ce privește infrastructurile, regimul achizițiilor publice, funcționarea corectă a pieței și protecția consumatorilor. [...] cel mai important este să se dezvolte infrastructurile energetice și rețelele transeuropene, în vederea constituirii pieței interne a energiei⁽⁴⁾”.

4.11 În opinia CESE, este absolut necesară o comunitate energetică integrată, materializare a prevederilor articolului 1 din tratat (TFUE)⁽⁵⁾, într-un cadru de referință european integrat în ceea ce privește competitivitatea, bunăstarea și înființarea de noi locuri de muncă pentru cetățenii europeni.

Bruxelles, 17 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ JO C 48, 15.2.2011, p. 65.

⁽²⁾ JO C 48, 15.2.2011, p. 81.

⁽³⁾ JO C 27, 3.2.2009, p. 75.

⁽⁴⁾ JO C 48, 15.2.2011, p. 81.

⁽⁵⁾ JO C 83, 30.3.2010, p. 47.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Plan de acțiune privind aplicațiile Sistemului global de radionavigație prin satelit (GNSS)

COM(2010) 308 final

(2011/C 107/09)

Raportor: **dl Thomas McDONOGH**

La 14 iunie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Plan de acțiune privind aplicațiile Sistemului global de radionavigație prin satelit (GNSS)

COM(2010) 308 final

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 112 voturi pentru și 2 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul salută Comunicarea Comisiei pe tema Planului de acțiune privind aplicațiile Sistemului global de radionavigație prin satelit (GNSS). Acesta consideră că succesul programelor GNSS europene este vital pentru prosperitatea și securitatea UE în viitor și solicită Consiliului, Parlamentului, Comisiei și statelor membre să recunoască, așa cum se cuvine, potențialul acestei infrastructuri critice și să o sprijine cu resurse și finanțare suficiente, pentru a-i asigura succesul.

1.2 GNSS european este esențial pentru realizarea obiectivului de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii prevăzut de Strategia Europa 2020 ⁽¹⁾. Succesul acestui program va avea impact asupra creșterii economice, inovării și a generării de bogăție. Pe lângă avantajele substanțiale pe care le aduce sistemelor de transport, GNSS este esențial pentru Agenda digitală ⁽²⁾, în ceea ce privește aplicații precum informatica „sensibilă la context” („context-aware computing”), „rețelele inteligente” și „internetul obiectelor”.

1.3 Comitetul regretă faptul că, din pricina întârzierilor în lansarea sistemului GALILEO, Europa a ratat ocazia de a-și plasa sistemul GNSS într-o poziție dominantă din punct de vedere tehnologic, atât în Europa, cât și în afara acesteia. Sistemul american GPS este, în prezent, liderul incontestabil la nivel global pentru soluțiile GNSS. Aceste întârzieri generează în continuare pierderi importante în economia europeană, atât sub raportul pierderii unor venituri care ar fi rezultat din vânzarea

de tehnologie și servicii, cât și sub raportul calității serviciilor de utilitate publică (sisteme mai inteligente în domeniile transporturilor și energiei și servicii superioare de căutare și salvare).

1.4 Europa trebuie să poată furniza servicii GNSS europene utilizând propria infrastructură, a cărei fiabilitate să nu depindă de prioritățile armatelor americană, rusă sau chineză.

1.5 Având în vedere larga întrebuițare a sistemului GPS, Comitetul solicită industriei din UE să se concentreze pe interoperabilitatea dintre Galileo și GPS, întrucât, prin utilizarea ambelor constelații de sateliți, aplicațiile vor beneficia de un grad sporit de precizie și de fiabilitate a semnalelor.

1.6 EGNOS funcționează de mai bine de un an. Din nefericire, UE înregistrează deja întârzieri în programul de comercializare și inovare din domeniu. Comisia trebuie să accelereze ritmul inovării și al dezvoltării pieței, în special luând în considerare costul întârzierilor în lansarea sistemului GALILEO (până la 3 miliarde de euro pe an) și concurența din ce în ce mai mare pe care o reprezintă SUA, Rusia, China și Japonia.

1.7 Dezvoltarea lentă a aplicațiilor GNSS din aval înseamnă pierderea cursei în materie de inovare și de generare de bogăție, precum și a poziției pe piață. O piață prosperă a aplicațiilor sistemului european GNSS ar oferi avantaje economice, sociale și de mediu substanțiale în amonte și în aval.

⁽¹⁾ EUROPA 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii - COM(2010) 2020

⁽²⁾ O Agendă digitală pentru Europa - COM(2010)245 final

1.8 Comitetul felicită Comisia și Autoritatea de supraveghere a GNSS european (GSA) pentru activitatea desfășurată până în prezent cu resurse extrem de limitate. Având în vedere caracterul redus al resurselor, este logic ca, în cadrul Comunicării, domeniile să fie clasate în ordinea priorităților. Strategiile pentru fiecare domeniu sunt, de asemenea, judicios stabilite.

1.9 În prezent, GNSS european are o pondere scăzută pe piața globală a produselor și serviciilor GNSS. Comitetul solicită elaborarea unui plan de afaceri detaliat pentru o creștere agresivă a cotei de piață și constituirea unei echipe de experți de cel mai înalt nivel din domeniul economic. Comitetul recomandă să se încheie un contract cu o firmă specializată, sub conducerea Comisiei și a Autorității de supraveghere a GNSS european, pentru a asigura comercializarea sistemului european GNSS.

1.10 Comunicarea pune în evidență, în mod corespunzător, calitățile „precizie” și „integritate” ale sistemelor EGNOS și GALILEO, care constituie factori foarte importanți de diferențiere, din perspectiva concurenței, pe piața serviciilor GNSS la nivel global, însă această sursă de diferențiere se erodează cu rapiditate, în timp ce concurenții investesc și își actualizează sistemele. Comitetul consideră că este necesar să se investească permanent în actualizarea sistemelor EGNOS și GALILEO, pentru menținerea superiorității tehnice. Comitetul solicită Comisiei să identifice în special surse suplimentare de diferențiere strategică și să investească în dezvoltarea unui avantaj concurențial durabil.

1.11 Comitetul consideră că absența surprinzătoare a sistemului GALILEO din Agenda digitală indică o lipsă de reflecție coordonată la nivel politic în cadrul Comisiei. Comitetul ar dori să insiste asupra necesității identificării de către Comisie a sinergiilor dintre programele GNSS europene, inițiativele emblematice „O agendă digitală pentru Europa” și „O Uniune a inovării”, în special în ceea ce privește inovarea, interoperabilitatea aplicațiilor, comercializarea și bugetele. Conclucrarea în vederea dezvoltării unor aplicații și servicii inteligente și a îndeplinirii unor obiective comune cu costuri minime ar putea prezenta avantaje substanțiale.

1.12 Comitetul solicită Consiliului să găsească soluții pentru a se aborda urgent provocarea pe care o reprezintă finanțarea sistemelor EGNOS și GALILEO. Situația actuală subminează eforturile de creare a unei puternice platforme comerciale europene pentru GNSS.

1.13 Comitetul este ferm convins că Europa ar trebui să exploateze poziția unică a sistemului GALILEO, ca fiind primul GNSS din lume cu caracter exclusiv civil, pentru a dobândi cote de piață în țările nealiniat, în special în Africa și America de Sud. În acest scop, Comisia ar trebui să joace un rol foarte activ, de lider în cadrul Comitetului internațional al ONU privind GNSS ⁽³⁾.

⁽³⁾ <http://www.oosa.unvienna.org/oosa/SAP/gnss/icg.html>

1.14 Comitetul subliniază importanța adoptării unei strategii de marcă și a unei etichete de calitate ⁽⁴⁾ pentru tehnologiile și serviciile EGNOS și GALILEO. Acesta invită Comisia să dezvolte aceste două instrumente esențiale pentru succesul pe piață. Dacă eforturile de comercializare nu sunt sprijinite de nicio strategie de marcă, se vor risipi resursele și eforturile. De asemenea, punerea în circulație a unor tehnologii EGNOS și GALILEO slab concepute, slab dezvoltate sau prost aplicate va afecta ireparabil reputația acestora.

1.15 Comitetul semnalează Comisiei avizele sale anterioare privind GALILEO, EGNOS, Strategia Europa 2020 și Agenda digitală ⁽⁵⁾.

2. Context

2.1 Am devenit atât de dependenți, în viața noastră de zi cu zi, de serviciile furnizate de navigația prin satelit, încât, dacă acest serviciu ar fi redus sau întrerupt, perturbările care ar apărea în activitățile întreprinderilor, în sectorul bancar, în transporturi, aviație, comunicații etc., ca să dăm doar câteva exemple, ar fi extrem de costisitoare (de exemplu, scăderea veniturilor întreprinderilor, a siguranței rutiere etc.).

2.2 Sistemele GPS (Statele Unite), GLONASS (Rusia) și celelalte sisteme dezvoltate de India, Japonia și China sunt sisteme militare aflate sub control militar. Este adevărat că acestea furnizează un serviciu civil, dar acest serviciu civil ar putea fi dezactivat după voință sau precizia sa ar putea fi diminuată după voință, de exemplu, în cazul unui conflict.

2.3 Programele EGNOS (Serviciul european geostaționar mixt de navigare) și GALILEO au fost lansate la mijlocul anilor '90, cu scopul înființării unui sistem global de radionavigație prin satelit (GNSS) european independent. EGNOS este un sistem regional de îmbunătățire a preciziei de poziționare cu ajutorul sateliților, creat pentru Europa, care îmbunătățește semnalele provenite de la sistemele de navigație prin satelit deja existente, cum ar fi GPS. Programul GALILEO este în curs de dezvoltare, astfel încât să devină sistemul global de navigație prin satelit al Europei.

2.4 Întreprinderea comună GALILEO (GJU) – un organism public-privat creat în 2003 și dizolvat în 2006 – a primit sarcina de a supraveghea activitățile de dezvoltare tehnologică ale sistemului GALILEO, dar, conform Curții de Conturi Europene, „activitatea GJU a fost considerabil afectată de problemele de administrare, de bugetul incomplet, de întârzierile întâmpinate și de organizarea din punct de vedere industrial a etapei de dezvoltare și validare”.

⁽⁴⁾ Prin „etichetă de calitate” Comisia înțelege un sistem bazat pe mărci comerciale, care să le permită furnizorilor autorizați de tehnologie EGNOS/GALILEO să comercializeze tehnologii și soluții care îndeplinesc anumite standarde stricte de excelență. Spre exemplu, un asemenea sistem bazat pe mărci comerciale a fost utilizat cu succes de asociația globală WiFi Alliance pentru a accelera succesul pe piață al tehnologiei LAN cu unde radio. A se vedea http://en.wikipedia.org/wiki/Wi-Fi_Alliance.

⁽⁵⁾ JO C 221 din 8.9.2005, p. 28.; JO C 317, 23.12.2009, p. 103–104 și avizul JO C 54 din 19.2.2011, p. 58.

2.5 Ca rezultat al eșecului parteneriatului public-privat, UE a adoptat, în 2008, un regulament prin care programele EGNOS și GALILEO intră în totalitate sub controlul și în proprietatea sa. Potrivit acestui regulament, în responsabilitatea Comisiei intră gestionarea programelor, toate chestiunile privind securitatea sistemelor și gestionarea resurselor financiare alocate programelor. Autoritatea de supraveghere a GNSS european are datoria de a asigura securitatea programelor, de a contribui la pregătirea comercializării sistemelor și de a desfășura alte activități care îi sunt încredințate de Comisie și care privesc programele.

2.6 Bugetul alocat punerii în aplicare a programelor între 1 ianuarie 2007 și 31 decembrie 2013 este de 3 405 milioane EUR. Totuși, această finanțare ad-hoc s-a dovedit inadecvată și nu a fost asumat niciun angajament cu privire la viitoarea finanțare a programelor. Această problemă de finanțare a afectat puternic eforturile de dezvoltare.

2.7 Planul de acțiune privind aplicațiile Sistemului global de radionavigație prin satelit (GNSS) urmărește să plaseze industria europeană pe primul loc, pentru a beneficia pe deplin de piața globală din aval, piață care valorează în jur de 100 de miliarde de euro, prin utilizarea sistemelor GALILEO și EGNOS. Comisia consideră că industria europeană ar trebui să valorifice cât mai mult investițiile efectuate în aceste programe. O acțiune a statelor membre coordonată de Comisia Europeană va atrage pe cât posibil atenția asupra necesității de a investi în cercetare, de a asigura difuzarea cât mai largă a informațiilor vitale și de a optimiza acțiunile de sensibilizare. Se va evita astfel un conflict în ceea ce privește standardele și suprapunerea eforturilor, inevitabile prin acțiunea izolată a statelor membre.

2.8 De asemenea, Planul de acțiune privind aplicațiile GNSS este important pentru a permite exploatarea la maximum a valorii create în Europa prin inițiativa emblematică a Strategiei Europa 2020 „O Agendă digitală pentru Europa”. De exemplu, GNSS european ar putea să înlocuiască tehnologiile americane, rusești sau chineze care ar putea fi utilizate pentru „internetul obiectelor”.

2.9 GALILEO oferă, de asemenea, Europei, posibilitatea de a exploata oportunitățile oferite de navigația prin satelit într-o măsură mai mare decât pe altă cale. GALILEO va ajuta Europa să-și mențină și să-și dezvolte competențele în sectoarele spațiului, receptoarelor și aplicațiilor, asigurând astfel beneficii economice și locuri de muncă. Conform unor anchete și studii de piață independente, aceste posibilități, precum și externalitățile în materie de servicii de utilități publice (noi aplicații pentru îmbunătățirea eficacității transporturilor și a gestionării drumurilor, pentru diminuarea poluării generate de trafic, pentru creșterea eficacității operațiunilor de salvare etc.) reprezintă peste 90 de miliarde de euro în cursul primilor 20 de ani.

2.10 Cu toate acestea, GNSS european încearcă să-și croiască drumul într-o industrie deja dominată de sistemul american GPS. În plus, sistemul rus GLONASS se dezvoltă și ridică rapid nivelul de calitate al serviciilor publice pe care le oferă, în timp ce sistemul chinez COMPASS urmează să ofere servicii începând de anul viitor.

2.11 China își extinde sistemul de navigație regional Beidou în sistemul global COMPASS, cu obiectivul declarat de a oferi

servicii competitive cu caracter civil în întreaga lume. Mănată de această ambiție, China și-a apropiat o parte din spectrul de frecvențe radio atribuit sistemului GALILEO, pretinzând că acesta i se cuvine întrucât Europa nu îl utilizează. UE încearcă să rezolve acest diferend la cel mai înalt nivel diplomatic.

3. Observații generale

3.1 Pentru a asigura potențialul economic și calitativ al serviciului oferit de sistemul european GNSS, GALILEO și EGNOS trebuie să devină standardul GNSS în Europa, interoperabil cu GPS, și să împiedice pătrunderea altora (China, Rusia) în acest sector.

3.2 Interoperabilitatea dintre GALILEO și GPS constituie un avantaj care trebuie valorificat de industria UE, întrucât, prin utilizarea ambelor constelații de sateliți, aplicațiile pot beneficia de un grad sporit de precizie și de disponibilitate a semnalelor.

3.3 Programele EGNOS și GALILEO au nevoie de o administrare clară și lipsită de ambiguitate, de sprijinul total al UE, pentru remedierea neîncrederii generate pe piață de eșecul Întreprinderii comune în parteneriat public-privat GALILEO.

3.4 Pentru a reuși, este esențial să se creeze și să se exploateze avantajele concurențiale ale GNSS european. UE poate acționa în favoarea acestuia și prin măsuri de reglementare și alte măsuri comerciale.

3.5 O strategie de piață de succes trebuie să ia în considerare o perspectivă „produs-piață-lanț valoric” pentru fiecare dintre sectoarele ce constituie industria europeană a GNSS: electronică, software, telefonie mobilă, radio, hardware, satelit și servicii.

3.6 Fără a încălca normele privind concurența de la nivel global, UE ar trebui totodată să stabilească sectoarele în care s-ar putea introduce noi reglementări în vederea valorificării beneficiilor oferite de GNSS, în special de sistemele EGNOS și GALILEO. UE ar putea introduce reglementări în anumite domenii, precum sistemele de navigație aeriană, care să impună utilizarea receptoarelor GALILEO pentru aplicații și pentru produse (cum au procedat rușii pentru sistemul GLOSNASS). De asemenea, UE ar putea stabili standarde minime de precizie și integritate pentru anumite aplicații, care să valorifice avantajele sistemului GALILEO și să defavorizeze concurența.

3.7 Având în vedere importanța chipseturilor receptoarelor⁽⁶⁾ într-o strategie de pătrundere pe piață și de dezvoltare a aplicațiilor, este esențială dezvoltarea de chipseturi dual pentru receptoare (GPS+GALILEO) la prețuri mici. Cheltuielile de cercetare și dezvoltare ar trebui orientate în special către acest obiectiv.

⁽⁶⁾ Prin chipset se înțelege o serie de circuite integrate sau cipuri concepute pentru a funcționa împreună. Acestea sunt comercializate de obicei sub forma unui singur produs. Un chipset este conceput în mod normal pentru a funcționa împreună cu o familie specifică de microprocesoare. Întrucât controlează comunicarea dintre processor și dispozitivele externe, chipsetul joacă un rol de bază în determinarea performanței sistemului.

3.8 Efectele curbei de învățare în materie de producție de masă joacă un rol crucial în fabricarea, cu costuri scăzute, a chipseturilor pentru receptoare. Trebuie efectuat un studiu special privind modul în care UE poate crea condițiile pentru ca fabricarea componentelor receptoarelor GALILEO să atingă un volum suficient de important pentru a face concurență receptoarelor care nu captează decât semnale GPS.

3.9 În cadrul examinării posibilităților de dezvoltare a industriei aplicațiilor pentru GNSS european, Comisia ar trebui să preia conducerea în ceea ce privește crearea și dezvoltarea grupărilor de inovare (clusters).

3.10 Comisia ar putea contribui la stimularea dezvoltării aplicațiilor, produselor și serviciilor pentru GNSS prin cooptarea unor mari întreprinderi ca militanți ai proiectului. Acestea ar putea prelua conducerea în vederea dezvoltării unor grupuri de IMM-uri (clusters) în domenii de aplicații sau spații de producere/comercializare specifice.

3.11 Încurajarea și sprijinirea spiritului întreprinzător și a inovării vor fi esențiale pentru implicarea cu succes a IMM-urilor în dezvoltarea pieței aplicațiilor GNSS. Programul pentru spirit antreprenorial și inovare ar trebui utilizat pentru a stimula implicarea IMM-urilor.

4. Observații specifice

4.1 Strategia

4.1.1 GALILEO și EGNOS trebuie să devină standardul de bază în materie de GNSS în Europa.

4.1.2 UE ar trebui să valorifice cât mai rapid ocazia de a extinde EGNOS pentru a acoperi toate marile aeroporturi din Africa. Ar fi o tactică îndrăznească pe termen lung, care ar trebui pusă în aplicare înaintea concurenților noștri, în special China.

4.1.3 EGNOS funcționează de mai bine de un an. Programele de comercializare și de inovare ar trebui să capete un caracter mai urgent.

4.1.4 Comisia și Autoritatea de supraveghere a GNSS european s-au achitat cu succes de o sarcină dificilă și dispunând de resurse extrem de limitate. Ar trebui încheiat cât mai curând un contract cu o firmă specializată, care să asigure comercializarea GNSS european. Dezvoltarea comercială a sistemelor EGNOS și GALILEO este esențială pentru un succes pe termen lung, iar, până în prezent, eforturile depuse în privința acestui aspect vital și complex au fost nesemnificative.

4.1.5 UE are nevoie de o strategie agresivă de dezvoltare comercială, condusă de o echipă de experți de nivel înalt, cu obiective clare și măsurabile.

4.1.6 Pentru eliminarea oricărei incertitudini care planează asupra sistemului GNSS, trebuie ca UE să se angajeze în mod clar în conducerea acestui proiect și să-i ofere întregul sprijin.

4.1.7 Încrederea în factorii de conducere și în administrarea programelor GNSS este crucială pentru asigurarea sprijinului necesar acestora în UE și pe piață. Este necesară examinarea actualelor structuri de conducere și administrare pentru a evalua dacă se impun schimbări și, eventual, care ar fi acestea.

4.1.8 Ar trebui găsite resurse financiare suplimentare pentru programele de comercializare și inovare, printr-o conlucrare creativă și sinergică cu alte inițiative, precum Agenda digitală și „Uniunea inovării”.

4.1.9 Este necesară definirea unei strategii de comercializare și de inovare bazate pe segmentele de lanț valoric, produs și piață pentru fiecare sector industrial din aval: electronică, software, telefonie mobilă, radio, hardware și servicii.

4.1.10 Comisia ar trebui să examineze domeniile în care s-ar putea introduce noi reglementări pentru a valorifica beneficiile oferite de aplicațiile și tehnologiile GNSS european.

4.1.11 Ar trebui identificate măsuri de reglementare care să facă tehnologiile EGNOS și GALILEO mai atractive decât tehnologii mai puțin performante, în special pentru aplicații care necesită încredere în continuitatea serviciului sau niveluri ridicate de precizie și integritate sau pentru asigurarea condițiilor de securitate.

4.1.12 UE ar trebui să dea dovadă de fermitate la nivelul instanțelor europene din domeniul standardelor industriale (transporturi, aviație, agricultură etc.) pentru a impune preferința pentru tehnologiile EGNOS și GALILEO și pentru a promova interoperabilitatea existentă dintre sistemele GALILEO și GPS.

4.1.13 O măsură strategică prioritară ar trebui să fie scăderea costurilor pentru chipseturile sistemelor EGNOS și GALILEO, sub nivelul costurilor pe care le implică sistemul GPS. Efectele curbei de învățare în materie de producție de masă joacă un rol crucial în fabricarea cu costuri scăzute a chipseturilor receptoarelor și adoptarea acestora de către furnizorii de soluții.

4.1.14 Se impun eforturi susținute pentru identificarea sinergiilor dintre programele de colaborare în materie de inovare și de comercializare și inițiativele „Agenda digitală” și „Uniunea inovării”.

4.1.15 Ar trebui să se acorde o atenție specială stimulării și sprijinirii spiritului întreprinzător în rândul IMM-urilor, astfel încât acestea să fie capabile să se mobilizeze pentru a furniza aplicații GNSS.

4.1.16 Ar trebui creat un program bine gândit de dezvoltare a grupărilor de inovare (clusters), care să acopere toate oportunitățile de producție și comercializare pentru sistemele EGNOS și GALILEO.

4.1.17 Ar trebui elaborată o „hartă de valori”, care să cuprindă toate întreprinderile și organizațiile care ar putea sau ar trebui să fie implicate în crearea tehnologiilor, aplicațiilor și serviciilor pentru EGNOS și GALILEO. Această hartă ar pune în evidență legăturile existente și potențiale dintre numeroșii actori, constituind un puternic instrument strategic de identificare a oportunităților, de analizare a problemelor și de dezvoltare a planurilor.

4.1.18 Ar trebui identificate și recrutate mari întreprinderi care să militeze în favoarea și să devină liderii dezvoltării aplicațiilor GNSS în Europa.

4.2 Inovarea

4.2.1 Tehnologia și serviciile EGNOS și GALILEO introduse pe piață trebuie să îndeplinească cele mai înalte standarde de calitate. Trebuie menținut un control riguros de calitate în ceea ce privește dezvoltarea tehnologiei și aplicarea la nivelul utilizatorului final.

4.2.2 Pe lângă precizie și integritate, ar trebui găsite noi surse de diferențiere, poate prin intermediul unei inovări în ceea ce privește modelul de afaceri, care să producă rezultate care se combine cu alte tehnologii și servicii.

4.2.3 Ar trebui încurajate produsele și serviciile inteligente care utilizează tehnologii și componente de servicii integrate, în cooperare cu programele „Agenda digitală” și „Uniunea inovării”.

4.2.4 Forumul internațional dedicat aplicațiilor ar trebui să caute participanți din afara actualelor domenii de tehnologie și servicii. Această participare ar stimula inovarea și o gândire creativă, dincolo de sursele identificate în prezent.

4.2.5 Dezvoltarea de chipseturi dual GPS, EGNOS, GALILEO la prețuri mici ar trebui să devină o prioritate.

4.2.6 Este necesară o strategie care să permită determinarea, într-o măsură suficientă, a efectelor curbei de învățare a producției de masă, care este crucială pentru fabricarea la preț

mic a chipseturilor pentru receptoare, astfel încât chipseturile EGNOS și GALILEO să poată concura, în ceea ce privește prețul, cu chipseturile adaptate doar pentru sistemul GPS.

4.3 Comercializare

4.3.1 Activitățile de dezvoltare a pieței aplicațiilor GNSS ar trebui încredințate unor experți în marketing. Actualele structuri și resurse umane utilizate în prezent ar trebui reevaluate din această perspectivă. În acest scop, ar trebui încheiat un contract cu o firmă specializată, sub conducerea Comisiei și a Autorității de supraveghere a GNSS european.

4.3.2 Pentru realizarea cu succes a planului de acțiune, este esențială elaborarea unui plan de marketing solid, bine gândit și finanțat suficient.

4.3.3 Ar trebui fixate obiective SMART pentru creșterea cotei globale a veniturilor în aval de GNSS. Obiectivele ar trebui fixate din perspectiva pieței-țintă și a segmentului de lanț valoric.

4.3.4 Ar trebui dezvoltată o strategie de marcă la scară mondială pentru EGNOS și GALILEO, care să permită alinierea obiectivelor, punerea în evidență a valorii de marcă, simplificarea comunicării pe piață și clarificarea priorităților în materie de comercializare.

4.3.5 Ar trebui lansată o campanie publică de comunicare și educare finanțată corespunzător și bine orientată, pentru promovarea sistemelor EGNOS și GALILEO în rândul cetățenilor. Aceasta ar trebui să se desfășoare numai în cadrul unei strategii de marcă adecvate.

4.3.6 Ar trebui creată o etichetă de calitate pentru toate tehnologiile aprobate EGNOS și GALILEO, care să protejeze reputației mărcii EGNOS și GALILEO.

4.3.7 Ar trebui implicați în proiect actori care să devină mesagerii acestuia și să atragă IMM-urile prin oportunitățile de dezvoltare care li se oferă.

4.3.8 Pe toate piețele-țintă, ar trebui identificați și atrași potențialii lideri și formatori de opinie, în special din rândul marilor întreprinderi.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind utilizarea scanerelor de securitate în aeroporturile din UE

COM(2010) 311 final

(2011/C 107/10)

Raportor: **dl Bernardo HERNÁNDEZ BATALER**

La 15 iunie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind utilizarea scanerelor de securitate în aeroporturile din UE

COM(2010) 311 final.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 104 voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii

1.1 CESE admite necesitatea ca siguranța aviației să fie un bun juridic care trebuie protejat, dar consideră că Comisia ar trebui să adopte o abordare mai cuprinzătoare, în cadrul căreia și „schimbul de informații polițienești și analiza factorului uman” să devină elemente esențiale ale sistemului, și care să nu se bazeze doar pe întrebuintarea de tehnologii ce ridică dubii și prezintă riscuri serioase, care încă nu au fost complet îndepărtate.

1.2 Apărarea drepturilor fundamentale ar putea fi în mod special afectată de folosirea acestui tip de scener, în ceea ce privește demnitatea umană, intimitatea personală și protecția datelor, din cauza stocării, a imprimării, a transmiterii sau a salvării inadecvate a unor imagini care ulterior pot fi difuzate. CESE consideră că, în celelalte circumstanțe, pasagerul ar trebui să aibă dreptul de a alege dacă se supune sau nu acestui tip de control (*opt-out*) și, indiferent de opțiunea sa, să-și mențină dreptul de a zbura. În orice caz, trebuie să se stabilească garanții juridice ferme că, în cazul în care refuză acest tip de control, persoanele nu vor avea de suportat neplăceri suplimentare, precum întârzieri supărătoare la cozile pentru control sau percheziționări minuțioase.

1.3 Referitor la protecția sănătății, CESE solicită Comisiei să prezinte studii concludente cu privire la posibilele repercusiuni ale acestor dispozitive asupra sănătății pasagerilor și a membrilor personalului care se supun frecvent acestor controale prin natura profesiei lor, dat fiind că, în cazul în care există vreun dubiu, ar fi mai bine să se folosească alt tip de instrumente.

1.4 CESE amintește Comisiei faptul că în comunicare nu se specifică nimic cu privire la o cale de atac eficientă care trebuie

să-i fie garantată părții defavorizate, adică pasagerului utilizator al liniilor aeriene și al aeroporturilor, de vreme ce, în lipsa unor garanții procedurale suficiente, nu poate fi asigurată protecția drepturilor individuale.

1.5 În opinia Comitetului, ar trebui luată în considerare în mod serios o alternativă la utilizarea scanerelor de securitate sau a scanerelor corporale. O astfel de alternativă o constituie utilizarea unor sisteme tehnice de localizare schematică și recunoașterea surselor de amenințare, care pot fi determinate mai precis în urma unui control manual.

2. Introducere și conținutul comunicării

2.1 Comunicarea Comisiei abordează tema scanerelor de securitate, a căror utilizare, reglementată la nivel național, este din ce în ce mai răspândită în aeroporturile Uniunii Europene.

2.2 Conform Comisiei, numai standardele europene comune de siguranță a aviației pot oferi cadrul necesar pentru a garanta o abordare armonizată a utilizării scanerelor de securitate în aeroporturi.

2.3 Siguranța aviației, potrivit Comisiei, se confruntă astăzi cu noi tipuri de amenințări, la care tehnologiile tradiționale folosite în aeroporturi nu mai pot răspunde în mod adecvat și eficient. Prin urmare, unele state membre au început să testeze și să instaleze în aeroporturile lor scanere de securitate, rezultatul fiind aplicarea în prezent a unor norme divergente în Uniune.

2.3.1 „Scanner de securitate” este termenul generic care se folosește pentru a desemna o tehnologie capabilă să detecteze obiectele purtate sub îmbrăcăminte. Această tehnologie utilizează diverse tipuri de radiații, diferite prin lungimea de undă și energia emisă, cu scopul de a detecta orice material diferit de pielea umană.

2.4 În conformitate cu legislația Uniunii Europene, statele membre pot introduce în aeroporturile lor utilizarea scannerelor de securitate: i) exercitându-și dreptul de a aplica măsuri de securitate mai stricte decât cerințele aflate în vigoare în cadrul Uniunii sau ii) exercitându-și temporar – pe o perioadă de maximum 30 de luni – dreptul de a efectua testări ale noilor metode sau procedee tehnice.

2.5 În ceea ce privește sănătatea și, mai concret, utilizarea radiațiilor ionizante, legislația europeană, în conformitate cu Tratatul Euratom, nu doar că fixează praguri pentru dozele de radiații permise (ad-hoc și pe an), ci și solicită pe lângă acestea furnizarea de justificări legitime pentru expunerea persoanelor la acestea și luarea de măsuri de protecție care să garanteze că această expunere va fi cât se poate de redusă.

2.6 Comisia subliniază că principiul fundamental al normelor europene, precum și al celor internaționale constă în împiedicarea introducerii obiectelor periculoase la bordul avioanelor, cum ar fi arme, cuțite sau explozibili (denumite „articole interzise”).

2.6.1 Acest cadru comun de reglementare prevede așa-numitul „control unic de securitate”, pus deja în aplicare în unele state ale Uniunii Europene, însă nu pe deplin, care, în viitor, va constitui cel mai important element facilitator, atât pentru sector, cât și pentru pasageri.

2.7 Actualul cadru juridic al UE în materie de siguranță a aviației stabilește o listă de metode și tehnologii de verificare și control, dintre care statele membre și/sau aeroporturile trebuie să aleagă elementele necesare pentru a îndeplini cu eficacitate și eficiență sarcinile ce le revin în acest domeniu.

2.7.1 Comisia subliniază că legislația actuală nu permite ca aeroporturile să înlocuiască sistematic metodele sau tehnologiile de verificare recunoscute la momentul actual cu scanere de securitate. Pentru ca aceste scanere să poată fi autorizate ca metodă suplimentară de siguranță aeriană, ar fi necesară o decizie a Comisiei, supusă procedurii comitologiei, sprijinită de statele membre și de Parlamentul European.

3. Observații

3.1 Comitetul are rezerve serioase și importante față de abordarea adoptată în comunicarea Comisiei. În principiu, se declară împotriva eventualei adoptări și puneri în aplicare a unui viitor regulament care ar putea presupune sarcini oneroase pentru persoanele particulare, sarcini care ar afecta exercitarea drepturilor lor fundamentale. Totuși, fiind vorba de

tehnologii care evoluează foarte rapid, Comitetul ar putea fi de acord cu introducerea unui dispozitiv de control de securitate care să utilizeze tehnologii mai puțin intruzive numai cu condiția ca acest sistem să fie complet fiabil, să nu aducă atingere drepturilor fundamentale și să nu prezinte riscuri pentru sănătatea persoanelor.

3.1.1 Mai concret, CESE consideră că cel puțin câteva aspecte ale Comunicării suferă de deficiențe juridice serioase.

3.1.2 Este vorba, în primul rând, despre dubiile că obiectivul principal al actului legislativ în discuție (introducerea generalizată în toate aeroporturile din UE a așa-numitelor „scanere de securitate”) reprezintă cea mai adecvată modalitate de a atinge nivelul maxim de siguranță aeriană. Conform Comisiei, introducerea scannerelor ar fi opțională, însă pasagerii nu vor avea opțiunea de a se supune sau nu la acest control. Înaintea adoptării unei măsuri de această natură, ar trebui efectuat un „test de proporționalitate” între necesitatea adoptării sale și alte aspecte, printre care costurile pe care le-ar presupune utilizarea acestor scanere de securitate. În prezent, introducerea acestor sisteme (costurile de achiziție a echipamentului de bază, plus programele informatice complementare) în toate aeroporturile din UE este excesiv de costisitoare pentru finanțele publice, date fiind serioasele îndoieli cu privire la fiabilitatea lor, la sănătatea persoanelor și la încălcarea drepturilor fundamentale. Având în vedere evoluția rapidă a pieței, CESE consideră că ar fi mai logic să se aștepte apariția unor tehnologii mai perfecționate, mai puțin intruzive și care să răspundă mai bine obiectivului vizat, și anume siguranța aviației. În opinia Comitetului, ar trebui luată în considerare în mod serios o alternativă la utilizarea scannerelor de securitate sau a scannerelor corporale. O astfel de alternativă o constituie utilizarea unor sisteme tehnice de localizare schematică și recunoaștere a surselor de amenințare, care pot fi determinate mai precis în urma unui control manual.

3.1.3 De asemenea, CESE are rezerve cu privire la limitarea severă a drepturilor fundamentale ce decurge din viitoarea aplicare a regulamentului. În mod regretabil, în Florida, într-un tribunal unde se folosește tehnologia cu unde milimetrice, agenții au salvat 35 000 de imagini care au fost difuzate pe internet, încălcându-se astfel drepturile fundamentale ale unor mii de persoane.

3.1.4 În cele din urmă, însăși alegerea tipului de act de către Comisie poate fi pusă sub semnul întrebării, la fel ca și procedura sa de adoptare.

3.2 Per ansamblu, din perspectiva criteriilor stabilite în linii generale în jurisprudența Curții de Justiție a UE și în cea a Curții Europene a Drepturilor Omului, Comunicarea Comisiei nu pare să respecte riguros cele trei criterii – necesitate, proporționalitate și legalitate – care trebuie îndeplinite de toate măsurile adoptate de autoritățile publice ale unei uniuni (sau stat) de drept pentru a nu reduce sau limita exercitarea drepturilor și libertăților persoanelor.

3.2.1 În legătură cu primul aspect menționat, relația difuză dintre măsura propusă – introducerea „scanerelor de securitate” – și atingerea celor mai înalte standarde de siguranță aeriană, se pot menționa serioase rețineri.

3.2.2 Însăși Comisia recunoaște în mod expres în comunicare, la evaluarea impactului introducerii de noi metode și tehnologii după diverse incidente în materie de siguranță aeriană petrecute în ultimii ani, că aceasta „se dovedește a fi din ce în ce mai ineficientă”, pledând, „dimpotrivă”, pentru o „abordare mai cuprinzătoare, în care schimbul mai activ de informații și analiza factorului uman (...) vor constitui elemente cheie”.

3.2.3 Această apreciere coincide, nu din întâmplare, cu poziția Autorității Europene pentru Protecția Datelor care, la solicitarea Comisiei Europene, a elaborat un raport ad-hoc privind legislația controversată și care a susținut această abordare în toate avizele sale cu privire la aplicarea de măsuri europene de securitate în fața amenințărilor teroriste.

3.2.4 Trebuie să se atingă un punct de echilibru între necesitatea adoptării unei abordări nediscriminatorii, la nivel european, a problemei siguranței aeriene și introducerea definitivă a „controlului unic de securitate”, cu respectarea drepturilor fundamentale, în special în ce privește consimțământul de a se supune în mod voluntar controalelor efectuate cu ajutorul acestor tehnologii.

3.2.5 Poziția grupului de lucru instituit prin articolul 29 din Directiva 95/46/CE este și mai categorică: în consultarea sa adoptată la 11 februarie 2009, a afirmat că aceste scanere nu constituie o alternativă la metodele deja aplicate pentru detectarea elementelor ce amenință siguranța aviației, ajungând chiar la concluzia că nu există până în prezent elemente care să demonstreze necesitatea înlocuirii măsurilor actuale de control din aeroporturi cu aceste scanere.

3.3 În al doilea rând, Comitetul își manifestă de asemenea dezaprobarea cu privire la impactul semnificativ pe care aplicarea propunerii prezentate în Comunicare I-ar putea avea asupra exercitării drepturilor fundamentale.

3.3.1 Drepturile fundamentale afectate intră în contradicție cu ampla analiză dedicată evaluării costului economic al instalării scanerelor în aeroporturi pentru a justifica întemeiatele beneficii ale acestora.

3.3.2 Este vorba aici de atingerea echilibrului adecvat între libertate și securitate, care necesită o interpretare riguroasă a legislației, din mai multe motive.

3.3.3 Pe de o parte, drepturile și libertățile cele mai afectate sunt, aproape în totalitate, cele cuprinse în ceea ce Curtea Europeană a Drepturilor Omului declară drept nucleu dur intangibil al ordinii publice stabilit prin Convenția europeană a drepturilor omului.

3.3.4 În consecință, orice restrângere a acestora trebuie să se aplice doar în mod excepțional, atunci când nu există o marjă de manevră pentru alte alternative juridice mai puțin restrictive, să fie supusă controalelor supranaționale și să fie compatibilă cu practicile unei societăți democratice avansate. În orice caz, Comisia va trebui să prevadă în viitorul regulament niște proceduri sumare și preferențiale sau să facă trimitere la cele existente deja în statele membre, pentru a soluționa eventualele încălcări ale drepturilor fundamentale.

3.3.5 Pe de altă parte, după cum amintește dna avocat general Sharpston în concluziile sale la Cauza C-345/06 (Heinrich), referitoare tot la adoptarea unui act legislativ al Comisiei Europene privind siguranța aviației, în UE nu își au locul argumente care să justifice suspendarea sau limitarea garanțiilor oferite de drepturile fundamentale în scopul prevenirii riscurilor privind siguranța publică în perioade sau circumstanțe dificile, în care aceste riscuri sunt extraordinar de ridicate.

3.4 Sănătatea pasagerilor și a membrilor personalului care se supun frecvent acestor controale prin natura profesiei lor reprezintă un motiv special de îngrijorare pentru CESE. În acest context, Comitetul solicită ca aparatele sofisticate folosite în mod repetat să fie manipulate de un personal calificat corespunzător. Condițiile bune de remunerare și de muncă au un rol esențial în această privință. Personalul specializat ar contribui la reducerea numărului de controale repetate și dăunătoare sănătății prin porțile detectoare de metale.

3.5 CESE speră ca propunerea Comisiei să fixeze un nivel ridicat de protecție a sănătății, bazându-se pe cercetare și pe avize științifice verificate corespunzător, concludente și fiabile, care să fie satisfăcătoare pentru pasageri, și pe principiul minime expunerii posibile la eventualele efecte nocive. În plus, va trebui să se prevadă o reglementare specială pentru pasagerii sensibili și/sau vulnerabili, precum femeile însărcinate, copiii, persoanele cu handicap sau persoanele care suferă de anumite boli ce fac ca acest tip de control să fie nerecomandabil.

3.6 În cele din urmă, nu există nicio probă concludentă care să demonstreze că utilizarea acestor scanere este inofensivă pentru sănătatea persoanelor și nici nu s-a adoptat încă – pentru eventualitatea în care se va generaliza instalarea acestora – un cod de bune practici conform cerințelor dreptului de protecție a datelor personale. În acest sens, Comisia trebuie să detalieze conținutul protocoalelor elaborate, pentru ca acestea să ofere un răspuns adecvat la preocupările legate de respectarea drepturilor fundamentale, și să le difuzeze în mod adecvat, pentru informarea generală a pasagerilor, în special cu privire la faptul că utilizarea scanerelor va avea caracter strict voluntar și în niciun caz obligatoriu.

3.6.1 În orice caz, trebuie să se ofere opțiunea de a refuza controlul prin intermediul scannerelor și să se stabilească garanții ferme că, în cazul în care aleg această opțiune, persoanele nu vor avea de suportat neplăceri suplimentare, precum întârzieri supărătoare la cozile pentru control sau percheziționări minuțioase. Niciuna dintre aceste prevederi nu figurează în comunicarea Comisiei.

3.7 Alt aspect ce provoacă o oarecare nedumerire este abordarea terminologică și prezentarea tematică a propunerii Comisiei.

3.7.1 Comisia folosește *ex novo* termenul „scanere de securitate”, înlocuind termenul „scanere corporale” care fusese utilizat anterior în consultarea publică pe același subiect realizată de Comisie în virtutea rezoluției Parlamentului European din 23 octombrie 2008.

3.7.2 Schimbarea terminologiei este o încercare de a face comunicarea aflată în discuție mai atractivă din punct de vedere politic, cu scopul de a fi adoptată, așa cum o demonstrează luarea de poziție a Comisiei în favoarea introducerii acestor aparate printre măsurile de siguranță aeriană care se vor aplica în aeroporturile statelor membre ale UE.

3.7.3 Astfel, de exemplu, la punctul 34 din comunicarea Comisiei, se afirmă că scanerul pot înlocui pe deplin restul tehnicilor care se folosesc în domeniul securității aviației.

3.7.4 În mod asemănător, la punctul 45 din comunicare se face afirmația nefondată că, având în vedere tehnologia disponibilă în prezent, „este evident” că aceste aparate „ar fi maximizat” probabilitatea detectării articolelor periculoase și că oferă o capacitate de prevenire „considerabil mai mare”.

3.7.5 La punctul 82 se reiterează că generalizarea utilizării acestora ar putea permite marilor aeroporturi „să devină mai flexibile” și le-ar oferi „potențialul de a întări și mai mult securitatea aeronautică”.

3.7.6 Ținând cont de incertitudinile de diverse tipuri pe care le generează utilizarea acestor aparate, precum și de impactul lor incontestabil în sfera drepturilor și libertăților publice ale persoanelor, ar fi mai adecvat un text eclectic, care să prezinte situația actuală și alternativele posibile într-un mod mai obiectiv.

3.7.7 Aceste particularități legate de tehnica de redactare folosită de către Comisie în comunicare se repercutează

asupra ultimului dintre aspectele anterior menționate, care se referă atât la alegerea tipologiei actului (regulament) cât și la adecvarea procedurii alese pentru adoptarea sa (procedura de comitologie).

3.8 Per ansamblu, comunicarea ridică serioase suspiciuni nu doar asupra legalității, ci și asupra legitimității sale.

3.8.1 Cu siguranță, Comisia poate acționa în acest domeniu pe baza competențelor atribuite prin articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului.

3.8.2 Cu toate acestea, Comisia ar fi trebuit să adopte o atitudine extrem de prudentă în momentul elaborării unei propuneri atât de controversate, mai ales ținând cont de experiențele recente legate de contestații juridice, în urma cărora a fost obligată să modifice acte proprii din același domeniu.

3.8.3 În aceste circumstanțe, pare mai adecvat să se aleagă o decizie adresată tuturor statelor membre sau chiar o recomandare, pentru a oferi o marjă de manevră mai amplă autorităților competente și pentru a acorda mai mult timp testării (voluntare) a utilizării scannerelor.

3.8.4 În mod asemănător, trebuie să se sublinieze faptul că procedura de comitologie urmată de Comisie pentru a adopta viitoarea propunere legislativă, deși valabilă din punct de vedere juridic, este prea restrânsă și obscură pentru elaborarea unui act atât de singular.

3.8.5 Acest aspect este cu atât mai important cu cât în Tratatul de la Lisabona, prin noul articol 290 din TFUE, se stabilesc bazele unui nou mecanism prin care Comisia să-și exercite competențele delegate de către Consiliu și Parlament, permițându-le acestora să revoce delegarea fără a mai fi necesare alte justificări [articolul 290 alineatul (2) litera (a)]. În acest context, dat fiind impactul substanțial asupra patrimoniului juridic al cetățenilor pe care îl va avea intrarea în vigoare a propunerii de regulament, Comisia ar trebui să reflecteze dacă aceasta nu ar trebui elaborată într-un cadru instituțional mai amplu și mai deschis dezbaterii politice cu toate părțile interesate și concurenței ideologice între partidele politice reprezentative pe care o presupune democrația parlamentară, cadru în care Parlamentul European, prin dezbaterile pe marginea drepturilor fundamentale, ar trebui să joace un rol de protagonist care, bineînțeles, nu corespunde procedurii de comitologie.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a primului program pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio

COM(2010) 471 final – 2010/0252 (COD)

și privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Banda largă europeană: o investiție într-un promotor digital al creșterii

COM(2010) 472 final

(2011/C 107/11)

Raportor: **dl Thomas McDONOGH**

La 7 octombrie 2010, în conformitate cu articolul 114 și articolul 304 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Parlamentul European și Consiliul au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a primului program pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio

COM(2010) 471 final – 2010/0252 (COD).

La 20 septembrie 2010, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor –Banda largă europeană: o investiție într-un promotor digital al creșterii

COM(2010) 472 final.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie 2011), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 108 voturi pentru și 2 abțineri.

1. Concluzii

1.1 Comitetul felicită Comisia pentru cele trei documente conținute în acest pachet de măsuri referitoare la banda largă. Documentele sunt oportune, bine fundamentate și au un domeniu de aplicare general.

1.2 Comitetul susține în mod hotărât obiectivele Agendei digitale, care au ca scop furnizarea de beneficii economice și sociale durabile, bazate pe un acces rapid și ultrarapid la serviciile de internet, și susține în totalitate obiectivul ambițios cu privire la banda largă din cadrul acestei inițiative emblematice⁽¹⁾. În același timp, pentru a garanta competitivitatea

⁽¹⁾ COM(2010)245 final/2: Până în anul 2020, toți cetățenii Europei ar trebui să aibă acces la servicii de internet de peste 30 de megabiți pe secundă (Mbps), și peste 50 % din locuințele europene ar trebui să aibă abonamente de peste 100 Mbps. Agenda digitală a reafirmat de asemenea obiectivul aprobat de Consiliul European de a pune banda largă de bază la dispoziția tuturor europenilor până în 2013.

Europei pe plan global, Comitetul nu exclude necesitatea definirii unor obiective și mai ambițioase privind accesul la serviciile de internet.⁽²⁾

1.3 Comitetul constată cu deosebită îngrijorare creșterea în continuare a șomajului în Uniunea Europeană, mai ales în rândul tinerilor sub 25 de ani⁽³⁾. Comitetul consideră că succesul punerii în practică a pachetului de măsuri privind banda largă reprezintă o premisă fundamentală în lupta împotriva șomajului, asigurând o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, așa cum prevede Strategia Europa 2020.

⁽²⁾ Coreea de Sud a elaborat un plan de acțiune național pentru trecerea la conexiuni cu o viteză standard de 1000 Mps până în anul 2012. Guvernul încurajează întreprinderile să investească suma de 34 de miliarde de Won (23 de miliarde EUR) în cadrul acestui program. Ca termen de comparație, această sumă corespunde aproximativ bugetului anual alocat educației. (http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/click_online/9093991.stm).

⁽³⁾ Eurostat News Release Euro Indicator - 5/2011, 7 ianuarie 2011: În noiembrie 2010, rata șomajului în rândul tinerilor sub 25 de ani a fost de 20,7 % în **zona euro** și de 21,0 % în **EU27**. În noiembrie 2009, rata șomajului a fost de 20,1 % și respectiv 20,5 %.

1.4 Comitetul constată cu satisfacție că principiile de reglementare conținute în pachetul de măsuri referitoare la banda largă sunt conforme cu cadrul legislativ revizuit pentru comunicații electronice ⁽⁴⁾.

1.5 Comitetul consideră că principiul neutralității rețelei ⁽⁵⁾ îi revine o importanță fundamentală pentru viitorul serviciilor de internet în Europa. Comitetul a luat la cunoștință raportul Comisiei cu privire la consultarea publică pe tema internetului deschis și a neutralității rețelei ⁽⁶⁾ și salută sprijinul vicepreședintei Kroes ⁽⁷⁾ în favoarea acestui principiu. Comitetul își exprimă totuși îngrijorarea cu privire la faptul că furnizorii de servicii care dețin o putere de piață semnificativă dispun de puternice stimulente comerciale pentru a acționa împotriva principiului neutralității internetului și împotriva intereselor cetățenilor. Comitetul este de părere că dispozițiile cadrului privind telecomunicațiile ⁽⁸⁾ ar putea impune alte ajustări pentru a acorda mai multă putere autorităților naționale de reglementare (NRA), pentru a garanta astfel ca internetul să rămână deschis în întreaga Europă și principiul neutralității rețelei să fie pe deplin respectat de către furnizorii de servicii.

1.6 Comitetul atrage atenția Comisiei asupra unui număr mare de avize CESE prin care acesta și-a exprimat susținerea cu privire la societatea informațională, Strategia UE 2020 și Agenda digitală, precum și asupra avizelor care au subliniat necesitatea punerii la dispoziția cetățenilor a unui acces la internet de mare viteză în condiții de înaltă calitate în întreaga Europă, menționând în același timp și necesitatea creării unui cadru normativ echilibrat, care să permită servicii de calitate la prețuri abordabile ⁽⁹⁾.

1.7 *Strategia privind banda largă*

1.7.1 Comitetul consideră că punerea în aplicare efectivă a strategiei UE privind internetul în bandă largă este esențială pentru viitoarea bunăstare economică și socială a tuturor cetățenilor. În condițiile în care condițiile financiare vor rămâne

dificile în următorii ani, Comitetul este preocupat de faptul că realizarea obiectivelor privind banda largă va reprezenta o provocare majoră pentru Europa. Comitetul invită Consiliul, Comisia, statele membre și autoritățile locale și regionale să depună toate eforturile pentru a susține punerea în aplicare a obiectivelor privind banda largă prevăzute în cadrul Agendei digitale.

1.7.2 Comitetul este convins că accesul universal la conexiuni de mare viteză în bandă largă este esențial pentru promovarea coeziunii sociale și teritoriale ⁽¹⁰⁾. Salutăm planurile de a extinde utilizarea fondurilor de dezvoltare structurală și rurală pentru dezvoltarea unei infrastructuri de bandă largă viabile din punct de vedere comercial. La fel de important este însă ca cetățenii să poată profita de beneficiile acestei investiții prin furnizarea de servicii de înaltă calitate și printr-o reducere semnificativă a costurilor pentru toți utilizatorii finali. De asemenea, Comitetul invită statele membre și autoritățile locale și regionale să pună la dispoziție zone de acces gratuit la internet prin rețele WiFi în spații publice, pentru a susține astfel obiectivele Agendei digitale.

1.7.3 Comitetul atrage atenția Comisiei asupra efectului de multiplicator pe care o reducere a costurilor în punerea la dispoziție a unei infrastructuri de bandă largă ar avea-o pentru economie și calitatea vieții. Apelăm la Comisie, statele membre și autoritățile regionale și locale de a depune toate eforturile în vederea reducerii acestor costuri.

1.7.4 Deși Comitetul salută măsurile de stimulare și susținere a investițiilor destinate infrastructurii pentru bandă largă, Comitetul ar dori ca aceste investiții să fie efectuate într-un mod care să consolideze concurența. Comitetul ar fi îngrijorat dacă sprijinul s-ar acorda într-un mod care să avantajeze într-o măsură disproporționată pe acei furnizori de servicii care dețin o putere de piață semnificativă.

1.7.5 Comitetul deplânge actuala rată de absorbție redusă a fondurilor de susținere destinate benzii largi ⁽¹¹⁾. Orientarea cu privire la accelerarea programelor și atragerea fondurilor disponibile, prevăzută a fi pusă la dispoziția statelor membre, este binevenită.

1.8 *Politica în domeniul spectrului de frecvențe radio*

1.8.1 Comitetul salută faptul că programul în domeniul spectrului de frecvențe radio prevede o legiferare care să garanteze punerea la dispoziție a unui spectru de frecvențe suficient și adecvat atât pentru acoperirea, cât și pentru nevoile de capacitate ale tehnologiilor de bandă largă pe suport radio, pentru atingerea obiectivelor prevăzute pentru 2020. Această dezvoltare a benzii largi va fi mai departe îmbunătățită prin măsuri de favorizare a concurenței, cum ar fi introducerea comercializării spectrului, sau măsuri care evită apariția unor distorsiuni posibile în cazul modificării licențelor actuale.

⁽⁴⁾ Directiva 2009/140/EC și Directiva 2009/136/EC.

⁽⁵⁾ Neutralitatea rețelei se bazează pe principiul absenței oricăror restricții din partea furnizorilor de servicii de internet sau din partea guvernului în ceea ce privește conținutul, site-urile, platformele, tipurile de echipamente care se pot conecta și modulele de comunicare permise. Dacă un utilizator plătește pentru a obține un anumit nivel de acces la serviciile de internet, și un alt utilizator plătește pentru a dispune de același nivel de acces, atunci cei doi utilizatori trebuie să se poată interconecta la nivel de acces pentru care au plătit. S-au manifestat preocupări privind capacitatea furnizorilor de servicii în bandă largă de a face uz de infrastructura lor locală pentru a bloca anumite aplicații sau conținuturi (pagini de internet, servicii, protocoale), în mod special pe cele ale concurenților lor, sau de a-și modifica modelul de afaceri pentru a reduce calitatea și nivelul de acces a diferiților utilizatori. Posibilitatea de impunere a unor reglementări care să servească la garantarea neutralității rețelei a generat discuții aprinse.

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomms/doc/library/public_consult/net_neutrality/report.pdf

⁽⁷⁾ DISCURS/10/643 pronunțat cu ocazia întâlnirii la nivel înalt a Comisiei Europene și Parlamentului European având ca subiect „Internetul deschis și neutralitatea rețelei în Europa”.

⁽⁸⁾ Directiva 2009/140/EC și Directiva 2009/136/EC.

⁽⁹⁾ A se vedea JO C 120, 20.5.2005, p. 22; JO C 28, 3.2.2006, p. 88; JO C 318, 23.12.2006, p. 222; JO C 97, 28.4.2007, p. 27; JO C 324, 30.12.2006, p. 42; JO C 151, 17.6.2008 p. 25; JO C 44, 16.2.2008, p. 50; JO C 224, 30.8.2008, p. 50; JO C 77, 31.3.2009, p. 60; JO C 175, 28.7.2009, p. 87; JO C 175, 28.7.2009, p. 8; JO C 182, 4.8.2009, p. 56; JO C 218, 11.9.2009, p. 41; JO C 317, 23.12.2009, p. 103; JO C 255, 22.9.2010, p. 116; JO C 44, 11.2.2011, p. 178; JO C 54 din 19.2.2011, p. 58.

⁽¹⁰⁾ JO C 175, 28.7.2009, p. 8.

⁽¹¹⁾ Numai 18 % din cheltuielile prevăzute pentru 2007-2013 au fost alocate până în septembrie 2009.

1.8.2 De asemenea, Comitetul salută faptul că programul în domeniul spectrului de frecvențe radio prevede în mod explicit eliberarea până în 2013 a benzii de 800 MHz provenită din dividendul digital, pentru a oferi o acoperire a serviciilor în bandă largă mai ales în zonele rurale. Comitetul invită statele membre să pună acest spectru la dispoziție fără întârziere.

1.8.3 Comitetul salută și planurile de utilizare la prețuri accesibile a serviciilor în bandă largă prin satelit pentru a atinge și zonele periferice unde o acoperire terestră nu este posibilă.

1.8.4 Comitetul se alătură Comisiei în apelul adresat statelor membre de a contribui la realizarea rapidă a obiectivelor privind acoperirea cu servicii de bandă largă, prin adoptarea imediată a unor măsuri pentru:

- punerea la dispoziție a unor benzi de frecvență suficient de largi ⁽¹²⁾;
- acordarea rapidă a drepturilor de utilizare a spectrului;
- sporirea flexibilității și concurenței;
- admiterea pieței secundare a drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio în vederea adaptării la evoluția pieței.

1.9 Rețele de acces de generație următoare (rețele NGA)

1.9.1 Punerea în funcțiune a rețelelor NGA este deosebit de scumpă și prezintă riscuri substanțiale pentru investitori. Comitetul constată că propunerile țin cont de aceste riscuri și prevăd includerea unei prime de risc în tarifele de acces reglementate.

1.9.2 Comitetul sprijină abordarea creativă a Comisiei în susținerea acordurilor de coinvestiție, care pot determina reducerea nivelului de risc asumat de fiecare din întreprinderi.

1.9.3 Comitetul admite că aplicarea cu succes a reglementărilor de acces pentru rețelele NGA va depinde în mare măsură de punerea în practică a acestora de către NRA din fiecare din statele membre. Comitetul invită Comisia și statele membre să acorde întregul lor sprijin autorităților naționale de reglementare și Organismului autorităților europene de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice (OAREC) în vederea îndeplinirii cu succes a sarcinii lor dificile.

2. Recomandări

2.1 Pentru a asigura continuarea a programului Internet deschis și protecția neutralității rețelei, Comisia și NRA ar trebui să monitorizeze îndeaproape tehnicile utilizate de

⁽¹²⁾ Este indispensabil ca spectrul de frecvențe radio atribuit să fie pus efectiv la dispoziție; acest lucru trebuie realizat prin deschiderea unor noi benzi de frecvențe (precum 2,6 GHz și 800 MHz) și prin liberalizarea utilizării spectrului existent (de exemplu banda de 900/1 800 MHz – a se vedea Directiva GSM revizuită și Decizia „900/1 800 MHz”).

operatori pentru gestionarea fluxurilor de date din rețelele lor, precum și efectul potențial al acestor tehnici asupra utilizatorilor de internet.

2.2 Ținându-se cont de experiența dobândită, Comisia ar trebui să examineze în ce măsură cadrul de reglementare în domeniul telecomunicațiilor corespunde provocărilor care derivă din amenințarea pentru un internet deschis și neutralitatea rețelei, pe care îl reprezintă furnizorii de servicii de internet.

2.3 Planurile naționale privind banda largă ar trebui urgent actualizate, pentru a include planurile de proiect pentru punerea la dispoziție a unor servicii de bandă largă rapide și ultrarapide.

2.4 Planurile naționale cu privire la bandă largă ar trebui să se ghideze după cele mai bune practici generale privind planificarea de proiecte și să cuprindă informații precise referitoare la resursele necesare, la obiectivele propuse și principalele etape de realizare.

2.5 Se recomandă ca UE să revizuiască în mod periodic planurile naționale cu privire la bandă largă, pentru a identifica astfel eventuale deficiențe la nivel de resurse și alte probleme.

2.6 Planurile naționale cu privire la bandă largă ar trebui să includă informații de detaliu referitoare la toate programele și investițiile în infrastructură publice directe și la toate lucrările de construcții civile care pot contribui la realizarea obiectivelor agendei digitale.

2.7 Comitetul solicită Comisiei să acorde o atenție deosebită efectului concurenței în statele membre, pentru a supraveghea modalitatea de punere în practică a reducerii costurilor pentru rețelele de bandă largă.

2.8 Cu ajutorul oricăror mecanisme corespunzătoare, Comisia ar trebui să garanteze ca prețurile pentru spectrul de frecvențe radio să rămână la un nivel care să permită ca furnizarea de servicii competitive să fie viabilă din punct de vedere economic.

2.9 În vederea stimulării economiei digitale, statele membre și autoritățile regionale ar trebui să promoveze puncte de acces gratuit la internet prin rețele WiFi în spații publice.

2.10 În desfășurarea acordurilor de coinvestiție și a parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat destinate proiectelor de infrastructură, statele membre și autoritățile regionale ar trebui să ia măsuri pentru a nu pune în pericol concurența sănătoasă ⁽¹³⁾.

2.11 În paralel cu dezvoltarea tehnologiilor și serviciilor radio, trebuie să se acorde o importanță deosebită chestiunilor de sănătate publică în contextul potențialelor efecte periculoase ale câmpurilor electromagnetice și grijilor cetățenilor cu privire la aceste tehnologii, prin măsurile luate de monitorizare a acestor efecte.

⁽¹³⁾ A se vedea CESE 1184/2010, JO C 48, 15.2.2011, p. 72.

2.12 Comitetul consideră că autoritățile locale ar trebui să garanteze o aplicare eficientă a reglementărilor în materie de mediu și de sănătate la dezvoltarea rețelelor fără fir, astfel încât serviciile să fie puse la dispoziție într-un mod rapid și rentabil, respectând întocmai reglementările în vigoare.

2.13 Pentru a garanta ca reglementările privind rețelele NGA să fie puse în aplicare în egală măsură în toate statele membre și pentru a identifica eventuale probleme legate de resurse, Comisia ar trebui să propună ca autoritățile naționale de reglementare să fie supuse unui audit periodic. Un asemenea audit ar putea fi sub forma unei evaluări inter pares, desfășurată sub auspiciile OAREC.

2.14 UE ar trebui să prevadă fonduri pentru OAREC, destinate următoarelor scopuri:

- crearea unui grup de experți capabil să completeze ad hoc expertiza autorităților naționale de reglementare;
- finanțarea unui program de dezvoltare profesională pentru angajații autorităților naționale de reglementare;
- finanțarea unei funcții de audit și a unei unități responsabile pentru cele mai bune practici, pentru a contribui la asigurarea unui nivel uniform de excelență în ceea ce privește punerea în practică a reglementărilor în întreaga Europă.

3. Motivele elaborării avizului din proprie inițiativă

3.1 Dezvoltarea rețelelor de comunicare de mare viteză are un impact revoluționar comparabil cu dezvoltarea rețelelor de energie electrică și de transport cu un secol în urmă. În ciuda faptului că Europa este una din regiunile lumii cu cele mai dezvoltate rețele de interconectare⁽¹⁴⁾, multe părți ale Uniunii Europene nu au în continuare acces la servicii de bază de internet, iar conexiunile de mare viteză sunt rare chiar și în zonele urbane.

3.2 În prezent, există o cerere crescândă de rețele NGA mai rapide din partea cetățenilor și a întreprinderilor din întreaga lume. Din acest punct de vedere, Europa este încă în urma partenerilor săi internaționali: aproximativ 30 % nu au utilizat niciodată internetul, nivelul de penetrare al rețelelor de mare viteză prin fibră optică fiind de doar 1 % în Europa, în timp ce în Japonia el atinge 12 %, iar în Coreea de Sud 15 %.

3.3 Agenda digitală⁽¹⁵⁾, una din inițiativele emblematiche ale Strategiei Europa 2020⁽¹⁶⁾ în favoarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii, stabilește obiective ambițioase în materie de conexiuni în bandă largă. Astfel, până în anul 2020, toți cetățenii Europei ar trebui să aibă acces la servicii de internet de peste 30 de megabiți pe secundă (Mbps), și peste 50 % din locuințele europene ar trebui să aibă abonamente de peste 100 Mbps. Agenda digitală a reafirmat de asemenea obiectivul aprobat de Consiliul European de a pune banda largă de bază la dispoziția

tuturor europenilor până în 2013. În vederea atingerii acestor obiective ambițioase, este necesar să se elaboreze o politică cuprinzătoare, bazată pe o combinație de tehnologii, și să se monitorizeze atent progresele înregistrate în timp⁽¹⁷⁾.

3.4 Pachetul de măsuri referitoare la banda largă care face obiectul prezentului aviz cuprinde documente ale Comisiei elaborate în vederea realizării obiectivelor referitoare la conectivitate ale Agendei digitale. Acesta cuprinde:

- o serie de propuneri menite să răspundă cerințelor în materie de planificare și finanțare pentru atingerea obiectivului conectivității - COM(2010) 472 „Banda largă europeană: o investiție într-un promotor digital al creșterii”;
- o propunere legislativă privind crearea unui prim program în materie de politică a spectrului radio, necesară pentru reglementarea și armonizarea infrastructurii pentru conexiunile fără fir, în vederea realizării obiectivelor Strategiei Europa 2020 - COM(2010) 471 „Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a primului program pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio”;
- o recomandare privind modul în care autoritățile naționale de reglementare ar trebui să reglementeze accesul la rețelele NGA destinate accesului rapid și ultrarapid în bandă largă, așa cum a fost el prevăzut în cadrul Agendei digitale - C(2010) 6223/3.

4. Comentarii

4.1 Strategia privind banda largă

4.1.1 Obiectivele Strategiei Europa 2020 și ale Agendei digitale pot fi realizate numai cu condiția ca statele membre să elaboreze și să pună în aplicare programe naționale eficiente cu privire la banda largă. Cu toate că toate statele membre dispun actualmente de o strategie privind banda largă, acestea ar trebui curând actualizate, pentru a fi incluse și programele privind rețelele ultrarapide, stabilind în același timp obiective și măsuri de punere în aplicare concrete.

4.1.2 Planificarea și punerea în aplicare a strategiilor naționale privind banda largă sunt esențiale pentru succesul acestora. Este de asemenea important ca statele membre să-și dezvolte rețelele NGA în așa fel încât nicio regiune a Uniunii să nu rămână în urmă, pentru ca diferențele de infrastructură digitală să nu apară din nou, provocând o întârziere a dezvoltării economice în regiunile dezavantajate, împiedicând de a participa la economia digitală emergentă.

4.1.3 În vederea evaluării viabilității programelor naționale privind banda largă, ar fi util ca statele membre să identifice resursele (umane sau de alt tip) necesare pentru punerea în practică a acestora și să stabilească principalele etape decisive în desfășurarea proiectelor. Aceste planuri de proiect trebuie apoi supravegheate și actualizate.

⁽¹⁴⁾ World Economic Forum – Global Information Technology Report 2009-2010, <http://www.networkedreadiness.com/gitr/>.

⁽¹⁵⁾ O Agendă digitală pentru Europa - COM(2010) 245 final/2.

⁽¹⁶⁾ EUROPA 2020 – O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, COM(2010) 2020 final.

⁽¹⁷⁾ Se estimează, de exemplu, ca pentru realizarea obiectivului de 100 Mbps, în anul 2015 aproximativ 15 % din locuințele europene ar trebui să dispună de abonamente la asemenea viteze.

4.1.4 Calitatea rețelelor, costurile de furnizare a serviciilor și prețurile concurențiale pentru utilizatorii finali reprezintă criterii de management importante în desfășurarea programelor. Aproximativ 80 % din costurile infrastructurii de rețea revine lucrărilor de construcții civile; este deci esențial ca autoritățile naționale și locale să depună eforturi în vederea reducerii considerabile a costurilor printr-o coordonare eficientă a proiectelor de infrastructură.

4.1.5 Un bun nivel de informare este premisa unei planificări și gestionări de calitate. Planurile naționale cu privire la banda largă ar trebui să includă informații de detaliu referitoare la toate programele și investițiile prevăzute care pot contribui la dezvoltarea infrastructurii.

4.1.6 Autoritățile de reglementare naționale ar trebui să abordeze această chestiune cu inteligență, astfel încât furnizorii de servicii cu putere de piață semnificativă să nu împiedice apariția concurenței și dezvoltarea infrastructurii.

4.1.7 Cooperarea și utilizarea comună de către furnizorii privați de infrastructură sunt elemente esențiale pentru a garanta eficiența, rapiditatea punerii în aplicare, sustenabilitatea mediului și existența unor prețuri concurențiale pentru utilizatorul final.

4.1.8 Din păcate, concurenții preferă să nu colaboreze între ei, dacă nu sunt obligați la o asemenea colaborare. Comitetul constată cu satisfacție că pachetul de măsuri referitoare la banda largă prevede ca furnizorii de infrastructură privați să publice informații fiabile referitoare la infrastructura existentă și planificată, pentru a facilita astfel planificarea și utilizarea eficientă a resurselor.

4.1.9 Costurile și transparența prețurilor pentru serviciile de comunicație sunt esențiale pentru a garanta ca cetățenii să beneficieze de investițiile în infrastructura de bandă largă efectuate de UE, de statele membre și autoritățile regionale.

4.1.10 Comitetul este impresionat de amploarea și varietatea ajutoarelor financiare disponibile pentru atingerea obiectivelor cu privire la banda largă definite în cadrul Agendei digitale. De asemenea, Comitetul salută planurile cu privire la includerea unor noi instrumente de finanțare în următorul cadru financiar multianual.

4.2 *Politica în domeniul spectrului de frecvențe radio*

4.2.1 Programul pentru politica în domeniul spectrului de frecvențe radio (RSPP) este de importanță majoră datorită

rolului esențial pe care îl joacă comunicațiile fără fir într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, așa cum a fost ea definită în cadrul Strategiei Europa 2020. Tehnologia fără fir reprezintă o tehnologie de importanță fundamentală, nu numai pentru comunicația umană și utilizarea internetului, dar și pentru funcționarea unor aplicații viitoare care să acopere toate domeniile societății, de la contorizarea inteligentă a energiei și sistemele de transport inteligente până la un internet al obiectelor.

4.2.2 În mod special, Comitetul constată importanța RSPP în vederea realizării rețelelor inteligente de energie electrică, esențiale pentru asigurarea unei creșteri economice sustenabile.

4.2.3 Comitetul constată că cea mai mare rată de creștere de pe piața benzii largi din UE îi revine benzii largi mobile, segment pe care numărul de utilizatori noi a crescut cu peste 100 % anul trecut. Prin urmare, tehnologiile pe suport radio sunt tot mai importante pentru a răspunde cererii de servicii de comunicații în bandă largă.

4.2.4 Câmpurile electromagnetice reprezintă un potențial pericol pentru sănătatea cetățenilor. Comitetul salută faptul că RSSP recunoaște necesitatea unei monitorizări permanente a efectelor utilizării spectrului asupra sănătății.

4.3 *Rețele de acces de generație următoare (rețele NGA)*

4.3.1 Propunerile privind procedurile de reglementare a accesului la rețelele NGA sunt rezultatul unui proces de învățare a Comisiei cu privire la găsirea unui echilibru între necesitatea încurajării investițiilor în rețele și protejarea unui mediu concurențial. În același timp, propunerile oferă industriei comunicațiilor claritatea necesară cu privire la reglementările care le afectează deciziile de investiții și planurile pentru realizarea unor rețele NGA.

4.3.2 Este posibil ca unele autorități naționale de reglementare să nu dispună nici de experiența, nici de capacitatea necesară pentru îndeplinirea sarcinilor care le revin. În acest sens, aceste autorități ar putea beneficia de sprijin din partea unui grup de experți la nivel central, care ar putea fi organizat și gestionat de către OAREC.

4.3.3 OAREC ar putea completa și îmbunătăți experiența și capacitatea autorităților naționale de reglementare, prin oferirea unor programe de dezvoltare profesională pentru membrii acestora și prin ajutorul acordat la punerea în aplicare a celor mai bune practici.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Agenția europeană pentru securitatea rețelelor și a informațiilor (ENISA)

COM(2010) 521 final

(2011/C 107/12)

Raportor: **dl Peter MORGAN**

La 19 octombrie 2010, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Agenția europeană pentru securitatea rețelelor și a informațiilor (ENISA)

COM(2010) 521 final.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 17 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 173 de voturi pentru și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE este foarte conștient de gradul actual de dependență al societății civile față de serviciile furnizate pe internet, precum și de relativa ignoranță a acesteia în privința propriei sale securități cibernetice. CESE consideră că este responsabilitatea Agenției europene pentru securitatea rețelelor și a informațiilor (ENISA) de a ajuta statele membre și furnizorii de servicii să își crească standardele generale de securitate, astfel încât toți utilizatorii de internet să ia măsurile necesare pentru a-și asigura propria securitate cibernetică.

1.2 În consecință, CESE sprijină propunerea de dezvoltare a ENISA, în vederea asigurării unui nivel ridicat al securității rețelelor și a informațiilor în Uniune, pentru creșterea sensibilității și dezvoltarea unei culturi a securității rețelelor și a informațiilor în cadrul societății, în beneficiul cetățenilor, consumatorilor, întreprinderilor și organizațiilor din sectorul public din Uniune, contribuind astfel la funcționarea corectă a pieței interne.

1.3 Misiunea ENISA este esențială pentru o evoluție sigură a infrastructurii rețelelor guvernelor, industriei, sectorului comercial și societății civile din UE. CESE așteaptă din partea Comisiei Europene să stabilească cele mai înalte standarde de performanță pentru ENISA și să monitorizeze funcționarea acesteia, în condițiile evoluției amenințărilor la adresa securității cibernetice și ale apariției unor noi.

1.4 Strategiile cibernetice definite de NATO, Europol și Comisia Europeană depind toate de o cooperare eficientă cu statele membre, ce dispun la rândul lor de o constelație de agenții interne care se ocupă de problemele securității cibernetice. Strategiile NATO și Europol se doresc proactive și operaționale. În cadrul strategiei Comisiei Europene, ENISA reprezintă

evident un element important în puzzle-ul complicat al agențiilor și misiunilor în domeniul protecției infrastructurilor critice de informații (*Critical Information Infrastructure Protection – CIIP*). Deși noul regulament nu propune un rol operațional pentru ENISA, CESE consideră în continuare că aceasta este cea dintâi agenție căreia ar trebui să îi revină responsabilitatea protecției infrastructurilor critice de informații în cadrul societății civile din UE.

1.5 Responsabilitatea operațională pentru securitatea cibernetică la nivelul statelor membre le revine acestora din urmă, dar standardele CIIP din cele 27 de state membre sunt evident inegale. Rolul ENISA este de a aduce statele membre mai puțin avansate în acest domeniu la un nivel acceptabil de securitate. Agenția trebuie să asigure cooperarea dintre statele membre și să le asiste în aplicarea celor mai bune practici. În contextul amenințărilor transfrontaliere, ENISA va trebui să joace un rol de alertare și de prevenire.

1.6 Agenția va trebui de asemenea să se implice în cooperarea internațională cu autorități din afara UE. Această cooperare va avea un caracter eminamente politic și va implica multe structuri ale UE, dar CESE este de părere că ENISA trebuie să își găsească locul pe scena internațională.

1.7 Comitetul consideră că ENISA poate îndeplini un rol foarte important prin furnizarea de contribuții la proiecte de cercetare în domeniul securității și prin inițierea de astfel de proiecte.

1.8 Având în vedere evaluarea de impact, CESE nu va sprijini în prezent punerea deplină în aplicare a opțiunilor 4 și 5, care ar transforma ENISA într-o agenție operațională. Securitatea cibernetică reprezintă o problemă imensă – noi amenințări apărând în orice clipă –, ceea ce impune ca statele membre să aibă în continuare capacitatea de a combate proactiv

aceste amenințări. Crearea de agenții operaționale ale UE antrenează de obicei pierderea de competențe de către statele membre. Dar în domeniul securității cibernetice este valabil contrariul, statele membre trebuind să-și consolideze competențele.

1.9 CESE înțelege poziția Comisiei, conform căreia ENISA ar trebui să aibă o misiune bine definită și controlată, cu resurse pe măsură. Chiar așa stând lucrurile, Comitetul este preocupat de faptul că mandatul fix de 5 ani al ENISA ar putea împiedica derularea unor proiecte pe termen lung și ar fi un obstacol pentru acumularea de capital uman și de cunoștințe în cadrul agenției. Ea va fi o agenție destul de mică, dar care se va confrunta cu o problemă serioasă și în creștere. Aria de intervenție și amploarea misiunii ENISA presupune utilizarea unor echipe de specialiști. Activitatea sa va fi compozită, ea urmând să conștie din sarcini pe termen scurt și din proiecte pe termen lung. Prin urmare, Comitetul ar prefera ca mandatul ENISA să fie dinamic și susceptibil de a fi prelungit, el urmând a fi confirmat în mod continuu, prin testări și evaluări regulate. Astfel, resursele vor putea fi alocate progresiv, dacă și când acest lucru se justifică.

2. Introducere

2.1 Prezentul aviz se referă la regulamentul care urmărește continuarea dezvoltării ENISA.

2.2 Comisia și-a prezentat prima propunere de abordare politică în domeniul securității rețelelor și a informațiilor într-o comunicare din 2001 [COM(2001) 298 final]. Ca răspuns la aceasta, dl Retteu a pregătit un aviz ⁽¹⁾ detaliat.

2.3 Ulterior, Comisia a propus un regulament de înființare a ENISA [COM(2003) 63 final]. Avizul CESE ⁽²⁾ privind acest regulament a fost elaborat de dl Lagerholm. Agenția a fost înființată efectiv prin Regulamentul (CE) nr. 460/2004.

2.4 Având în vedere că utilizarea internetului a crescut exponențial, securitatea informațiilor a devenit o problemă din ce în ce mai preocupantă. În 2006, Comisia a publicat o comunicare ce definea o strategie pentru o societate informațională sigură [COM(2006) 251 final]. Avizul CESE a fost elaborat de dl Pezzini ⁽³⁾.

2.5 Deoarece preocupările în privința securității informațiilor au crescut, Comisia a prezentat în 2009 o propunere privind protecția infrastructurilor critice de informație [COM(2009) 149 final]. Avizul ⁽⁴⁾, pregătit de dl McDonogh, a fost aprobat în sesiunea plenară a CESE din decembrie 2009.

2.6 În prezent se propune consolidarea ENISA și îmbunătățirea funcționării acesteia, în vederea asigurării unui nivel ridicat al securității rețelelor și a informațiilor în Uniune, pentru creșterea sensibilizării și dezvoltarea unei culturi a securității rețelelor și a informațiilor în cadrul societății, în beneficiul cetățenilor, consumatorilor, întreprinderilor și organizațiilor din sectorul public din Uniune, contribuind astfel la funcționarea corectă a pieței interne.

2.7 Totuși, ENISA nu este singura agenție de securitate destinată spațiului cibernetic al UE. Reacția la războiul și la terorismul cibernetic trebuie să vină din partea forțelor armate. În acest domeniu, NATO este agenția principală. Conform noului său concept strategic, publicat la Lisabona în noiembrie 2010 (disponibil la adresa: <http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>), NATO își va „dezvolta în continuare capacitatea de a preveni și a detecta atacurile cibernetice, de a se apăra împotriva acestora și de a se reface în urma lor, inclusiv recurgând la propriul proces de planificare pentru a spori și a coordona capacitățile naționale de apărare cibernetică, punând toate organismele NATO sub protecție cibernetică centralizată și integrând mai bine funcțiile de sensibilizare, alertă și răspuns cibernetic ale NATO și ale statelor membre”.

2.8 În urma atacului cibernetic din 2007 asupra Estoniei, la 14 mai 2008 a fost instituit oficial Centrul de excelență pentru apărare împotriva criminalității cibernetice (*Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence – CCD COE*), în vederea creșterii capacității de apărare cibernetică a NATO. Situat la Tallinn, în Estonia, Centrul reprezintă concretizarea unui efort internațional la care participă, în calitate de țări finanțatoare, Estonia, Letonia, Lituania, Germania, Ungaria, Italia, Republica Slovacă și Spania.

2.9 La nivelul UE, criminalitatea informatică este în responsabilitatea Europol. Următorul text este un fragment din declarația scrisă prezentată de Europol Camerei Lorzilor (a se vedea <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld200910/ldselect/lddeucom/68/68we05.htm>):

„Este limpede că agențiile însărcinate cu aplicarea legii trebuie să țină pasul cu progresele tehnologice ale infractorilor, pentru a garanta prevenirea eficientă sau detectarea infracțiunilor comise de aceștia. Pe lângă aceasta, având în vedere că tehnologia de vârf nu cunoaște frontiere, capacitățile trebuie să respecte același standarde ridicate în întreaga UE, astfel încât să nu apară «puncte slabe», în care infracțiunile comise cu ajutorul tehnologiilor de vârf să poată prolifera în voie. Capacitățile sunt departe de a fi omogene în UE. De fapt, există o evoluție asimetrică clară, unele state membre continuând să înregistreze progrese spectaculoase în anumite domenii, în vreme ce altele au rămas în urmă sub aspect tehnologic. Acest lucru face necesar un serviciu centralizat care să ajute toate statele membre să-și coordoneze activitățile comune, să promoveze armonizarea abordărilor și a standardelor de calitate, precum și să identifice și să faciliteze schimbul de bune practici; doar în acest mod se poate asigura un efort omogen de aplicare în UE a legislației de combatere a infracțiunilor comise cu ajutorul tehnologiei de vârf.”

⁽¹⁾ JO C 48, 21.2.2002, p. 33.

⁽²⁾ JO C 220, 16.9.2003, p. 33.

⁽³⁾ JO C 97, 28.4.2007, p. 21.

⁽⁴⁾ JO C 255, 22.9.2010, p. 98.

2.10 Centrul de combatere a infracționalității care utilizează tehnologii de vârf (*High Tech Crime Centre – HTCC*) a fost instituit în cadrul Europol în 2002. El constă într-o unitate relativ mică, dar care urmează probabil să crească în viitor, fiind componenta centrală a activității Europol în acest domeniu. HTCC joacă un rol esențial de coordonare, sprijin operațional, analiză strategică și formare. Funcția de formare prezintă o importanță deosebită. În plus, Europol a înființat Platforma europeană de luptă împotriva criminalității cibernetice (*European Cyber Crime Platform – ECCP*). Aceasta se concentrează pe următoarele aspecte:

- sistemul online de raportare a infracțiunilor pe internet (*The Internet Crime Reporting Online System – I-CROS*);
- fișierul de lucru pentru analiză (*The Analysis Work File – Cyborg*);
- portalul pentru expertiză internet și criminalistică (*The Internet and Forensic Expertise recipient – I-FOREX*).

2.11 Strategia de securitate cibernetică a UE este prezentată în capitolul „Încredere și securitate” din cuprinsul Agendei digitale pentru Europa. Provocările sunt prezentate în următorii termeni:

„Până în prezent, internetul s-a dovedit remarcabil de sigur, rezistent și stabil, dar rețelele IT și terminalele utilizatorilor finali rămân vulne-

rabile unei game ample de amenințări mereu noi: în ultimii ani, mesajele electronice nesolicitate (spam) au proliferat până la a îngreuna în mod serios traficul de e-mail pe internet – conform mai multor estimări, mesajele spam reprezintă între 80 și 98 % din totalul mesajelor aflate în circulație – ele răspândind o multitudine de viruși și de programe ostile. Flagelul furtului de identitate și al fraudei online avansează. Atacurile devin din ce în ce mai sofisticate (troieni, botneturi etc.) și deseori motivate de scopuri financiare. Ele pot avea de asemenea o motivație politică, așa cum o arată recentele atacuri cibernetice îndreptate împotriva Estoniei, Lituaniei și Georgiei.”

2.12 Acțiunile în care se va angaja Comisia sunt:

Acțiunea-cheie 6: Prezentarea, în 2010, a unor măsuri în vederea instituirii unei **politici în domeniul securității rețelelor și informațiilor consolidate și de nivel înalt**, inclusiv a unor inițiative legislative cum ar fi modernizarea ENISA, precum și a altor măsuri care să permită o reacție mai rapidă în caz de atacuri cibernetice, inclusiv a unei echipe de intervenție în caz de urgențe informatice (*Computer Emergency Response Team – CERT*) pentru instituțiile UE;

Acțiunea-cheie 7: Prezentarea până în 2010 a unor măsuri, inclusiv a unor inițiative legislative, vizând **combaterea atacurilor cibernetice îndreptate împotriva sistemelor informatice** și a unor norme în materie privind jurisdicția în spațiul cibernetic la nivel european și internațional, până în 2013.

2.13 Într-o comunicare din noiembrie 2010 [COM(2010) 673 final], Comisia a făcut să evolueze Agenda, prin definirea Strategiei de securitate internă a UE. Strategia conține cinci obiective, cel de-al treilea constând în creșterea nivelului de securitate pentru cetățeni și întreprinderi în spațiul cibernetic. În cadrul obiectivului sunt prevăzute trei acțiuni, ale căror detalii figurează în tabelul următor (preluate din comunicarea menționată, care este disponibilă la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0673:FIN:RO:pdf>).

OBIECTIVE ȘI ACȚIUNI	RESPONSABIL	CALENDAR
OBIECTIVUL NR. 3: creșterea nivelului de securitate pentru cetățeni și întreprinderi în spațiul cibernetic		
<i>Acțiunea nr. 1: dezvoltarea capacităților în domeniul aplicării legii și în cadrul sistemului judiciar</i>		
Înființarea unui centru al UE de combatere a criminalității cibernetice	Va face obiectul unui studiu de fezabilitate care va fi efectuat de către COM în 2011	2013
Dezvoltarea capacităților pentru anchetarea și urmărirea penală a infracțiunilor cibernetice	SM împreună cu CEPOL, Europol și Eurojust	2013
<i>Acțiunea nr. 2: conlucrarea cu sectorul industrial în vederea punerii la dispoziția cetățenilor a unor mijloace de acțiune și în vederea protejării acestora</i>		
Luarea de măsuri în vederea semnalării incidentelor referitoare la infracțiuni cibernetice și elaborarea de orientări pentru cetățeni privind securitatea cibernetică și criminalitatea cibernetică	SM, COM, Europol, ENISA și sectorul privat	În curs de desfășurare
Orientări privind cooperarea în materie de gestionare a conținutului ilegal de pe internet	COM împreună cu SM și sectorul privat	2011
<i>Acțiunea nr. 3: îmbunătățirea capacității de combatere a atacurilor cibernetice</i>		
Înființarea unei rețele de echipe de intervenție în caz urgență informatică în fiecare SM și una pentru instituțiile UE, precum și elaborarea în mod periodic a unor planuri naționale de urgență și a unor exerciții de recuperare	SM și instituțiile UE, împreună cu ENISA	2012
Înființarea Sistemului european de alertă și schimb de informații (EISAS)	SM împreună cu COM și ENISA	2013

2.14 Strategiile cibernetice definite de NATO, Europol și Comisia Europeană depind toate de o cooperare eficientă cu statele membre, ce dispun la rândul lor de o constelație de agenții interne care se ocupă de problemele securității cibernetice. Strategiile NATO și Europol se doresc proactive și operaționale. În cadrul strategiei Comisiei Europene, ENISA reprezintă evident o componentă importantă a complicatului puzzle de agenții și misiuni în domeniul protecției infrastructurilor critice de informații. Deși noul regulament nu propune un rol operațional pentru ENISA, CESE consideră în continuare că aceasta este cea dintâi agenție căreia ar trebui să îi revină responsabilitatea protecției infrastructurilor critice de informații în cadrul societății civile din UE.

3. Propunerea ENISA

3.1 Problema cu care se va confrunta ENISA constă în șapte factori cauzatori de probleme:

- (1) diversitatea și fragmentarea abordărilor naționale;
- (2) capacitatea limitată în materie de alertă rapidă și de reacție la nivel european;
- (3) lipsa de date fiabile și cunoașterea limitată a problemelor evolutive;
- (4) nivelul foarte redus de conștientizare a riscurilor și provocărilor în materie de securitate a rețelelor și a informațiilor (*network and information security* - NIS);
- (5) dimensiunea internațională a problemelor legate de NIS;
- (6) nevoia de modele de colaborare pentru a asigura implementarea adecvată a politicilor;
- (7) necesitatea unor acțiuni mai eficiente împotriva criminalității cibernetice.

3.2 Propunerea ENISA reprezintă un punct de convergență atât pentru prevederile politicilor existente, cât și pentru noile inițiative prezentate în Agenda digitală a UE.

3.3 Printre inițiativele politice existente care urmează să beneficieze de sprijinul ENISA se numără:

- (i) un forum european al statelor membre, care vizează promovarea discuțiilor și schimbului de informații privind bunele practici, cu scopul de a stabili obiective de politică și priorități comune privind securitatea și reziliența infrastructurii TIC;
- (ii) un parteneriat european public-privat pentru reziliență (EP3R), care constituie cadrul european flexibil de guvernare pentru reziliența infrastructurilor TIC și care operează prin promovarea cooperării între sectorul public și sectorul privat în ceea ce privește obiectivele de securitate și reziliență;

(iii) Programul de la Stockholm, adoptat de Consiliul European la 11 decembrie 2009, care promovează politici de asigurare a securității rețelelor, care să permită o reacție mai rapidă în caz de atacuri cibernetice în cadrul Uniunii.

3.4 Printre noile evoluții care urmează să beneficieze de sprijinul ENISA se numără:

- (i) intensificarea activităților în cadrul Forumului european al statelor membre;
- (ii) sprijinirea Parteneriatului public-privat european pentru reziliență (EP3R) prin discutarea unor măsuri și instrumente inovatoare de îmbunătățire a securității și rezilienței;
- (iii) punerea în practică a cerințelor de securitate din pachetul de reglementare privind comunicațiile electronice;
- (iv) facilitarea exercițiilor de pregătire în materie de securitate cibernetică la nivelul UE;
- (v) instituirea unei CERT pentru instituțiile UE;
- (vi) mobilizarea și sprijinirea statelor membre pentru completarea și, dacă este necesar, crearea de echipe CERT naționale/guvernamentale, în vederea stabilirii unei rețele performante de echipe CERT care să acopere întreaga Europă;
- (vii) sensibilizarea față de provocările NIS.

3.5 Înainte de finalizarea acestei propuneri au fost examinate cinci opțiuni politice diferite. Fiecărei opțiuni îi corespundeau misiuni și resurse specifice. A fost aleasă cea de-a treia opțiune. Aceasta implică extinderea funcțiilor atribuite în prezent ENISA și adăugarea de agenții responsabile cu aplicarea legii și protejarea vieții private, cu titlul de părți interesate.

3.6 În cazul opțiunii 3, o agenție NIS modernizată ar contribui la:

- Reducerea fragmentării abordărilor naționale (factorul problemă 1), consolidarea elaborării de politici și a luării deciziilor pe baza datelor și a cunoștințelor/informațiilor (factorul problemă 3) și creșterea gradului de sensibilizare generală și ameliorarea abordării riscurilor și a provocărilor din sfera NIS (factorul problemă 4), contribuind la:
 - o colectare mai eficientă a informațiilor relevante privind riscurile, amenințările și vulnerabilitățile de către fiecare stat membru în parte;
 - creșterea disponibilității informațiilor privind provocările și riscurile actuale și viitoare din sfera NIS;
 - elaborarea de către statele membre a unor politici NIS de mai bună calitate.

- Îmbunătățirea capacității europene de alertă rapidă și de reacție (factorul problemă 2) prin:
 - acordarea de asistență Comisiei și statelor membre la organizarea de exerciții paneuropene, realizând astfel economii de scară în ceea ce privește reacția la incidente la nivelul UE;
 - facilitarea funcționării EP3R, ceea ce ar putea conduce cu timpul la creșterea volumului de investiții, datorită obiectivelor de politică comune și standardelor în materie de securitate și reziliență uniformizate la nivelul UE.
- Promovarea unei abordări generale comune a problemelor din sfera NIS (factorul problemă 5) prin:
 - ameliorarea schimburilor de informații și cunoștințe cu țările nemembre ale UE.
- Combaterea criminalității cibernetice cu mai multă eficiență și eficacitate (factorul problemă 7) prin:
 - implicarea în sarcini neoperaționale din sfera NIS referitoare la aplicarea legii și la cooperarea judiciară, cum ar fi schimburile bidirecționale de informații și acțiunile de formare (de exemplu în cooperare cu Colegiul european de poliție – CEPOL).

3.7 În cazul opțiunii 3, ENISA ar dispune de toate resursele necesare pentru a-și desfășura activitățile într-un mod satisfăcător și în profunzime, producând cu alte cuvinte un impact real. Având mai multe resurse la dispoziție ⁽⁵⁾, ENISA ar putea avea un rol mult mai proactiv și ar putea lua mai multe inițiative pentru a stimula participarea activă a părților interesate. Mai mult decât atât, această nouă situație ar permite o mai mare flexibilitate pentru a reacționa rapid la schimbările petrecute într-un mediu NIS aflat în continuă evoluție.

3.8 Opțiunea de politică 4 presupune funcții operaționale în domeniul luptei împotriva atacurilor cibernetice și al reacției la incidentele informatice. Pe lângă activitățile menționate mai sus, agenția ar urma să îndeplinească funcții operaționale, cum ar fi asumarea unui rol mai activ în CIIP a UE, de exemplu în prevenirea și reacția la incidente, acționând în mod concret ca o CERT a UE în domeniul NIS și coordonând CERT naționale în calitate de centru de criză NIS al UE, atât în ceea ce privește activitățile de gestionare de zi cu zi, cât și serviciile de urgență.

3.9 Opțiunea 4 ar produce un impact mai mare la nivel operațional, în plus față de impacturile realizate în cadrul opțiunii 3. Acționând ca o CERT a UE în domeniul NIS și prin coordonarea CERT naționale, agenția ar contribui la realizarea unor economii de scară mai mari în ceea ce privește reacția la incidente la nivelul UE și la limitarea riscurilor operaționale pentru întreprinderi, datorită, printre altele, unor

niveluri mai ridicate de securitate și reziliență. Opțiunea 4 ar necesita o creștere substanțială a bugetului și a resurselor umane ale agenției, fapt ce ridică semne de întrebare cu privire la capacitatea sa de absorbție și de utilizare eficientă a bugetului în raport cu beneficiile preconizate.

3.10 Opțiunea de politică 5 presupune funcții operaționale pentru sprijinirea autorităților judiciare și a autorităților responsabile cu aplicarea legii în lupta împotriva criminalității cibernetice. Pe lângă activitățile enumerate la opțiunea 4, această opțiune ar permite ENISA:

- să acorde sprijin în materie de drept procedural (cf. Convenția privind criminalitatea cibernetică), de exemplu prin colectarea datelor de trafic, interceptarea datelor privind conținutul, monitorizarea fluxurilor în cazul atacurilor de tipul refuzului de prestare a serviciului (*denial-of-service*);
- să funcționeze ca centru de expertiză pentru anchetele penale cu profil NIS.

3.11 Opțiunea 5 ar conduce la o mai mare eficacitate în lupta împotriva criminalității cibernetice în comparație cu opțiunile 3 și 4, prin adăugarea funcțiilor operaționale în sprijinul autorităților judiciare și al autorităților responsabile cu aplicarea legii.

3.12 Opțiunea 5 ar presupune o creștere substanțială a bugetului agenției și ar crea preocupări similare referitoare la capacitatea de absorbție și de utilizare eficientă a bugetului.

3.13 Deși atât opțiunea 4, cât și opțiunea 5 ar avea un impact pozitiv mai mare decât opțiunea 3, Comisia consideră că există o serie de motive pentru care acestea nu ar trebui alese:

- ele ar fi „sensibile” din punct de vedere politic pentru statele membre în ceea ce privește responsabilitățile lor în materie de CIIP (cu alte cuvinte, anumite state membre nu ar fi de acord cu centralizarea funcțiilor operaționale);
- extinderea mandatului în conformitate cu opțiunile 4 și 5 poate plasa agenția într-o poziție ambiguă;
- adăugarea acestor sarcini operaționale noi și complet diferite la mandatul agenției se poate dovedi foarte dificilă pe termen scurt și există un risc semnificativ ca agenția să nu poată duce la îndeplinire în mod corespunzător acest tip de sarcină într-un interval de timp rezonabil;
- în sfârșit, dar nu în ultimul rând, costul de punere în aplicare a opțiunilor 4 și 5 este prohibitiv – bugetul necesar ar fi de patru sau de cinci ori mai mare decât bugetul actual al ENISA.

⁽⁵⁾ Se va putea vorbi despre resurse sporite doar dacă propunerea ENISA este aprobată în forma sa actuală.

4. Prevederile regulamentului

4.1 Agenția asistă Comisia și statele membre la îndeplinirea cerințelor legale și de reglementare referitoare la securitatea rețelelor și a informațiilor.

4.2 Consiliul de administrație definește direcția generală de funcționare a agenției.

4.3 Consiliul de administrație este compus dintr-un reprezentant al fiecărui stat membru, din trei reprezentanți numiți de Comisie, precum și din câte un reprezentant al industriei tehnologiei informației și a comunicațiilor, grupurilor de consumatori și experților universitari în domeniul tehnologiei informațiilor.

4.4 Agenția este condusă de un director executiv independent, responsabil cu elaborarea programului de activitate al agenției, care este adoptat de consiliul de administrație.

4.5 Directorul executiv este responsabil și cu elaborarea bugetului anual care vine în sprijinul programului de activitate. Consiliul de administrație trimite Comisiei și statelor membre spre aprobare atât bugetul, cât și programul de activitate.

4.6 La propunerea directorului executiv, Consiliul de administrație instituie un Grup permanent al părților interesate, alcătuit din experți din industria tehnologiei informației și a comunicațiilor, grupurile de consumatori, mediul universitar, precum și autoritățile responsabile cu aplicarea legii și autoritățile responsabile cu protejarea vieții private.

4.7 Deoarece este încă vorba de o propunere de regulament, există o oarecare incertitudine în privința cifrelor. În prezent, agenția are între 44 și 50 de angajați și un buget de 8 milioane EUR. În teorie, opțiunea 3 ar putea presupune un personal de 99 de angajați și un buget de 17 milioane EUR.

4.8 Regulamentul propune un mandat fix de cinci ani.

Bruxelles, 17 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program de susținere a continuării dezvoltării unei politici maritime integrate

COM(2010) 494 final – 2010/0257 (COD)

(2011/C 107/13)

Raportor: **dl Jan SIMONS**

La 20 octombrie 2010, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program de susținere a continuării dezvoltării unei politici maritime integrate

COM(2010) 494 final – 2010/0257 (COD).

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 111 voturi pentru și 2 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul consideră că propunerea de față constituie urmarea logică a unui proces care se va încheia la termen cu elaborarea unei politici maritime integrate și aprobă în general acest demers.

1.2 În ceea ce privește distribuția competențelor, Comitetul constată cu satisfacție că în propunerea Comisiei se menționează că este vorba de competențe partajate, cu excepția subiectelor care se referă la resursele biologice marine, unde Comisia dispune de competență exclusivă.

1.3 Comitetul ar dori să obțină de la Comisie clarificări în ceea ce privește temeiul juridic invocat, întrebându-se în ce măsură articolele 74 și 77, care nu urmează procedura legislativă obișnuită, sunt compatibile cu celelalte temeuri juridice care, în ce le privește, urmează această procedură ordinară.

1.4 În opinia Comitetului, caracterul intersectorial și trans-frontalier al activităților maritime și sinergiile între politicile sectoriale justifică în suficientă măsură adoptarea de măsuri care contribuie la o politică maritimă integrată. Ca atare, Comitetul consideră că principiul subsidiarității este respectat.

1.5 Acest aspect este valabil, în opinia Comitetului și în ceea ce privește respectarea – de către propunerea de față – a principiului proporționalității. Într-adevăr, resursele financiare disponibile pentru finanțarea acțiunilor necesare pentru perioada care a mai rămas (2011-2013) sunt insuficiente.

1.6 Și din cauza situației financiare dificile în care se găsește Uniunea, Comitetul consideră că evaluarea ex-ante a Comisiei

din propunerea de față este insuficientă. CESE dorește să vadă Comisia prezentându-și o argumentație mai solidă, mai ales în legătură cu alegerea temelor și punctelor de acțiune concretă

1.7 Comitetul atrage atenția asupra faptului că propunerea nu precizează clar care sunt subvențiile de funcționare vizate sau preconizate în prima frază din articolul 5 alineatul (2). De asemenea, ar trebui menționat în considerente că nu este prevăzută preluarea finanțării infrastructurii maritime, a porturilor în special.

1.8 După cum se știe, Comitetul este adeptul unei abordări intersectoriale a guvernancei maritime. Deși propunerea de față nu tratează conținutul politicilor, Comitetul dorește, așa cum a indicat în avizele sale interioare și cum este prezentat pe scurt aici, în fragmentul „Observații specifice”, să atragă din nou atenția asupra temelor care merită atenție specială în cadrul politicii maritime integrate.

2. Introducere

2.1 La 29 septembrie 2010, Comisia a publicat „Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program de susținere a continuării dezvoltării unei politici maritime integrate” [COM(2010) 494 final], solicitând Comitetului Economic și Social European, în conformitate cu articolul 304 din TFUE, elaborarea unui aviz pe această temă.

2.2 Comitetul răspunde cu entuziasm acestei propuneri, pe care o consideră o etapă logică în evoluția politicii maritime integrate, care își găsește sursa în publicarea comunicării Comisiei din 10 octombrie 2007 (Cartea albastră).

2.3 În această comunicare, Comisia pledează pentru dezvoltarea și implementarea unui proces decizional integrat, coerent și comun în ceea ce privește oceanele, mările, regiunile de coastă și sectoarele maritime.

2.4 Abordarea intersectorială a guvernancei maritime se află în centrul conceptului de politică maritimă integrată, care pune în prim plan sinergiile între politicile din domeniul mediului, al transportului maritim, al energiei, al cercetării, al industriei, al pescuitului și al politicii regionale.

2.5 Cartea albastră era însoțită de un plan de acțiune în care Comisia propunea anumite acțiuni în vederea formulării politicii maritime integrate.

2.6 Consiliul European din 14 decembrie 2007 și-a exprimat în această reuniune sprijinul pentru ideea unei politici maritime integrate a UE, după care Comisia a adoptat, la 15 octombrie 2009, un raport privind evoluția acestei chestiuni.

2.7 Printre măsurile indicate în planul de acțiune propus în 2007, în acest raport sunt menționate cele care au fost deja adoptate, subliniindu-se și orientările pentru faza următoare a punerii în aplicare.

2.8 În concluziile sale din 16 noiembrie 2009, Consiliul Afaceri Generale sublinia că era de importanță finanțarea dezvoltării și implementării politicii maritime integrate, invitând „Comisia să prezinte propunerile necesare pentru finanțarea acțiunilor politicii maritime integrate în cadrul Perspectivei financiare curente, în vederea intrării în vigoare a acestora până în anul 2011”.

2.9 Comisia conchide că atât dezvoltarea, cât și implementarea în continuare a politicii maritime integrate sunt în pericol din cauza insuficienței fondurilor pentru finanțarea acțiunilor necesare în perioada rămasă (2011-2013), menționând că finanțarea este necesară ca „să urmărească obiectivele principale stabilite în Cartea albastră a Comisiei și aprobate de Consiliul Afaceri Generale în concluziile sale din 16 noiembrie 2009”.

2.10 Dat fiind că nu toate prioritățile și scopurile politicii maritime integrate sunt acoperite de alte fonduri ale Uniunii, este necesară instituirea unui program de sprijinire a continuării dezvoltării politicii maritime integrate.

2.11 Comisia consideră că implementarea programului în țările terțe trebuie să contribuie la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ale țării beneficiare și să concorde cu alte instrumente de cooperare ale UE, inclusiv cu obiectivele și prioritățile politicilor UE în domeniu.

2.12 În opinia Comisiei, obiectivele prezentei propuneri de regulament nu pot fi îndeplinite în măsură suficientă de către statele membre acționând individual, datorită dimensiunilor și efectelor acțiunilor care urmează să fie finanțate în cadrul programului. Aceste obiective pot fi mai bine îndeplinite la nivelul Uniunii, pentru că aceasta poate adopta măsuri în

conformitate cu principiul subsidiarității menționat la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană și din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

2.13 Comisia consideră că, în ceea ce privește principiul proporționalității prezenta propunere de regulament nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor stabilite.

2.14 Scopul prezentei propuneri de regulament este instituirea unui program de susținere a continuării dezvoltării unei politici maritime integrate.

3. Observații generale

3.1 În unele avize anterioare ⁽¹⁾, Comitetul a apreciat modul în care Comisia intenționează să ajungă la o politică maritimă integrată. Propunerea de față este o etapă logică în evoluția acestui proces.

3.2 Într-adevăr, propunerea de regulament definește în special obiectivele generale și specifice ale programului, acțiunile eligibile pentru finanțare și posibilele modalități de finanțare. De asemenea, propunerea prevede o evaluare care trebuie efectuată înainte de sfârșitul anului 2014 și înființarea unui comitet consultativ care să asiste Comisia în elaborarea programelor anuale de lucru. Pentru execuția programului din perioada 2011-2013, Comisia estimează o sumă necesară de 50 de milioane de euro. Comitetul împărtășește opinia conform căreia aceste măsuri sunt necesare.

3.3 Propunerea Comisiei urmărește să delimiteze un cadru ce cuprinde o serie de instrumente tehnice, nefiind în niciun caz o propunere cu instrumente politice. De asemenea, această propunere nu are în vedere finanțarea infrastructurii maritime, incluzând aici porturile. Comitetul consideră că acest punct trebuie precizat în textul propunerii, de exemplu în cuprinsul considerentelor.

3.3.1 În prima frază din articolul 5 alineatul (2) al propunerii examinate este menționată posibilitatea acordării unor subvenții de funcționare în cadrul programului, în plus față de subvențiile pentru acțiuni. Comitetul observă că, deși sinteza resurselor cuprinsă în propunere oferă indicații privind cadrul programului, textul însuși al propunerii nu precizează clar ce tip de subvenție de funcționare este preconizată.

3.3.2 De asemenea, pentru a evita ca regulile privind concurența prevăzute de tratat să fie încălcate de Comisia însăși, Comitetul recomandă ca acest aspect să fie menționat explicit chiar în textul propunerii, concurența transfrontalieră fiind o realitate aproape cotidiană în domeniul maritim. În acest sens, nu trebuie scăpat din vedere faptul că fiecare stat membru trebuie să aibă în continuare posibilitatea de a-și sprijini sectorul de transport maritim.

⁽¹⁾ JO C 44, 11.2.2011, p. 173.

JO C 255, din 22.9.2010, p. 103.

JO C 306, din 16.12.2009, p. 46.

JO C 277, din 17.11.2009, p. 20.

JO C 211, din 19.8.2008, p. 31.

JO C 168, din 20.7.2007, p. 50.

3.4 Comitetul constată cu satisfacție că propunerea se bazează pe principiul partajării competențelor, cu excepția temelor care se referă la protecția bogățiilor biologice marine, care țin de competența exclusivă a Comisiei.

3.5 Comitetul ar dori să obțină de la Comisie clarificări în ceea ce privește temeiul juridic invocat. Articolele 74 și 77 nu urmează procedura legislativă obișnuită. Comitetul se întreabă în ce măsură temeiurile juridice utilizate de Comisie sunt compatibile cu celelalte temeiuri juridice care sunt conforme procedurii legislative ordinare. În acest sens, trebuie subliniat și că procedurile prevăzute de articolele 74 și 77 nu reprezintă proceduri legislative în sensul articolului 289 din TFUE.

3.6 Comitetul consideră că natura transfrontalieră a activităților maritime și sinergiile între politicile sectoriale justifică luarea unor măsuri în domeniul politicii maritime integrate, cum ar fi cele privind cercetarea, contribuția la proiectele-pilot, promovarea și facilitarea politicii maritime integrate în statele membre la nivelul Uniunii Europene.

3.7 Argumentarea evaluării ex-ante a Comisiei nu este, în opinia Comitetului, punctul forte al propunerii. Dacă se iau în considerare celelalte opțiuni disponibile, CESE consideră neconvingătoare motivarea alegerii opțiunii 2, adică o contribuție financiară modestă a UE, în vederea explorării altor opțiuni și a continuării implementării treptate a politicii maritime integrate. Comitetul recomandă Comisiei să găsească o argumentație mai solidă, în special în ceea ce privește alegerea temelor și a punctelor de acțiune concretă.

3.8 Comitetul consideră că acțiunile cuprinse în propunerea Comisiei, așa cum sunt menționate în articolul 4, nu conduc la realizarea în suficientă măsură a obiectivelor formulate anterior. CESE propune Comisiei elaborarea unor orientări mai clare în privința aspectelor în legătură cu care este nevoie de mai multă coordonare și precizie în ceea ce privește responsabilitățile și competențele, cu respectarea principiului subsidiarității.

3.9 Comisia propune ca, înainte de 31 decembrie 2014, să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport de evaluare ex-post. Comitetul sprijină această propunere, dar atrage atenția asupra necesității unei evaluări ex-ante mai aprofundate, pentru a putea constata ex-post că obiectivele urmărite au fost atinse.

4. Observații specifice

4.1 După cum se știe, Comitetul este adeptul unei abordări intersectoriale a guvernării maritime. În acest context, CESE subliniază importanța colaborării tuturor părților implicate. Participarea activă la acțiunile întreprinse a părților interesate reprezintă cheia succesului acestor acțiuni. Esențial pentru atingerea obiectivelor este apelul la participare și informarea cu privire la rezultatele politicii maritime integrate la nivelul statelor membre și în relațiile dintre acestea.

4.2 Deși propunerea examinată nu se referă la substanța politicilor, Comitetul dorește să-și reafirme poziția – exprimată în unele avize anterioare – cu privire la următoarele aspecte care cer o atenție specială în cadrul politicii maritime integrate:

4.2.1 Este necesară o evaluare echilibrată între, pe de o parte, preocupările ecologice ale regiunilor costiere ale UE și, pe de altă parte, nevoile comerțului internațional, care se concretizează printr-o creștere a transportului maritim.

4.2.2 Ca urmare a celor două mari catastrofe maritime provocate de navele *Erika* (în 1999) și *Prestige* (în 2002) și larg mediatizate, Comitetul consideră că ar trebui elaborat un plan de acțiune în cazul celui mai pesimist scenariu („*worst case scenario*”). Însă, în ciuda unui amplu pachet legislativ, care cuprinde circa 15 noi regulamente și directive, efortul depus de statele membre rămâne insuficient în ceea ce privește două aspecte importante:

- crearea de instalații portuare suficient de echipate pentru recepția reziduurilor de hidrocarburi ale navelor maritime, a căror absență determină încă deversarea hidrocarburilor în mare;
- crearea de porturi de refugiu în număr suficient pentru navele în dificultate, precum și neclaritățile referitoare la responsabilitățile și competențele în caz de calamitate.

Măsurile de remediere a acestor deficiențe ar trebui incluse în lista obiectivelor eligibile pentru finanțare.

4.2.3 Dată fiind ratificarea între timp a Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării (*United Nations Convention on the Law of the Sea* - UNCLOS) de către toate statele membre ale UE, implementarea acesteia trebuie monitorizată. Convenția face de acum înainte parte integrantă din acquis-ul UE, iar Comitetul consideră că țările terțe care n-au făcut-o încă trebuie să li se ceară să o ratifice și să o pună în aplicare, mai ales în cazul mărilor dintre unele state membre ale UE și unele state terțe care au încheiat cu UE acorduri de asociere sau care au început negocieri de aderare.

4.2.4 În vederea asigurării bunei funcționări a procesului, Comitetul propune să se organizeze – cel puțin o dată pe an – o reuniune la nivel de miniștri a Uniunii pentru Mediterana pe problemele politicii maritime integrate. Comitetul speră că, în viitor, această practică va putea fi extinsă rapid și la alte bazine maritime, precum Marea Baltică, Atlanticul de Nord și Marea Neagră.

4.2.5 Comitetul consideră că, în vederea consolidării dimensiunii internaționale a politicii maritime integrate, Comisia ar trebui să acorde mai multă atenție îmbunătățirii condițiilor de muncă pe mare, precum și securității navelor și performanțelor ecologice ale acestora.

4.2.6 În vederea asigurării bunei funcționări a pieței maritime integrate, Comitetul dorește să atragă atenția asupra necesității unei mai bune cooperări între serviciile de inspecție, paza de coastă și marinele naționale ale statelor membre, de preferință prin intermediul Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă.

4.2.7 Pentru aceasta este nevoie și de existența unei structuri comune de schimb de informații referitoare la domeniul maritim și a unui sistem integrat de supraveghere maritimă. În avizul său pe această temă ⁽²⁾, CESE subliniază că un astfel

de sistem trebuie creat, astfel încât, pe termen lung, să poată fi furnizate date acurate, actualizate, de calitate și care să-și merite prețul.

4.2.8 Comitetul reamintește că, într-un aviz anterior ⁽³⁾, a subliniat deja rolul pe care îl poate juca în punerea în aplicare a deciziilor politice în domeniul maritim, în special în ceea ce privește amenajarea spațiului maritim. Cu ocazia prezentului aviz, CESE dorește să-și reitereze angajamentul.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽²⁾ JO C 44, 11.2.2011, p. 173.

⁽³⁾ JO C 211, din 19.8.2008, p. 31.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament (UE) nr. .../... al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1406/2002 de instituire a unei Agenții Europene pentru Siguranță Maritimă

COM(2010) 611 final – 2010/0303 (COD)

(2011/C 107/14)

Raportor: **dl Jan SIMONS**

La 22 noiembrie 2010 și, respectiv, 10 noiembrie 2010, în conformitate cu articolul 100 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul și Parlamentul European au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de Regulament (UE) [...] al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1406/2002 de instituire a unei Agenții Europene pentru Siguranță Maritimă

COM(2010) 611 final – 2010/0303 (COD).

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 februarie 2011.

În cea de-a 469-a sesiune plenară, care a avut loc la 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 114 voturi pentru și o abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul salută rolul pe care îl joacă Agenția Europeană pentru Siguranță Maritimă (EMSA) în îmbunătățirea siguranței maritime în statele membre, considerând că – și în viitor – este foarte important ca sarcinile și competențele acesteia să fie extinse într-un mod responsabil.

1.2 Sintagma „într-un mod responsabil” înseamnă, în opinia Comitetului, că sarcinile, responsabilitățile și competențele EMSA trebuie formulate și definite mai clar decât până acum, astfel încât să fie eliminate neînțelegerile legate de repartizarea sarcinilor între EMSA, Comisie și statele membre.

1.3 În ceea ce privește principiul proporționalității, Comitetul observă că unele puncte ale propunerii Comisiei anticipează rolul pe care EMSA l-ar putea juca în viitor. Mai întâi este necesară luarea unei decizii în acest sens la nivelul UE.

1.4 Comitetul este surprins de faptul că în articolul 2 alineatul (2) litera d) sunt menționate neașteptat *căile navigabile interioare*, deși acestea nu mai sunt pomenite nicăieri altundeva, nici în regulamentul existent (care, așa cum o arată și titlul, este destinat doar navigației maritime), nici în expunerea de motive, în analiza de impact sau în considerentele propunerii de modificare de față. Nu există nicio mențiune cu privire la aspectele legate de motivație, de necesitate, de anvergură, de execuție tehnică sau de modul de abordare a diferențelor din politicile aplicate în navigația maritimă și din cea interioară, ca și a diferențelor absolute din structurile de administrare și de gestionare, atât la nivel național, cât și internațional. Chiar și numai aceste motive ajung pentru a elimina această mențiune,

fără să fie nevoie de invocarea argumentului de fond că diferențele foarte pronunțate dintre trăsăturile specifice ale celor două moduri de transport au determinat în trecut instituirea unor sisteme distincte de îndrumare a traficului.

1.5 Desigur, Comitetul poate concepe apariția – cât de curând posibil – a unui temei juridic și, ca atare, a unei oportunități bugetare, care să permită Agenției să sprijine Comisia cu expertiză și cunoștințe pertinente și precise, decurgând din activitățile sale în domeniul maritim, dar acest demers este aplicabil nu doar tuturor modurilor de transport, ci și unor domenii de acțiune altele decât transportul.

1.6 În rest, Comitetul este de acord cu propunerea de apropiere a regulamentului de instituire cu normele europene din cel de-al treilea pachet de măsuri privind siguranța maritimă.

1.7 Comitetul recomandă clarificarea competențelor care revin EMSA, Comisiei, statelor membre și consiliului de administrație, în special în legătură cu organizarea inspecțiilor.

1.8 Ca atare, Comitetul salută propunerea Comisiei ca – în stabilirea metodelor operaționale de lucru ale EMSA în domeniul inspecțiilor – să fie urmat exemplul Agenției Europene de Siguranță a Aviației.

1.9 Dat fiind că EMSA a făcut deja dovada valorii sale adăugate, Comitetul consideră că agenția trebuie să primească resursele umane și financiare necesare care, și în viitor, îi vor permite să-și îndeplinească misiunea în mod responsabil, tocmai de aceea Comitetul considerând că este nevoie ca activitatea acesteia să facă regulat obiectul unui audit extern.

2. Introducere

2.1 La 28 octombrie 2010, Comisia a publicat *Propunerea de Regulament (UE) [...] de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1406/2002 de instituire a unei Agenții Europene pentru Siguranță Maritimă* [COM(2010) 611 final], solicitând Comitetului Economic și Social European, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, elaborarea unui aviz în acest sens.

2.2 Comitetul este bucuros să răspundă acestei solicitări, dat fiind că această propunere de modificare a Regulamentului nr. 1406/2002 reprezintă, în opinia Comitetului, o etapă suplimentară importantă în direcția sporirii siguranței maritime.

2.3 Trebuie arătat că siguranța maritimă a suscitat o atenție sporită abia după catastrofa petrolierului „Erika”, care a produs o poluare petrolieră de amploare.

2.4 La sfârșitul anului 2000, Comisia a prezentat o propunere de regulament privind înființarea Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă (EMSA). Această agenție ar trebui să funcționeze ca un organ tehnic care să asigure un nivel de siguranță maritimă ridicat, uniform și eficient și prevenirea poluării de către navele maritime.

2.5 Regulamentul a intrat în vigoare în 2002, iar EMSA și-a început activitatea în martie 2003. De atunci, regulamentul a fost modificat de trei ori.

2.6 Prima modificare, operată prin Regulamentul nr. 1644/2003, se referea la procedurile financiare și bugetare, urmărind asigurarea unei mai mari transparențe.

2.7 A doua modificare, operată prin Regulamentul nr. 724/2004 și determinată de accidentul navei „Prestige” din 2002, prevede un număr considerabil de sarcini suplimentare pentru Agenție, în special în ceea ce privește pregătirea și capacitatea de intervenție în situații de poluare. Această a doua revizie a ținut seama de evoluțiile competențelor UE în materie de securitate maritimă.

2.8 Prin această modificare, Agenției i-a fost atribuită sarcina de a asigura Comisiei asistența tehnică necesară pentru inspecțiile pe care aceasta le efectuează ca urmare a intrării în vigoare a Regulamentului nr. 725/2004 privind consolidarea securității navelor și a instalațiilor portuare.

2.9 De asemenea, Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă i s-a mai atribuit sarcina de a acorda Comisiei asistență în evaluarea procedurilor de atestare a navigatorilor și a instituțiilor de formare atât în țările UE, cât și în țările din afara UE. Este vorba de standardele de pregătire a navigatorilor, de atestare și de efectuare a serviciului de cart, în conformitate cu cerințele Convenției STCW a Organizației Maritime Internaționale (OMI).

2.10 A treia modificare a avut loc în 2006, prin Regulamentul (CE) nr. 2038/2006. Prin această modificare s-a prevăzut pentru EMSA un cadru financiar multianual în valoare de 154 milioane de euro pentru activitățile de combatere a poluării.

2.11 Modificările vor continua însă. Pentru ca EMSA să poată acționa hotărât și eficient în continuare, este necesară prezentarea acestei – a patra – propuneri de modificare a Regulamentului nr. 406/2002.

2.12 Obiectivul propunerii de modificare prezentate de Comisie este clarificarea rolului și a sarcinilor existente ale EMSA, extinzând în același timp sarcinile acestora la noi domenii în curs de dezvoltare la nivel internațional și/sau la nivelul Uniunii Europene.

2.13 În prezent, EMSA acordă statelor membre și Comisiei asistență tehnică și științifică pentru a le sprijini pe cele dintâi în aplicarea corectă a legislației Uniunii în domeniul siguranței și securității maritime și în domeniul prevenirii poluării cauzate de nave, pentru a monitoriza implementarea legislației respective, pentru a evalua eficiența măsurilor instituite și a acorda sprijin în elaborarea unor măsuri noi.

2.14 În comunicarea sa intitulată „Obiective strategice și recomandări pentru politica UE în domeniul transportului maritim până în 2018”, Comisia și-a exprimat intenția „să revizuiască mandatul și funcționarea Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă, în vederea intensificării în continuare a asistenței tehnice și științifice pe care aceasta o poate acorda statelor membre și Comisiei”.

2.15 În concluziile sale din 30 martie 2009, Consiliul i-a cerut Comisiei să elaboreze măsuri „ținând seama de viitoarele provocări, de îmbunătățire a activității Agenției Europene pentru Siguranță Maritimă pentru a furniza asistență tehnică și științifică statelor membre și Comisiei”.

2.16 La solicitarea Parlamentului European și a Consiliului, Comisia a efectuat o cercetare și a conchis că sinergiile la nivel UE în ceea ce privește anumite operațiuni de pază de coastă pot fi consolidate prin activitățile EMSA. Acest lucru poate fi realizat în continuare prin extinderea sarcinilor EMSA în anumite domenii, în special în ceea ce privește monitorizarea traficului și a rutelor maritime, precum și asistența acordată statelor membre la depistarea potențialilor poluatori.

2.17 În conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 1406/2002, Consiliul de administrație al EMSA a solicitat în 2007 unui birou de audit extern o evaluare externă independentă a punerii în aplicare a regulamentului. În raportul final al acestui birou se afirmă că în unele domenii sunt posibile îmbunătățiri și clarificări, dar concluzia generală este că agenția reprezintă o valoare adăugată pentru acest sector în general și, în special, pentru principalele două părți interesate, statele membre și Comisia.

3. Observații generale

3.1 În avizele sale anterioare ⁽¹⁾ ⁽²⁾, Comitetul a salutat rolul crucial pe care îl joacă EMSA în îmbunătățirea siguranței maritime din statele membre. Date fiind evoluțiile constante din domeniul siguranței maritime și necesitatea inerentă de a efectua inspecții și de a combate poluarea, Comitetul consideră că este esențial ca sarcinile și competențele EMSA să fie extinse.

3.2 Extinderea propusă se referă mai ales la următoarele elemente: sprijinul acordat de EMSA organizațiilor internaționale (ca, de exemplu, Organizației Maritime Internaționale - OMI), rolul serviciilor operaționale (precum rețeaua SafeSeaNet) puse în slujba politicii maritime integrate și interoperabilitatea acestor sisteme, combaterea poluării maritime cauzate de operațiile extractive din larg, cooperarea tehnică cu state terțe și asistența oferită de Comisie în cadrul inspecțiilor în domeniul siguranței.

3.3 Motivele care au stat la baza adaptării regulamentului sunt mai ales cel de-al treilea pachet de măsuri privind siguranța maritimă, noile teme preluate în strategia cincinală 2010-2014 a EMSA și recomandările formulate de consiliul de administrație al acestei agenții cu ocazia evaluării sale de un birou extern.

3.4 Este necesară descrierea mai clară și mai precisă a sarcinilor pe care EMSA le are în raport cu Comisia și cu statele membre, mai ales în contextul noilor evoluții, precum cel de-al treilea pachet de măsuri privind siguranța maritimă, politica maritimă integrată a Uniunii, supravegherea maritimă, posibilitățile pe care le-ar putea oferi o pază de coastă europeană etc.

3.4.1 Comitetul este surprins de faptul că se menționează neașteptat *căile navigabile interioare* în articolul 2 alineatul (2) litera (d), deși acestea nu mai sunt pomenite nicăieri altundeva, nici în regulamentul existent (care, așa cum o arată și titlul, este destinat doar navigației maritime), nici în expunerea de motive, în analiza de impact sau în considerentele propunerii de modificare de față. Nu există nicio mențiune cu privire la aspectele legate de motivație, de necesitate, de anvergură, de execuție tehnică sau de modul de abordare a diferențelor din politicile aplicate în navigația maritimă și din cea interioară, ca și a diferențelor absolute din structurile de administrare și de gestionare, atât la nivel național, cât și internațional. Chiar și numai aceste motive ajung pentru a elimina această mențiune, fără să fie nevoie de invocarea argumentului de fond că diferențele foarte pronunțate dintre trăsăturile specifice ale celor două moduri de transport au determinat în trecut instituirea unor sisteme distincte de îndrumare a traficului.

3.4.2 Desigur, Comitetul poate concepe apariția – cât mai curând posibil – a unui temei juridic și, ca atare, a unei oportunități bugetare, care să permită Agenției să sprijine Comisia cu expertiză și cunoștințe pertinente și precise, decurgând din activitățile sale în domeniul maritim, dar acest demers este aplicabil

nu doar tuturor modurilor de transport, ci și unor domenii de acțiune altele decât transportul.

3.4.3 În articolul 2 alineatul (1), sunt menționate domeniile în care Comisia este asistată de agenție. Dispozițiile alineatului (2) – prin care întâi se afirmă că această acțiune de sprijinire trebuie să cadă sub incidența pachetului de măsuri al EMSA, ca apoi să se susțină contrariul, pentru ca altă dată chestiunea să fie reformulată – produc confuzii și, uneori [cum este cazul dispozițiilor de la litera (e)] îngreunează înțelegerea. Soluția ar fi ca aceste dispoziții suplimentare din alineatul (2) să fie suprimate, dat fiind că repetă informația prezentă în alineatul (1).

3.5 În ceea ce privește principiul proporționalității, Comitetul afirmă că poate fi de acord cu propunerea ca regulamentul să fie mai bine corelat cu legislația europeană din cel de-al treilea pachet privind siguranța maritimă, observând în același timp că, în anumite puncte (ca, de exemplu, înființarea de centre regionale), propunerea Comisiei anticipează rolul pe care EMSA l-ar putea juca în viitor, deși niciun proces decizional în acest sens nu a avut loc.

4. Observații specifice

4.1 În ceea ce privește aspectele de guvernare, Comitetul observă în propunere că „este vizată în special **organizarea inspecțiilor**. [...] În acest domeniu, trebuie clarificat rolul individual al Agenției, al Comisiei, al Consiliului de administrație și al statelor membre”.

4.2 Într-adevăr, reprezentanții statelor membre în Consiliul de administrație se confruntă cu un potențial conflict de interese: pe de o parte, iau decizii referitoare la activitățile și resursele EMSA, în special la politica privind inspecțiile, iar pe de altă parte, își reprezintă propriile administrații naționale, care fac la rândul lor obiectul inspecțiilor efectuate de EMSA în numele Comisiei, în vederea verificării conformității reglementărilor și practicilor naționale cu legislația aplicabilă a UE.

4.3 Ca atare, Comitetul își însușește adaptarea propusă la articolul 3 și referitoare la inspecțiile EMSA, fiind de acord cu propunerea Comisiei de a urma exemplul Agenției Europene de Siguranță a Aviației în ceea ce privește stabilirea metodelor operaționale de funcționare în domeniul inspecțiilor (procedura de comitologie).

4.4 Avantajul acestei abordări este că asigură participarea tuturor actorilor importanți (EMSA, Comisie, statele membre), cu respectarea responsabilităților și competențelor fiecărei părți interesate.

4.5 De asemenea, Comitetul consideră că – în măsura în care acest lucru ține de competențele EMSA – trebuie acordată atenție condițiilor de muncă și viață ale navigatorilor, îndeosebi în ceea ce privește punerea în aplicare a Convenției internaționale privind munca în domeniul maritim (CMM OIM).

⁽¹⁾ JO C 28, 3.2.2006, p. 16.

⁽²⁾ JO C 108, 30.4.2004, p. 52.

4.6 Comitetul dorește să facă o observație la propunerea de modificare a articolului 5 alineatul (3). Modificarea propusă presupune că birourile regionale ce vor fi înființate nu vor avea doar sarcina de a supraveghea navigația și traficul maritim. Comitetul avertizează că buna funcționare a acestora va depinde de înțelegerile lipsite de ambiguitate dintre statele membre și EMSA privind distribuția exactă a responsabilităților și competențelor în orice tip de situație.

4.7 Celelalte modificări preconizate în cazul articolelor 10-19 se referă mai ales la organele existente sau viitoare ale EMSA, la responsabilitățile și competențele acestora, la sporirea personalului lor și a surselor de finanțare.

4.8 Comitetul consideră că, acolo unde a arătat deja că poate crea valoare adăugată, EMSA trebuie să primească și mijloacele care îi vor permite să se achite cum se cuvine de aceste sarcini și de cele care îi vor mai fi atribuite. Orice limitare a resurselor umane sau financiare care ar reduce numărul sarcinilor pe care le poate îndeplini EMSA va trebui să fie cumpănită și raportată la consecințele dezavantajoase pe care le-ar determina, fiind vorba de acțiuni care nu vor fi întreprinse.

4.9 În sfârșit, Comitetul sprijină recomandarea consiliului de administrație al EMSA ca funcționarea agenției să fie evaluată printr-un audit extern, efectuat la intervale regulate și încredințat în viitor unui birou extern independent.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de abrogare a unor acte caduce ale Consiliului în domeniul politicii agricole comune

COM(2010) 764 final – 2010/0368 (COD)

(2011/C 107/15)

La 18 ianuarie 2011, respectiv la 27 ianuarie 2011, în conformitate cu articolul 43 alineatul (2) și articolul 304 din Tratatul privind funcționarea UE, Parlamentul European și Consiliul au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de abrogare a unor acte caduce ale Consiliului în domeniul politicii agricole comune

COM(2010) 764 final – 2010/0368 (COD).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie 2011), Comitetul a hotărât să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus, cu 128 de voturi pentru și 1 abținere.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre (reformare)

COM(2010) 784 final – 2010/0387 (CNS)

(2011/C 107/16)

La 25 ianuarie 2011, în conformitate cu articolul 113 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de Directivă a Consiliului privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre (Reformare)

COM(2010) 784 final – 2010/0387 (CNS).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător, iar acesta a făcut deja obiectul avizului său privind „regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre”, J.O. 2009/C 182/18 p. 77, adoptat la 14 ianuarie 2009, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie 2011), Comitetul hotărăște cu 115 voturi pentru, niciun vot împotriva și 3 abțineri, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus și să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentul menționat anterior.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la instalarea, amplasarea, funcționarea și identificarea comenzilor tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat)

COM(2010) 717 final – 2010/0348 (COD)

(2011/C 107/17)

La 17 ianuarie 2011 și la 16 decembrie 2010, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Consiliul, respectiv, Parlamentul European au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la instalarea, amplasarea, funcționarea și identificarea comenzilor tractoarelor agricole sau forestiere pe roți

COM(2010) 717 final – 2010/0348 (COD).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul a hotărât să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus, cu 114 voturi pentru și 4 abțineri.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la sistemul de frânare al tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat)

COM(2010) 729 final – 2010/0349 (COD)

(2011/C 107/18)

La 17 ianuarie 2011 și la 16 decembrie 2010, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Consiliul, respectiv, Parlamentul European au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la sistemul de frânare al tractoarelor agricole sau forestiere pe roți

COM(2010) 729 final – 2010/0349 (COD).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul a hotărât să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus, cu 111 voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la spațiul de manevră, la mijloacele de acces la postul de conducere, precum și la ușile și ferestrele tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat)

COM(2010) 746 final – 2010/0358 (COD)

(2011/C 107/19)

La 17 ianuarie 2011 și la 16 decembrie 2010, în conformitate cu articolul 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Consiliul, respectiv, Parlamentul European au hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la spațiul de manevră, la mijloacele de acces la postul de conducere, precum și la ușile și ferestrele tractoarelor agricole sau forestiere pe roți

COM(2010) 746 final – 2010/0358 (COD).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este pe deplin satisfăcător și nu face obiectul niciunei observații din partea sa, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul a hotărât să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus, cu 108 voturi pentru și 6 abțineri.

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Consiliului privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre

COM(2011) 6 final – 2011/0007 (CNS)

(2011/C 107/20)

La 26 ianuarie 2011, în conformitate cu articolul 148 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de decizie a Consiliului privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre

COM(2011)6 final – 2011/0007 (CNS).

Întrucât, în opinia sa, conținutul propunerii este satisfăcător, iar acesta a făcut deja obiectul avizului său CESE 763/2010, adoptat la 27 mai 2010 ⁽¹⁾, în cea de-a 469-a sesiune plenară din 16 și 17 februarie 2011 (ședința din 16 februarie), Comitetul a hotărât, cu 119 voturi pentru, niciun vot împotriva și 3 abțineri, să emită un aviz favorabil cu privire la textul propus și să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentul menționat anterior

Bruxelles, 16 februarie 2011

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Avizul CESE privind orientările privind ocuparea forței de muncă, JO C 21, p. 66 din 21 ianuarie 2011.

<u>Numărul informării</u>	Cuprins (<i>continuare</i>)	Pagina
2011/C 107/13	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a unui program de susținere a continuării dezvoltării unei politici maritime integrate COM(2010) 494 <i>final</i> – 2010/0257 (COD)	64
2011/C 107/14	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament (UE) nr. .../... al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1406/2002 de instituire a unei Agenții Europene pentru Siguranță Maritimă COM(2010) 611 <i>final</i> – 2010/0303 (COD)	68
2011/C 107/15	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de abrogare a unor acte caduce ale Consiliului în domeniul politicii agricole comune COM(2010) 764 <i>final</i> – 2010/0368 (COD)	72
2011/C 107/16	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului privind regimul fiscal comun care se aplică societăților-mamă și filialelor acestora din diferite state membre (reformare) COM(2010) 784 <i>final</i> – 2010/0387 (CNS)	73
2011/C 107/17	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la instalarea, amplasarea, funcționarea și identificarea comenzilor tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat) COM(2010) 717 <i>final</i> – 2010/0348 (COD)	74
2011/C 107/18	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la sistemul de frânare al tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat) COM(2010) 729 <i>final</i> – 2010/0349 (COD)	75
2011/C 107/19	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la spațiul de manevră, la mijloacele de acces la postul de conducere, precum și la ușile și ferestrele tractoarelor agricole sau forestiere pe roți (text codificat) COM(2010) 746 <i>final</i> – 2010/0358 (COD)	76
2011/C 107/20	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Consiliului privind orientările pentru politicile de ocupare a forței de muncă ale statelor membre COM(2011) 6 <i>final</i> – 2011/0007 (CNS)	77

Prețul abonamentelor în 2011
(fără TVA, inclusiv cheltuieli de transport pentru expediere simplă)

Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	1 100 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, versiunea tipărită + DVD, ediție anuală	22 de limbi oficiale ale UE	1 200 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria L, numai versiunea tipărită	22 de limbi oficiale ale UE	770 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seriile L + C, DVD, ediție lunară (cumulat)	22 de limbi oficiale ale UE	400 EUR pe an
Supliment la Jurnalul Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice), DVD, ediție săptămânală	Multilingv: 23 de limbi oficiale ale UE	300 EUR pe an
Jurnalul Oficial al UE, seria C – Anunțuri de concurs	Limbă (limbi) în funcție de concurs	50 EUR pe an

Abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, care apare în limbile oficiale ale Uniunii Europene, este disponibil în 22 de versiuni lingvistice. Jurnalul Oficial cuprinde seriile L (Legislație) și C (Comunicări și informații).

Pentru fiecare versiune lingvistică se încheie un abonament separat.

În conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 920/2005 al Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial L 156 din 18 iunie 2005, care prevede că, temporar, instituțiile Uniunii Europene nu au obligația de a redacta toate actele în irlandeză și nici de a le publica în această limbă, Jurnalele Oficiale publicate în limba irlandeză se comercializează separat.

Abonamentul la Suplimentul Jurnalului Oficial (seria S – Anunțuri de achiziții publice) cuprinde toate cele 23 de versiuni lingvistice oficiale într-un singur DVD multilingv.

La cerere, abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* conferă dreptul de a primi diverse anexe ale Jurnalului Oficial. Abonaților li se semnalează apariția anexelor printr-un aviz către cititorii inclus în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Distribuire și abonamente

Abonamente la diverse periodice destinate vânzării, precum abonamentul la *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, pot fi contractate prin agențiile noastre de vânzări.

Lista agențiilor de vânzări este disponibilă la adresa:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_ro.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) oferă acces direct și gratuit la dreptul Uniunii Europene. Acest site permite consultarea *Jurnalului Oficial al Uniunii Europene*, inclusiv a tratatelor, a legislației, a jurisprudenței și a actelor pregătitoare ale legislației.

Pentru mai multe informații despre Uniunea Europeană, consultați: <http://europa.eu>

